

KURAN'DA SABRIN ÖNEMİ

Gerçekten insan, ziyandadır.
Ancak iman edip salih amellerde
bulunanlar, birbirlerine hakkı
tavsiye edenler ve birbirlerine
sabrı tavsiye edenler başka.
(Asr Suresi, 2-3)

HARUN YAHYA

Allah'ın Kuran'da emrettiği güzel ahlak özelliklerinden biri 'sabır'dır. Ancak Allah'ın bildirdiği sabır, günlük hayatta pek çoğumuzun şahit olduğu tavırlardan çok farklı, çok üstün ve çok kapsamlı bir özelliktir. Kuran'da öğretilen gerçek sabır, sadece zorluklar karşısında değil, aksine hayatın her anında yaşanır. Gerçek sabır, zorluklarda olduğu kadar güzel olan her şeyde de kararlılık ve istikrar göstermeyi, bir an olsun bunlardan taviz veremeyerek bir ömür süresince devam ettirmeyi gerektirir. Allah'ın bildirdiği bu sabrın en çarpıcı örneklerini ise peygamberlerde görürüz. Çünkü peygamberler, Allah'ın dinini anlatmakta, güzel ahlakı yaşamakta sabır göstermiş ve Allah'a sadakatlerinden asla ayrılmamış, sadece Allah'ın rızasını kazanabilmek amacıyla ömür boyu 'sabretmiş' insanlardır. İşte bu kitabın amacı, insanlara bu üstün ahlak özelliğini Kuran'da verilen örnekleriyle en doğru biçimde tarif etmek ve gerçek sabrı yaşamaya davet etmektir. Kitap boyunca Allah'ın kullarından nasıl bir sabır istediği, sabretmeleri için onları ne tür olaylarla deneyebileceği ve Rabbimiz için güzel bir sabırla sabredenlere nasıl üstün bir karşılık vaat edildiği anlatılacaktır.

YAZAR HAKKINDA: Harun Yahya müsteşar ismini kullanan Adnan Oktar, 1956 yılında Ankara'da doğdu. 1980'li yıllardan bu yana, imani, bilimsel ve siyasi konularda pek çok eser hazırladı. Bunların yanı sıra, yazarın evrimcilerin sahtekarlıklarını, iddialarının geçersizliğini ve Darwinizm'in kanlı ideolojilerle olan karanlık bağlantılarını ortaya koyan çok önemli eserleri bulunmaktadır.

Yazarın tüm çalışmalarındaki ortak hedef, Kuran'ın tebliğini dünyaya ulaştırmak, böylelikle insanları Allah'ın varlığı, birliği ve ahiret gibi temel imani konular üzerinde düşünmeye sevk etmek ve inkarcı sistemlerin çürük temellerini ve sapkın uygulamalarını gözler önüne sermektir. Nitekim yazarın, bugüne kadar 57 ayrı dile çevrilen yaklaşık 250 eseri, dünya çapında geniş bir okuyucu kitlesi tarafından takip edilmektedir.

Harun Yahya Külliyyatı, -Allah'ın izniyle- 21. yüzyılda dünya insanlarını Kuran'da tarif edilen huzur ve barışa, doğruluk ve adalete, güzellik ve mutluluğa taşımaya bir vesile olacaktır.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الله
رسول
محمد

OKUYUCUYA

• Bu kitapta ve diğer çalışmalarımızda evrim teorisinin çöküşüne özel bir yer ayrılmasının nedeni, bu teorisinin her türlü din aleyhtarı felsefenin temelini oluşturmasıdır. Yaratılışı ve dolayısıyla Allah'ın varlığını inkar eden Darwinizm, 140 yıldır pek çok insanın imanını kaybetmesine ya da kuşkuya düşmesine neden olmuştur. Dolayısıyla bu teorisinin bir aldatmaca olduğunu gözler önüne sermek çok önemli bir imani görevdir. Bu önemli hizmetin tüm insanlarımıza ulaştırılabilmesi ise zorunludur. Kimi okuyucularımız belki tek bir kitabımızı okuma imkanı bulabilir. Bu nedenle her kitabımızda bu konuya özet de olsa bir bölüm ayrılması uygun görülmüştür.

• Belirtilmesi gereken bir diğer husus, bu kitapların içeriği ile ilgilidir. Yazarın tüm kitaplarında imani konular, Kuran ayetleri doğrultusunda anlatılmakta, insanlar Allah'ın ayetlerini öğrenmeye ve yaşamaya davet edilmektedir. Allah'ın ayetleri ile ilgili tüm konular, okuyanın aklında hiçbir şüphe veya soru işareti bırakmayacak şekilde açıklanmaktadır.

• Bu anlatım sırasında kullanılan samimi, sade ve akıcı üslup ise kitapların yediden yetmişe herkes tarafından rahatça anlaşılmasını sağlamaktadır. Bu etkili ve yalın anlatım sayesinde, kitaplar "bir solukta okunan kitaplar" deyimine tam olarak uymaktadır. Dini reddetme konusunda kesin bir tavır sergileyen insanlar dahi, bu kitaplar da anlatılan gerçeklerden etkilenmekte ve anlatılanların doğruluğunu inkar edememektedirler.

• Bu kitap ve yazarın diğer eserleri, okuyucular tarafından bizzat okunabileceği gibi, karşılıklı bir sohbet ortamı şeklinde de okunabilir. Bu kitaplardan istifade etmek isteyen bir grup okuyucunun kitapları birarada okumaları, konuyla ilgili kendi tefekkür ve tecrübelerini de birbirlerine aktarmaları açısından yararlı olacaktır.

• Bunun yanında, sadece Allah rızası için yazılmış olan bu kitapların tanınmasına ve okunmasına katkıda bulunmak da büyük bir hizmet olacaktır. Çünkü yazarın tüm kitaplarında ispat ve ikna edici yön son derece güçlüdür. Bu sebeple dini anlatmak isteyenler için en etkili yöntem, bu kitapların diğer insanlar tarafından da okunmasının teşvik edilmesidir.

• Kitapların arkasına yazarın diğer eserlerinin tanıtımlarının eklenmesinin ise önemli sebepleri vardır. Bu sayede kitabı eline alan kişi, yukarıda söz ettiğimiz özellikleri taşıyan ve okumaktan hoşlandığını umduğumuz bu kitapla aynı vasıflara sahip daha birçok eser olduğunu görecektir. İmani ve siyasi konularda yararlanabileceği zengin bir kaynak birikiminin bulunduğu şahit olacaktır.

• Bu eserlerde, diğer bazı eserlerde görülen, yazarın şahsi kanaatlerine, şüpheli kaynaklara dayalı izahlara, mukaddesata karşı gereken adaba ve saygıya dikkat etmeyen üsluplara, burkuntu veren ümitsiz, şüpheci ve ye'se sürükleyen anlatımlara rastlayamazsınız.

KURAN'DA SABRİN ÖNEMİ

HARUN YAHYA

KURAN'DA SABRIN ÖNEMİ

Gerçekten insan ziyandadır. Ancak iman edip
salih amellerde bulunanlar, birbirlerine hakkı
tavsiye edenler ve birbirlerine sabrı tavsiye
edenler başka.
(Asr Suresi, 2-3)

YAZAR ve ESERLERİ HAKKINDA

Harun Yahya müstear ismini kullanan yazar Adnan Oktar, 1956 yılında Ankara'da doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini Ankara'da tamamladı. Daha sonra İstanbul Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nde ve İstanbul Üniversitesi Felsefe Bölümü'nde öğrenim gördü. 1980'li yıllardan bu yana, imani, bilimsel ve siyasi konularda pek çok eser hazırladı. Bunların yanı sıra, yazarın evrimcilerin sahtekarlıklarını, iddialarının geçersizliğini ve Darwinizm'in kanlı ideolojilerle olan karanlık bağlantılarını ortaya koyan çok önemli eserleri bulunmaktadır.

Harun Yahya'nın eserleri yaklaşık 30.000 resmin yer aldığı toplam 45.000 sayfalık bir külliyyattır ve bu külliyyat 57 farklı dile çevrilmiştir.

Yazarın müstear ismi, inkarcı düşünceye karşı mücadele eden iki peygamberin hatıralarına hürmeten, isimlerini yad etmek için Harun ve Yahya isimlerinden oluşturulmuştur. Yazar tarafından kitapların kapağında Resulullah'ın mührünün kullanılmış olmasının sembolik anlamı ise, kitapların içeriği ile ilgilidir. Bu mühür, Kuran-ı Kerim'in Allah'ın son kitabı ve son sözü, Peygamberimiz (sav)'in de hatem-ül enbiya olmasını remzetmektedir. Yazar da, yayınladığı tüm çalışmalarında, Kuran'ı ve Resulullah'ın sünnetini kendine rehber edinmiştir. Bu suretle, inkarcı düşünce sistemlerinin tüm temel iddialarını tek tek çürütmeyi ve dine karşı yöneltilen itirazları tam olarak susturacak "son söz"ü söylemeyi hedeflemektedir. Çok büyük bir hikmet ve kemal sahibi olan Resulullah'ın mührü, bu son sözü söyleme niyetinin bir duası olarak kullanılmıştır.

Yazarın tüm çalışmalarındaki ortak hedef, Kuran'ın tebliğini dünyaya ulaştırmak, böylelikle insanları Allah'ın varlığı, birliği ve ahiret gibi temel imani konular üzerinde düşünmeye sevk etmek ve inkarcı sistemlerin çürük temellerini ve sapkın uygulamalarını gözler önüne sermektir.

Nitekim Harun Yahya'nın eserleri Hindistan'dan Amerika'ya, İngiltere'den Endonezya'ya, Polonya'dan Bosna Hersek'e, İspanya'dan Brezilya'ya, Malezya'dan İtalya'ya, Fransa'dan Bulgaristan'a ve Rusya'ya kadar dünyanın daha pek çok ülkesinde beğeniyle okunmaktadır. İngilizce, Fransızca, Almanca, İtalyanca, İspanyolca, Portekizce, Urduca, Arapça, Arnavutça, Rusça, Boşnakça, Uygurca, Endonezyaca, Malayca, Bengoli, Sırpça, Bulgarca, Çince, Kishwahili (Tanzanya'da kullanılıyor), Hausa (Afrika'da yaygın olarak kullanılıyor), Dhivelhi

(Mauritus'ta kullanılıyor), Danimarkaca ve İsveççe gibi pek çok dile çevrilen eserler, yurtdışında geniş bir okuyucu kitlesi tarafından takip edilmektedir.

Dünyanın dört bir yanında olağanüstü takdir toplayan bu eserler pek çok insanın iman etmesine, pek çoğunun da imanında derinleşmesine vesile olmaktadır. Kitapları okuyan, inceleyen her kişi, bu eserlerdeki hikmetli, özlü, kolay anlaşılır ve samimi üslubun, akılcı ve ilmi yaklaşımın farkına varmaktadır. Bu eserler süratli etki etme, kesin netice verme, itiraz edilemezlik, çürütülemezlik özellikleri taşımaktadır. Bu eserleri okuyan ve üzerinde ciddi biçimde düşünen insanların, artık materyalist felsefeyi, ateizmi ve diğer sapkın görüş ve felsefelerin hiçbirini samimi olarak savunabilmeleri mümkün değildir. Bundan sonra savunsalar da ancak duygusal bir inatla savunacaklardır, çünkü fikri dayanakları çürütülmüştür. Çağımızdaki tüm inkarcı akımlar, Harun Yahya Külliyyatı karşısında fikren mağlup olmuşlardır.

Kuşkusuz bu özellikler, Kuran'ın hikmet ve anlatım çarpıcılığından kaynaklanmaktadır. Yazarın kendisi bu eserlerden dolayı bir övünme içinde değildir, yalnızca Allah'ın hidayetine vesile olmaya niyet etmiştir. Ayrıca bu eserlerin basımında ve yayınlanmasında herhangi bir maddi kazançhedeflenmemektedir.

Bu gerçekler göz önünde bulundurulduğunda, insanların görmediklerini görmelerini sağlayan, hidayetlerine vesile olan bu eserlerin okunmasını teşvik etmenin de, çok önemli bir hizmet olduğu ortaya çıkmaktadır.

Bu değerli eserleri tanıtmak yerine, insanların zihinlerini bulandıran, fikri karmaşa meydana getiren, kuşku ve tereddütleri dağıtmada, imanı kurtarmada güçlü ve keskin bir etkisi olmadığı genel tecrübe ile sabit olan kitapları yaymak ise, emek ve zaman kaybına neden olacaktır. İmanı kurtarma amacından ziyade, yazarının edebi gücünü vurgulamaya yönelik eserlerde bu etkinin elde edilemeyeceği açıktır. Bu konuda kuşkusu olanlar varsa, Harun Yahya'nın eserlerinin tek amacının dinsizliği çürütmek ve Kuran ahlakını yaymak olduğunu, bu hizmetteki etki, başarı ve samimiyetin açıkça görüldüğünü okuyucuların genel kanaatinden anlayabilirler.

Bilinmelidir ki, dünya üzerindeki zulüm ve karmaşaların, Müslümanların çektikleri eziyetlerin temel sebebi dinsizliğin fikri hakimiyetidir. Bunlardan kurtulmanın yolu ise, dinsizliğin fikren mağlup edilmesi, iman hakikatlerinin ortaya konması ve Kuran ahlakının, insanların kavrayıp yaşayabilecekleri şekilde anlatılmasıdır. Dünyanın günden güne daha fazla içine çekilmek istendiği zulüm, fesat ve kargaşa ortamı dikkate alındığında bu hizmetin elden gelince hızlı ve etkili bir biçimde yapılması gerektiği açıktır. Aksi halde çok geç kalınabilir.

Bu önemli hizmette öncü rolü üstlenmiş olan Harun Yahya Külliyyatı, Allah'ın izniyle, 21. yüzyılda dünya insanlarını Kuran'da tarif edilen huzur ve barışa, doğruluk ve adalete, güzellik ve mutluluğa taşıyacak bir vesile olacaktır.

Bu kitapta kullanılan ayetler, Ali Bulaç'ın hazırladığı
"Kur'an-ı Kerim ve Türkçe Anlamı" isimli mealden alınmıştır.

Birinci Baskı: Ekim 1999

İkinci Baskı: Temmuz 2001

Üçüncü Baskı: Ağustos 2001

Dördüncü Baskı: Temmuz 2002

Beşinci Baskı: Kasım 2005

Altıncı Baskı: Mart 2006

Yedinci Baskı: Temmuz 2006

Sekizinci Baskı: Ocak 2008

Dokuzuncu Baskı: Mart 2008

ARAŞTIRMA

YAYINCILIK

Talatpaşa Mah. Emirgazi Caddesi

İbrahim Elmas İşmerkezi

A Blok Kat 4 Okmeydanı - İstanbul

Tel: (0 212) 222 00 88

Baskı: Entegre Matbaacılık

Sanayi Cad. No: 17 Yenibosna-İstanbul

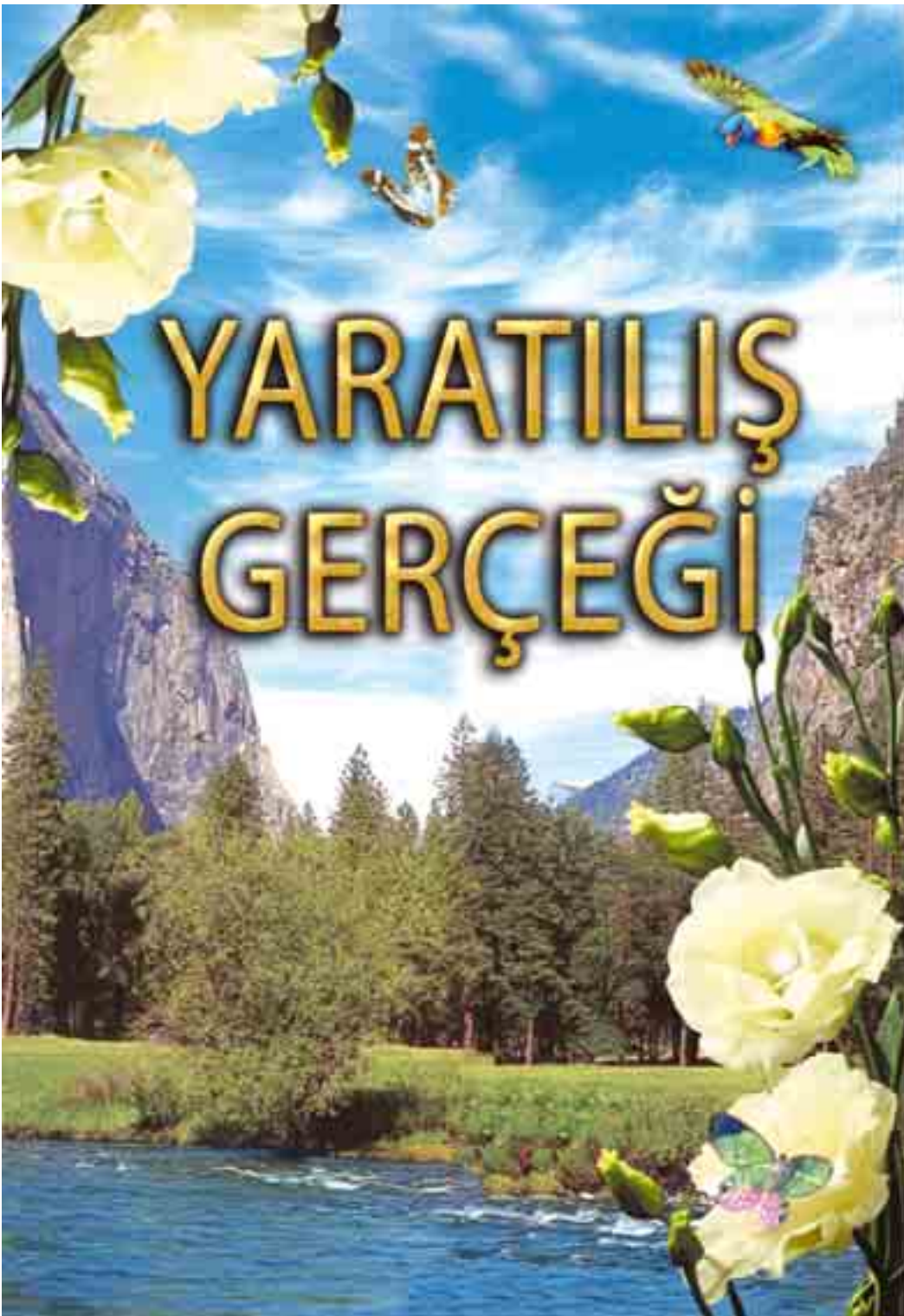
Tel: (0 212) 451 70 70

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	33
KURAN'DA SABIR NASIL TARİF EDİLİYOR?	35
KİMLER GÜZEL BİR SABIR İLE SABREDEBİLİR?	38
MÜMİNLERİN SABRI	41
Müminlerin sabrı tevekküle dayalıdır	41
Müminlerin sabrı sürekliidir	43
Müminler Allah rızası için sabrederler.....	44
Müminler gönül rızasıyla, seveerek ve isteyerek sabrederler	45
Müminlerin sabrı kişilere ya da şartlara göre değişmez.....	46
Müminlerin sabrı onlara güzel ahlakın yolunu açar	47
Müminlerin sabrı akılcı bir sabırdır	49
Müminler sabırda sınır tanımaz, sabırda yarışırılar	50
Müminler birbirlerine de sabrı tavsiye ederler.....	52
MÜMİNLER NELERE SABREDERLER?	54
Hayatlarının sonuna kadar vicdanlarını kullanmakta saberderler.....	55
Şeytanın kışkırtmalarına kulak vermemekte sabır gösterirler	57
Güzel ahlakı yaşamakta sabır gösterirler	59
Allah'tan başka hiçbir şeyden korkmamakta sabır gösterirler	62
Mallarına herhangi bir zarar geldiğinde sabır gösterirler	63
Açlık ya da yoksulluk karşısında da sabır gösterirler	66
Hastalandıklarında sabır gösterirler	69
Haksızlığa karşı sabır gösterirler	72
İnkâr edenlerin iftiralarına ve incitici sözlerine karşı saberderler.....	76
Din ahlakını tebliğ etme konusunda sabır gösterirler	79
SABRIN İNSANA KAZANDIRDIKLARI	84
SABRIN SIRLARI	94
MÜMİNLERİN SABIR DUALARI	97
SONUÇ	99
DARWINİZM'İN ÇÖKÜŞÜ	102

YARATILIŞ GERÇEĞİ

*Yeryüzünde hiçbir canlı yoktur ki, rızkı Allah'a ait
olmasın. Onun karar (yerleşik) yerini de ve geçici
bulunduğu yeri de bilir. (Bunların)
Tümü apaçık bir kıtapta (yazılı)dır.
(Hud Suresi, 6)*

Gözlerin, baş bölgesine yerleştirilmesi ile görme en rahat ve en ideal biçimde gerçekleşir. Örneğin gözlerimiz bacaklarımızın üzerinde olsaydı, yalnızca yürüdüğümüz bölgeyi göreceğimizden, vücudumuzun üst kısmı özellikle de başımız, sürekli olarak bir yerlere çarpacağı için sağlığımız tehlikeye girerdi. Ayrıca gözlerin, baş bölgesinde bulunması, onların sağlıklı ve emniyette olmasını sağlar. Çünkü boyun küçük ve hızlı bir refleks hareketiyle, göze zarar verebilecek herhangi bir cisimle teması engeller.

Balıkların pek çoğunun vücutları oldukça dayanıklı bir deri ile kaplanmıştır. Bu deri, alt ve üst olmak üzere iki tabakadan oluşur. Üst deri içerisinde mukus salgılayan bezler bulunmaktadır. Mukus kaygan ya da yapışkan bir yapıda olup, balığın su içerisindeki hareketi sırasında sürtünmeyi en alt düzeye indirmeye yarar. Dolayısıyla balıklara daha hızlı hareket imkanı verir. Ayrıca kayganlık özelliğiyle de balığın düşmanları tarafından yakalanmasını zorlaştırır. Mukusun bir başka özelliği ise hayvanı hastalık yapan organizmalara karşı korumasıdır.

Yavrusunu korumak isteyen bir anne zebranın bazı durumlarda kendisini tehlikeye atması gerekebilir. Bir saldırı olduğunda kendisini yavrusu ile saldırganlar arasında siper eder. Yavrudan çok daha hızlı koşabildiği halde, özellikle yavrusundan daha yavaş koşar. Böylece yırtıcı hayvanların yavruya zarar vermesini engellemiş olur. Zebraların bu fedakar davranışlarını evrim teorisinin hayali iddialarıyla açıklamak mümkün değildir.

Kiraz, vücudu zehirli maddelerden temizleyen bir meyvedir. Böbrekleri etkili bir biçimde çalıştırır, dolayısıyla vücutta biriken üre asidi ve urat tuzlarının dışarı atılmasını sağlar. Bu sayede romatizma, kireçlenme ve damar sertliği gibi hastalıklar da önlenmiş olur. Meyve ve sebzelerde yaratılmış olan bu gibi özellikler Allah'ın sonsuz şefkat ve merhametinin delillerindendir.

www.Darwinistaldatmacaninincelikleri.com

Bilgisayarlar teknolojinin en üstün ürünlerindendir. Bedenimizdeki bütün işleri idare eden beynimiz ve bilgileri depolayan belleğimiz ise hiçbir bilgisayarla karşılaştırılmayacak kadar üstün bir sisteme sahiptir. Bilgisayar, hafızasına kaydedilecek bilgiyi bir disk üzerinde saklar ki bu, diskin kapasitesi ile sınırlıdır. Oysa beyin, böyle bir diske sahip olmadığı halde bir et parçasının içinde milyonlarca görüntüyü ve bilgiyi saklar. Daha da dikkat çekici olan ise şu ana kadar beyinde bir hafıza merkezinin bulunamamış olmasıdır. Beyni yaratan Allah'tır.

www.darwinnedenyanildi.com

Yavru fok balıklarının vücut sıcaklıkları annelerinkine göre daha yüksektir, bu nedenle enzimleri çalışmaz ve tüyleri beyaz renkte olur. Bu aynı zamanda, buz üzerinde kolayca kamufle olmalarını sağladığı için, onları korur. Yavru fok balıkları büyüdükçe, çevrenin sıcaklığına bağlı olarak da vücut sıcaklıkları düşer ve renk üzerinde etkili olan enzimler çalışmaya başlar. Böylece beyaz renkli olan yavru fok balıklarının renkleri, büyüme-ye başladıkça koyulaşır ve siyaha döner.

Hücrenin çekirdeğindeki DNA molekülü kromozom adlı özel kılıflarda paketlenir. Tek hücrede bulunan kromozomlarda paketlenen DNA molekülünün toplam uzunluğu 1 metreyi bulur. Kromozomun toplam kalınlığı ise 1 nanometre yani metrenin milyarda biri kadardır. Yaklaşık 1 metre uzunluğundaki DNA molekülü bu küçücük alana paketlenmiş şekildedir.

"Şüphesiz Allah, insanlara karşı (sınırsız) bir fazl sahibidir. Ancak insanların çoğu şükretmiyorlar." (Mümin Suresi, 61)

Kelebek kanatlarındaki mükemmel düzen, bir mucizeyi de beraberinde taşır. ABD'de Tufts Üniversitesi'nde yapılan bir araştırma kelebeğin kanatlarında özel bir soğutma sistemi olduğunu ortaya çıkarmıştır. Kelebekler soğukkanlı canlılar oldukları için vücut ısıları devamlı olarak düzenlenmek zorundadır. Böcek uçarken kanatlarda yüksek derecede ısı oluşur. Kelebeğin vücudunda oluşan fazla ısı, kanatlardaki ince damarlarda kanın dolaşmasıyla birlikte dışarı atılır.

Fosil kayıtları, Darwinistlerin yaklaşık 150 yıldır öne sürdükleri "ara form fosilleri bulunmuş değil, ama ileride bulunabilir" argümanının artık geçerli olmadığını göstermektedir. Fosil kayıtları canlılığın kökenini anlamak için yeterince zengindir ve karşımıza somut bir tablo çıkarmaktadır: Farklı canlı türleri, aralarında evrimsel "geçiş formları" olmadan, yeryüzünde bir anda ve farklı yapılarıyla, ayrı ayrı ortaya çıkmışlardır. Bunun ise anlamı açıktır: Canlıları Allah yaratmıştır.

Üstte günümüzde
yaşayan yengeç

*Dönem: Senozoik zaman, Oligosen dönemi
Yaş: 37 - 23 milyon yıl
Bölge: Danimarka*

Kara sinekler, *Simuliidae* familyasına dahil olan canlılardır. Bugüne kadar tespit edilmiş yaklaşık 1800 türü vardır. Erkek kara sinekler genellikle nektarla beslenirken, dişiler tıpkı sivrisinekler gibi diğer hayvanların kanlarıyla beslenirler. Çoğunlukla gri veya siyah renkte olan bu sinekler, kısa bacaklara ve antenlere sahiptirler. Elde edilen tüm kara sinek fosilleri, bu canlıların var oldukları günden itibaren aynı olduklarını, evrim geçirmediklerini göstermektedir.

www.kuranahlaki.com

Yanda görülen ve
günümüzde yaşayan kara
sineklerle milyonlarca yıl
önce yaşamış olanlar
tıpatıp aynıdır.

Dönem: Senozoik zaman,
Eosen dönemi
Yaş: 45 milyon yıl
Bölge: Litvanya

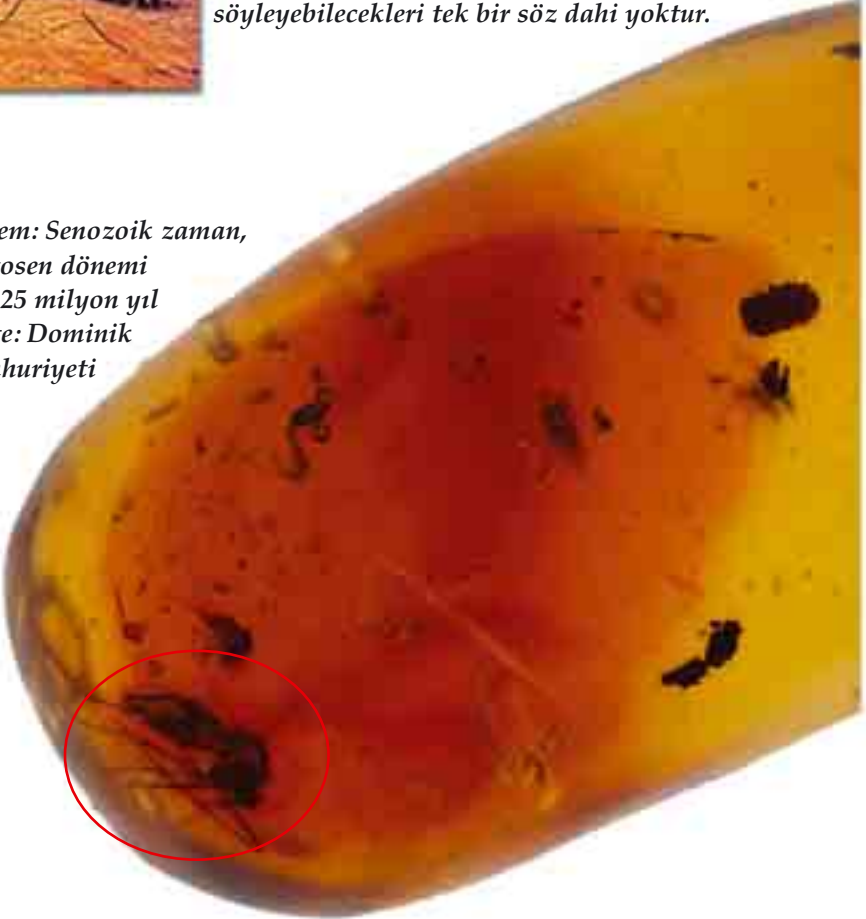
Sivrisinek pek çok mucizevi özelliğe sahip olan bir canlıdır. Canlının gerek larva ve pupa aşaması gerek yetişkin aşamasında sahip olduğu özellikler, diğer tüm varlıklar gibi sivrisineklerin de Yüce Allah'ın eseri olduğunu ortaya koymaktadır.

www.altinoran.org

Alltaki resimde görülen amber içindeki sivrisinek fosili 25 milyon yaşındadır ve günümüzdeki (yanda) sivrisineklerle tıpatıp aynıdır. Bu aynılık karşısında Darwinistlerin söyleyebilecekleri tek bir söz dahi yoktur.

*Dönem: Senozoik zaman,
Oligosen dönemi
Yaş: 25 milyon yıl
Bölge: Dominik
Cumhuriyeti*

Amber içindeki bal arısı bugünkü bal arılarıyla tıpatıp aynıdır. Bal arıları milyonlarca yıldır aynı vücut mekanizmaları ile, aynı sosyal düzen içinde yaşamlarını sürdürmektedirler. Aşağıdaki amberde görülen ve çok iyi korunmuş olan bu 45 milyon yaşındaki arı da bunun bir delilidir.

Milyonlarca yıldır hiçbir değişikliğe uğramamış bal arısı fosili (yanda ve altta)

*Dönem: Senozoik zaman, Eosen dönemi
Yaş: 45 milyon yıl
Bölge: Rusya*

Tüm canlılar, tarih boyunca aynı mükemmel özellikleri sergilemişler ve Allah'ın izniyle, tek bir anda ve mükemmel şekilde yaratıldıklarını ispat etmişlerdir. Darwinistler, bu gerçeği kabul etseler de etmeseler de, tüm paleontolojik deliller, onların teorilerini yıkmaya devam edecektir.

www.yasayanfosiller.com

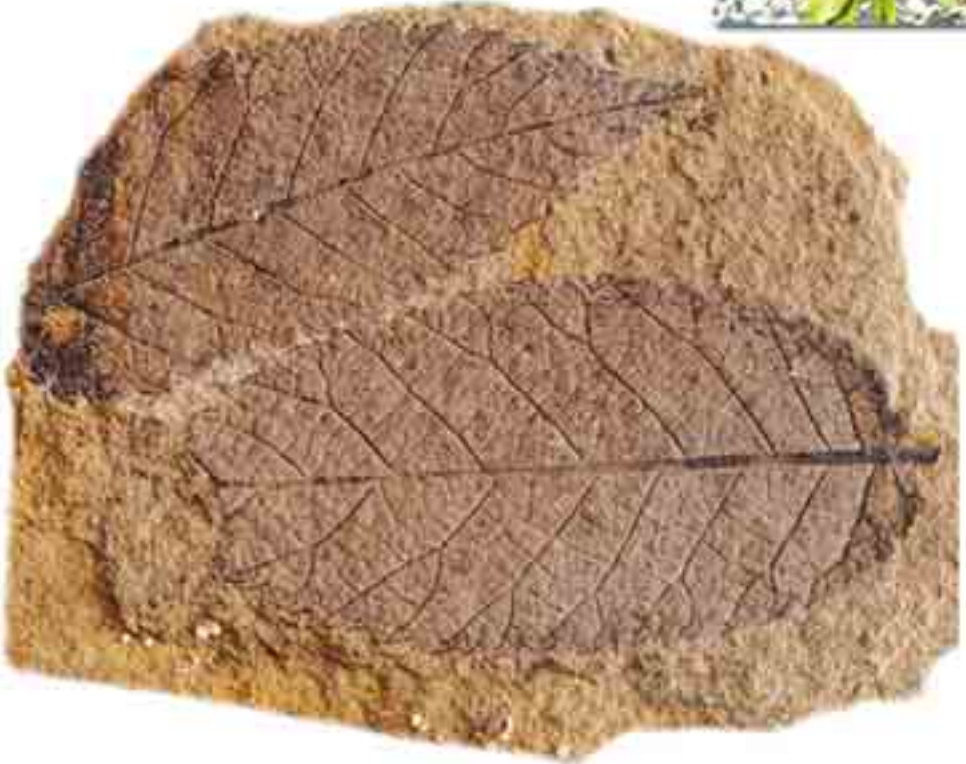
Yanda günümüzdeki huş ağacının yaprakları görülmektedir.

Dönem: Senozoik zaman, Eosen dönemi

Yaş: 50 milyon yıl

Bölge: Kanada

Darwinistler tüm canlıların değişim geçirdikleri iddiasındadırlar. Milyonlarca yıl önceye dayanan fosil örnekleri işte bu nedenle çok önemlidir. Canlılar değişmemişlerdir. Tek bir yaşayan fosil bile bu gerçeği ispat ederken, yeryüzü sayısız yaşayan fosil örneği ile doludur.

www.unludarwinistyanlar.com

Dönem: Mezozoik zaman,

Kretase dönemi

Yaş: 144-65 milyon yıl

Bölge: Lübnan

Aşağıdaki keman vatozunun şu anki yapısı ve anatomik özellikleri bundan 130 milyon yıl önce de aynı şekildedir.

50 milyon yıllık sekoya kozalağı fosili, bu canlıların milyonlarca yıllık dönemde aynı şekilde varlıklarını sürdürdüklerini açıkça göstermektedir. Bu ve diğer yaşayan fosil örnekleri şu gerçekleri açıkça ilan eder: Evrim yaşanmamıştır. Darwinistlerin bu konudaki tüm iddiaları boştur, evrim büyük bir yalana dayanmaktadır. Evrim delilsizdir.

*Günümüz sekoya
kozalağı*

*Dönem: Senozoik zaman, Eosen dönemi
Yaş: 50 milyon yıl
Bölge: Kanada*

Tüylü sivrisinek, on milyonlarca yıldır değişmeyen yapısı ve görünümüyle evrimcilerin iddialarına meydan okuyan sayısız canlıdan biridir. Ortalama 3 - 12 mm boyutunda olan bu sinekler, ilkbaharda ortaya çıkarlar. Toprak yüzeyine yakın yaşayan türleri, bitkilere zarar verirler. Bu familyaya dahil olan canlılar, bilinen en eski sinek türlerindendir.

Günümüz tüylü sivrisineği

Dönem: Senozoik zaman, Eosen dönemi

Yaş: 50 milyon yıl

Bölge: British Columbia, Kanada

Kutuplar dışında dünyanın her bölgesinde yaşayabilen hamam böcekleri, fosil kayıtlarında yüz milyonlarca yıl önceden itibaren eksiksiz ve kusursuz yapılarıyla izlenmektedir. 125 milyon yıldır yapılarını muhafaza eden hamam böcekleri, "Biz evrim geçirmediğimiz, yaratıldık" demektedirler. İdeolojik ön yargılarından kurtulduklarında Darwinistler de bu açık gerçeği görebileceklerdir.

*Yanda günümüzde yaşayan
hamam böceği görülmektedir.*

Dönem: Mezozoik zaman, Kretase dönemi

Yaş: 125 milyon yıl

Bölge: Liaoning, Çin

Mecoptara takımına dahil olan akrep sineklerine, akreplerin iğnelerini andıran organları nedeniyle bu isim verilmiştir. Resimde görülen 125 milyon yıllık akrep sineği fosili, bu canlının aradan geçen milyonlarca yıla rağmen aynı kaldığını, yani herhangi bir evrimsel süreçten geçmediğini belgelemektedir. Sayısız fosil örneğinin ortaya koyduğu bu belgeler karşısında Darwinizm çökmeye mahkum olmuştur.

Alttaki fosilleşmiş 125 milyon yaşındaki akrep sineği ile yanda görülen günümüz akrep sineği arasında hiçbir fark yoktur.

Dönem: Mezozoik zaman, Kretase dönemi

Yaş: 125 milyon yıl

Bölge: Liaoning, Çin

Resimde görülen 150 milyon yıllık at nalı yengeci fosili, söz konusu canlıların yüz milyon yılı aşkın zamandır değişmediklerinin delilidir. Bu delilin gösterdiği gerçek çok açık ve anlaşılırdır: Tarih boyunca evrim yaşanmamış, tüm canlıları Yüce Allah yaratmıştır.

www.yaratilisatlası.com

150 milyon yıl önce de aynı özelliklere sahip olarak yaşamakta olan günümüz at nalı yengeci

*Dönem: Mezozoik zaman, Jura dönemi
Yaş: 150 milyon yıl
Bölge: Solnhofen Oluşumu, Almanya*

Günümüzde Kuzey Amerika'da yaşamakta olan dişbudak ağacı, orta boylu ve büyük ağaçlar kategorisindedir. Kendisi gibi büyük bir ağaç olan sekoya bitkisi ile birlikte günümüzden 50 milyon yıl önce de Kuzey Amerika'da (Kanada'da) varlığını sürdürmüş ve günümüzdeki aynı şekli ile, aynı özelliklerle yaşamıştır.

www. HarunYahya.TV

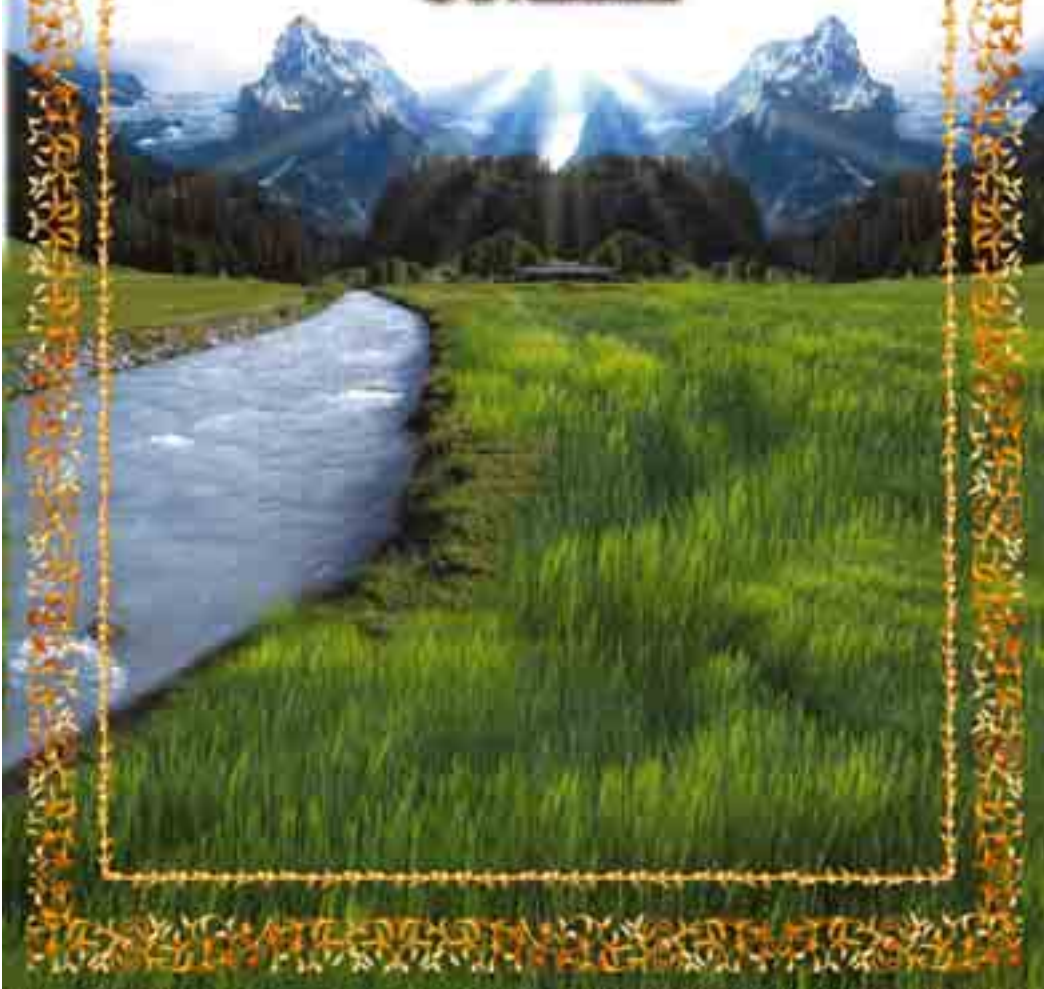

Altta sekoya dalının 50 milyon yıllık fosili yanda ise günümüzdeki örneği bulunmaktadır.

Üstte dişbudak ağacı yaprağının 50 milyon yıllık fosili, yanda ise günümüzdeki örneği görülmektedir.

KURAN'DA SABRİN ÖNEMİ

GİRİŞ

Ey iman edenler, sabredin ve sabırda yarışın... (Al-i İmran Suresi, 200)

Allah bir ayette, **"... Bu bir Kitap'tır ki, Rabbinin izniyle insanları karanlıklardan nura, O güçlü ve övgüye layık olanın yoluna çıkarman için sana indirdik"** (İbrahim Suresi, 1) hükmüyle Kuran'ın insanları karanlıklardan aydınlıklara çıkarıcı özelliği olduğunu bildirmiştir.

Kuran'da sabretmenin, insanları karanlıklardan nura çıkaracak yollardan olduğu bildirilir. Ancak Kuran'da bildirilen sabır, günlük hayatta pek çok insanın şahit olduğu tavırlardan çok farklı, çok üstün ve kapsamlı bir ahlak özelliğidir. Kuran'da öğretilen gerçek sabır, sadece zorluklar karşısında değil, aksine hayatın her anında yaşanan bir ahlak özelliğidir. Gerçek sabır, zorluklarda olduğu kadar güzel olan herşeyde kararlılık ve isticrar göstermeyi, bir an olsun bunlardan taviz vermeyerek bir ömür süresince devam etmeyi gerektirir.

Allah'ın Kuran'da bildirdiği sabrın en çarpıcı örneklerini peygamberlerimizin yaşamlarında görmek mümkündür. Çünkü peygamberler Allah'ın dinini anlatmakta, güzel ahlakı yaşamakta güzel bir sabır göstermiş ve Allah'a sadakatlerinden asla ayrılmamış, sadece Allah'ın rızasını kazanabilmek amacıyla sabretmişlerdir. Sabır konusundaki en güzel örnek ise hiç kuşkusuz ki mübarek Peygamberimiz Hz. Muhammed (sav)'dir. Peygamberimiz (sav) Müslümanlara da her zaman sabırlı olmalarını emretmiştir. Bir hadis-i şerifinde Peygamberimiz (sav) şöyle

buyurmaktadır:

Mümin kişinin durumu ne kadar şaşırtıcıdır. Zira her işi onun için bir hayırdır. Bu durum, sadece mümine hastır, başkasına değil: Ona memnun olacağı bir şey gelse şükreder, bu ise hayırdır; bir zarar gelse sabreder, bu da hayırdır. (Kütüb-i Sitte, Muhtasarı Tercüme ve Şerhi, Prof. Dr. İbrahim Canan, 2. cilt, Akçağ Yayınları, Ankara, 1992, s. 208)

İşte bu kitabın amacı insanlara bu üstün ahlak özelliğini Kur'an'da bildirildiği şekliyle tarif etmek ve onları gerçek sabrı yaşamaya davet etmektir. Bu amaç doğrultusunda kitap boyunca halk arasında yaşanan sabır anlayışının yanlışlığı, Allah'ın kullarından nasıl bir sabır istediği, sabretmeleri için onları ne tür olaylarla deneyebileceği ve Rabbimiz için güzel bir sabırla sabredenlere nasıl büyük bir karşılık vaat ettiği anlatılacaktır.

Tüm bunların yanında peygamberlerin, hayatlarının sonuna kadar her konuda nasıl üstün bir sabır gösterdiklerine dair Kur'an'dan örnekler verilecek ve böylece tüm insanlar en doğru şekilde ve hiç taviz vermeden hayatlarının sonuna kadar **"Rabbimiz için sabretmeye"** davet edileceklerdir.

Kitabın bir diğer amacı da Allah'ın bu davetine karşılık verenlere **"... Sabır gösterenleri müjdele."** (Bakara Suresi, 155) ayetiyle bildirilen Allah'ın büyük müjdesini vermektir. Ayrıca Allah'ın **"sabredenlerle beraber"** olduğunu (Bakara Suresi, 153) bir kez daha hatırlatarak, sabrın müminlere pek çok güzelliğin kapısını açan eşsiz bir anahtar olduğunu vurgulamaktır.

KURAN'DA SABIR NASIL TARİF EDİLİYOR?

Ey iman edenler, sabırla ve namazla yardım dileyin. Gerçekten Allah sabredenlerle beraberdir. (Bakara Suresi, 153)

Allah insanların yaşayabilecekleri en güzel hayat şeklini, yaratılışlarına en uygun ahlak yapısını belirlemiş ve **"Kur'an'dan mü'minler için şifa ve rahmet olan şeyleri indiriyoruz..."** (İsra Suresi, 82) ayetiyle Kuran'da bildirilenlerin müminler için rahmet olduğunu belirtmiştir.

Allah'ın rızasını, sevgisini ve hoşnutluğunu kazanmanın yolu, Kuran'da bildirilen doğruları eksiksizce uygulamaktır. Allah kullarından Kuran ahlakını hayatlarının sonuna kadar hiçbir şekilde gevşeklik göstermeden yaşamalarını istemiştir. İşte müminlerin Allah'ın bu emrini her ne olursa olsun taviz vermeden yerine getirebilmelerinin sırrı da, imanın kazandırdığı üstün bir özellik olan "sabır"da gizlidir. Sabrın sırrını öğrenen bir insan Allah'ın kendisinden istediği her tavırda ve her ibadette süreklilik gösterebilir.

Bu sırra ulaşmak ise son derece kolaydır; Allah, iman eden kullarının üzerinde **"Sabur"** (çok sabırlı) ismini tecelli ettirir ve onların kalplerindeki kararlılık duygusunu pekiştirir.

Bir ömür boyu devam eden gerçek sabrın asıl kaynağı müminlerin Allah'a olan imanlarıdır. İman eden bir mümin Allah'ın ilminin ve aklının tüm varlıkları sarıp kuşattığını, Allah'ın izni olmaksızın tek bir olayın dahi gerçekleşmediğini ve tüm olayların ardında Allah'ın tasarladığı binlerce hayır ve hikmetin gizli olduğunu bilir. Bunun yanında Allah'ın iman edenlerin dostu, velisi ve yardımcısı olduğunu, dolayısıyla ilk bakışta farklı görünse bile aslında tüm olayların inananların lehinde geliştiğini unutmaz. Allah'ın kendisi için belirlediği kadere tereddütsüz teslim olur ve rıza gösterir. Bu nedenle sabır mümin için zorlanarak yaşanan bir ahlak özelliği değil, aksine gönül rızasıyla ve hoşnutlukla yaşanan ve zevk alınan bir ibadettir. İşte Kuran'da Allah'ın insanlara öğrettiği gerçek sabır ile toplumda yaşanan sabır anlayışının farkı da bu noktada ortaya çıkar.

Toplumun büyük bir kesimi sabrın gerçek anlamını, gerçekten sabırlı bir insanın nasıl davranması gerektiğini, bu özelliğin Allah Katındaki önemini bilmez. Bu kimseler arasında sabır, daha çok insanın hayatı boyunca karşılaştığı zorluk ve sıkıntılara göğüs germesi, bunlara katlanması ve tahammül etmesi olarak algılanır. Bu anlayış içerisinde sabrın, **"bir yere kadar dayanma gücü"** olduğuna inanılır ve bu doğrultuda **"sabrın zaman zaman taşması"**, **"sabrın tükenmesi"** gibi tavır bozuklukları da son derece normal karşılanır. Dahası bu çarpık anlayışa göre, sonunda somut bir çıkar elde edilemeyecek bir konuda sabır göstermek de son derece yersizdir. Çünkü böyle bir durumda bu kimselerin kendilerine hiçbir fayda sağlamayacak bir konu için sıkıntıya katlanmış ve boş yere sabır göstermiş olduklarına inanılır.

Oysa Kuran'da öğretilen gerçek sabır bu tahammül anlayı-

şından çok farklıdır. Öncelikle inananlar, sabrı Allah'ın bir emri olarak yaşarlar ve bu nedenle de hiçbir zaman onların sabırlarında tükenme ya da taşma gibi bir durum söz konusu olmaz. Hayatlarının sonuna kadar bu ibadeti şevk ve heyecan ile yerine getirirler. Bunun yanında onlar yalnızca Allah için sabrettiklerinden dolayı sabırlarının karşılığında mutlaka somut bir menfaat beklentisi içerisine girmezler. Gösterdikleri üstün ahlak neticesinde Rabbimizin rızasını kazanacaklarını bilmek, onlar için alabilecekleri tüm karşılıkların en güzelidir.

Dahası Kuran'da tavsiye edilen sabır sadece zorluk ve sıkıntılar karşısında yaşanan bir ahlak özelliği de değildir. Gerçek sabır şartlar her ne olursa olsun, Kuran'ın tüm ayetlerini eksiksizce uygulamada, Allah'ın sakınmayı emrettiği tüm tavırlardan titizlikle sakınmada ve Kuran ahlakını bir ömür süresince hiçbir yılgınlığa kapılmadan yaşamakta kararlılık göstermektir.

Allah Kuran'da haber verdiği, **"... sürekli olan 'salih davranışlar' ise, Rabbinin Katında sevap bakımından daha hayırlıdır, umut etmek bakımından da daha hayırlıdır."** (Kehf Suresi, 46) ayetiyle "sebat gösterilerek sürdürülen salih davranışlar"ın makbul olduğunu hatırlatmış ve tüm kullarını sabretmeye davet etmiştir.

KİMLER GÜZEL BİR SABIR İLE SABREDEBİLİR?

*Şu halde, güzel bir sabır (göstererek)
sabret. (Mearic Suresi, 5)*

Sabrın gerçek anlamını bilen ve bu ahlak özelliğini Allah'ın beğeneceği şekilde yaşayan tek topluluk müminlerdir. Çünkü onlar, Kuran'ı rehber edinmişlerdir. Kuran ise sabrın gerçek manasını, Allah Katında nasıl bir sabrın makbul olduğunu açıklayan tek kaynaktır. İşte bu nedenle de Allah'ın ayette emrettiği gibi, **"güzel bir sabırla sabreden"**ler sadece Kuran'a tabi olan müminlerdir.

Müminlerin gösterdiği bu sabrın kaynağı ise onların **"Allah'a olan samimi imanları ve teslimiyetleri"**dir. Tüm diğer mümin özellikleri gibi sabır da ancak imanı kavramakla ortaya çıkar. Çünkü iman etmek Allah'tan başka bir ilah olmadığını, O'nun ilminin tüm varlıkları kuşattığını, Allah'tan başka kaderi belirleyebilecek bir güç olmadığını, O dilemedikçe hiç kimse-nin hayır ya da zarar sağlayamayacağını kavramak demektir.

Müminlerin güzel bir sabır gösterebilmelerinin bir nedeni de imanları sayesinde, Rabbimizin üstünlüğünü ve yüceliğini takdir edebilmiş olmalarıdır. Allah'ın sonsuz akıl ve sonsuz ilim sahibi olduğunu bilen bir insan, kendisi için olabilecek en güzel yaşamı da ancak Rabbimizin belirleyebileceğini bilir. Allah geçmi-şe, günümüze ve geleceğe ait tüm varlıkların ve tüm olayların

bilgisine sahiptir. İnsan ise hem sınırlı bir akla sahiptir hem de kendisi için neyin iyi neyin kötü olduğunu tespit edebilme konusunda hata yapmaya yatkın bir varlıktır. Çoğu zaman olumsuz gibi görünen bir olay aslında o kişiye pek çok yönden hayır getirecek olabilir. Ancak insan bu durumdan habersizdir. Allah Kuran'da, **"... Olur ki hoşunuza gitmeyen bir şey, sizin için hayırlıdır ve olur ki, sevdiğiniz şey de sizin için bir şerdir. Allah bilir de siz bilmezsiniz."** (Bakara Suresi, 216) ayetiyle kullarına bu önemli gerçeği hatırlatmıştır.

İşte iman eden bir insan tüm bu ilmin bilgisine yalnızca Allah'ın sahip olduğunu bildiği için, Allah'ın karşısına çıkarttığı her olayda mutlaka bir hayır olduğunu bilerek tevekkül eder ve güzel bir sabırla sabreder. Bir başka deyişle, güzel bir sabırla sabredenlerin bir özelliği de **"kader gerçeğini kavramış tevekküllü insanlar olmaları"**dır.

Kuran'da müminlerin sabırlı ve tevekküllü olduklarına şöyle dikkat çekilmiştir:

**Onlar sabredenler ve Rablerine tevekkül edenlerdir.
(Nahl Suresi, 42)**

Bunun yanında iman edenlerin bir ömür boyu sabırlarında kararlılık gösterebilmelerinin bir sebebi de kalplerinde güçlü bir Allah korkusu yaşıyor olmalarıdır. Müminler, Allah'ın kullarına sonsuz merhamet eden ve onları çok seven olduğunu bildikleri gibi, aynı zamanda azabının da güçlü olduğunu bilirler. Allah, Kuran'da Kendisi'ne ibadet etmekten büyüklenip yüz çevirenleri azabıyla uyarmıştır. Müminler ise Allah'ın azabından korkup sakınanlardır. Bu nedenle de Allah'ın tüm emir ve yasaklarını uygulamada büyük bir titizlik ve sabır gösterirler. Allah korkuları onları hayatlarının sonuna kadar Kuran ahlakı-

nı hiçbir taviz vermeden yaşamaya yöneltir.

Dünya hayatının gerçek yüzünü biliyor olmaları da iman edenlerin sabırlarında sürekli olmalarını sağlayan sebeplerden biridir. Kuran'da, **"Andolsun, Biz sizden mücahid olanlarla (çaba harcayanlarla) sabredenleri bilinceye (belli edip ortaya çıkarıncaya) kadar, deneyeceğiz ve haberlerinizi sınavacağız (açıklayacağız)."** (Muhammed Suresi, 31) ayetiyle belirtildiği gibi, Allah bu dünyada Kendisi'ne ibadet etmekte sabır gösterenleri, inkar edenlerden ayırt etmektedir. Bunun sonucunda ise iman edenleri cennetlerdeki eşsiz konaklarında ağırlayacak, inkar edenleri ise sonsuza kadar hiçbir kaçış imkanı bulunmayan cehennemde azaplandıracaktır.

Dünya hayatında her ne zorlukla karşılaşılırsa karşılaşsınlar, Allah'ın bunu kendilerini denemek için yarattığı gerçeğini bilen müminler, gösterdikleri sabırdan hiçbir şekilde taviz vermezler. Çünkü onlar ölümden sonra hesap günüyle karşılaşacaklarını ve o gün sabredenlerin gösterdikleri güzel ahlakın karşılığını alacaklarını bilirler.

İşte onların sabırlarının temelini oluşturan konulardan biri de budur; **hesap gününe ve ahirete kesin bir bilgiyle iman etmiş olmaları.** Sabır gösterdikleri her olayın hesap gününde karşılıklarına çıkacağını ve Allah'ın sabır gösterenleri rahmetiyle müjdelediğini bilmelerinden kaynaklanan güç ile sabırlarında kararlılık gösterirler.

Görüldüğü gibi, Kuran'da bildirilen gerçek sabrı yaşayabilenler sadece müminlerdir. Çünkü Allah'a samimi bir iman ile bağlanıp teslim olan, Rabbimizin yüceliğini takdir edebilen, kadere karşı tam bir tevekkül gösterebilen, Allah'tan güçlü bir korkuyla korkan, bu dünyanın gerçek yüzünü kavramış olan, ahiretin varlığına kesin bir iman ile iman edenler yalnızca onlardır.

MÜMİNLERİN SABRI

Ve sabret. Gerçekten Allah iyilik yapanların ecrini kaybetmez. (Hud Suresi, 115)

Önceki bölümlerde de üzerinde durulduğu gibi, müminlerin sabrını, toplumun büyük bir kesimi tarafından yaşanan, gelecekleşmiş sabır anlayışından ayıran çok önemli farklılıklar vardır. Müminler sabrı Allah'a yakınlaşmanın bir yolu olarak görmekte ve Kuran'da emredilen bir ibadet olarak yaşamaktadırlar. Nasıl bir sabırla sabretmeleri gerektiğini belirleyen tek rehberleri ise Kuran'dır. Kuran'da müminlerin yaşadığı bu güzel ahlak özelliğinin detayları şöyle belirtilmiştir:

Müminlerin sabrı tevekküle dayalıdır

İnsanların çoğu, sabrı ancak zaruri bir durum oluştuğunda ve yapacak başka birşey kalmadığına inandıkları anlarda gösterirler. Ama aslında "sabır" zannettikleri bu tavrın, sabrın gerçek anlamıyla hiçbir bağlantısı yoktur. Bu kimseler göğüs germek durumunda oldukları bir zorluğa ancak tahammül edebilirler. Tahammül eden bir insan, başına gelen olayları Allah'ın bir hikmet üzerine yarattığını ve tümünün ardında pek çok hayır gizlenmiş olabileceğini düşünmediği için sıkıntı içerisinde. Ruh halindeki bu olumsuzluk, memnuniyetsizliğini ifade eden şikayetçi konuşmalarla ve sıkıntılı yüz ifadeleriyle kendini belli

eder. Tahammül edilmesi gereken durum sona erene kadar bu kimseler olumsuz bir ruh halinden kurtulamazlar.

Müminlerin gösterdiği sabır ise bu tahammül anlayışından çok farklıdır. Başlarına bir zorluk geliyorsa bunu yaratanın Allah olduğunu ve bunun mutlaka kendileri için hayırlara vesile olacağını bilirler. Allah'ın kendileri için en güzel kaderi belirlediğini bildikleri için karşılaştıkları her olaya gönülden razı olur ve hoşnutlukla tevekkül ederler. Bir ayette Allah müminler için **"Ki onlar, sabredenler ve Rablerine tevekkül edenlerdir."** (Ankebut Suresi, 59) şeklinde bildirmiştir.

Müminler hangi şartlar altında olurlarsa olsunlar, şikayet etmeyi, yakınmayı kendilerine hiçbir şekilde yakıştırmazlar.

Bunun yanında Kuran'da, **"Demek ki, gerçekten zorlukla beraber kolaylık vardır. Gerçekten güçlükle beraber kolaylık vardır."** (İnşirah Suresi, 5-6) ayetleriyle de bildirildiği gibi, Allah'ın zorlukları kolaylıklarıyla birlikte yarattığını ve bunun Allah'ın değişmeyen kesin bir kanunu olduğunu bilirler.

Peygamber Efendimiz (sav) de bir hadisinde bu gerçeği şöyle bildirmiştir:

... Sen, yakini bir imanla, tam bir rıza ile Allah için çalışmaya muktedir olabilirsen çalış; şayet buna muktedir olamazsan, hoşuna gitmeyen şeyde sabırda çok hayır var. Şunu da bil ki nusret sabırla birlikte gelir, kurtuluş da sıkıntıyla gelir, zorlukta da kolaylık vardır, bir zorluk iki kolaylığa asla galebe çalamayacaktır. (Kütüb-i Sitte, Muhtasarı Tercüme ve Şerhi, Prof. Dr. İbrahim Canan, 16. cilt, Akçağ Yayınları, Ankara, s.315)

"Allah, hiç kimseye güç yetireceğinden başkasını yüklemez..." (Bakara Suresi, 286) ayetiyle Allah kullarına

önemli bir gerçeği daha hatırlatmıştır. Allah her insanı, ancak üstesinden gelebileceği zorluklarla denemektedir. Dolayısıyla insan bir zorlukla karşılaşılıyorsa, kesin bir gerçektir ki Allah o kişiye bu duruma sabredebileceği gücü de vermiştir.

İşte Kuran'ın bu ayetlerine iman eden müminler sabrı hiçbir şekilde "bir olaya tahammül etmek" olarak algılamazlar. Dünyada iken bu zorlukların hiçbir şekilde sonu gelmese bile, bunda bir hayır olduğunu ve Allah'ın sabredenlere ahirette sabır göstermelerinin karşılığını en güzeliyle vereceğini de bilirler. Ve bunu bildikleri için de hiçbir zaman sıkıntıya kapılmazlar. Allah'tan gelen bir zorluğu giderebilecek olanın ancak Allah olduğunu, yalnızca Allah'a sığınıp O'ndan yardım dileyebileceklerini bilerek zorlukları hafifletmesi için Rabbimize dua ederler:

"... Rabbimiz, unuttuklarımızdan veya yanıldıklarımızdan dolayı bizi sorumlu tutma. Rabbimiz, bize, bizden öncekilere yüklediğin gibi ağır yük yükleme. Rabbimiz, kendisine güç yetiremeyeceğimiz şeyi bize taşıtma. Bizi affet. Bizi bağışla. Bizi esirge, Sen bizim Mevlamızsın. Kafirler topluluğuna karşı bize yardım et." (Bakara Suresi, 286)

Müminlerin sabrı süreklidir

"... sürekli olan 'salih davranışlar' ise, Rabbinin Katında sevap bakımından daha hayırlıdır, umut etmek bakımından da daha hayırlıdır." (Kehf Suresi, 46)

Kuran'a dayalı olmayan sabır anlayışında insanlar sabrı tutarlı ve dengeli bir ahlak özelliği olarak yaşayamazlar. Bir gün sabır gösterdikleri bir olaya bir başka gün tahammülsüzlük gös-

terebilirler. Müminler ise sabrı Allah'ın bir emri ve dinin bir gereği olarak yaşadıkları için hiçbir zaman bu özelliklerinden taviz vermezler. Müminlerin amacı, tüm hayatlarını Allah'ın hoşnut olacağı şekilde geçirebilmek ve gösterdikleri güzel ahlak ile Allah'ın rızasını kazanabilmektir. Allah'ın en beğeneceği tavrın ise tüm tavırlarında sabır ve süreklilik göstermeleri olduğu açıktır. Çünkü Allah ayetinde **"sürekli olan salih ameller"**in daha hayırlı olduğunu bildirmiştir.

Bir başka ayette ise Allah inanan kullarına şöyle emretmiştir:

Sen de sabah akşam O'nun rızasını isteyerek Rablerine dua edenlerle birlikte sabret... (Kehf Suresi, 28)

İşte müminler de bu ayetin hükmüne uyarak, ara vermeksizin Allah'ın rızasını kazanmak amacıyla sabır gösterirler.

Müminler Allah rızası için sabrederler

Kuran ahlakını yaşamayan kimseler belirli bir süre sabır gösterdikten sonra bunun sonucunda mutlaka bir karşılık almayı ya da çıkar elde etmeyi umarlar. Böyle bir durum söz konusu olmadığında ise kendi ifadeleriyle **"sabırları tükenir"**. Çünkü onlar sadece dünyevi menfaatler için sabrederler. Gösterdikleri güzel ahlakın Allah'ın hoşnutluğunu kazanmalarını sağlayacağını ve tüm yaptıklarının ahirette karşılığın çıkacağını unuturlar. Halbuki Allah zorlukları sabır gösterenleri ortaya çıkarmak için yaratmaktadır. Allah **"Yoksa siz, Allah, içinizden cehd edenleri (çaba harcayanları) belirtip-ayır-detmeden ve sabredenleri de belirtip-ayır-detmeden cennete gireceğinizi mi sandınız?"** (Al-i İmran Suresi, 142) ayetiyle bu sırrı kullarına bildirmiştir. Allah'ın rızasını kazanmayı amaçlayarak sabır gösterenler cennete girecek, dün-

yevi çıkarlar uğruna sabredenler ise Allah'ın vaat ettiği bu güzel karılıktan mahrum kalacaklardır.

İşte kendilerine Kuran'ı rehber edindikleri için bu gerçeğin farkında olan müminler, hiçbir çıkar beklentisi içerisine girmeden sadece Allah'ın rızasını kazanmak amacıyla sabır gösterirler. Kuran'da müminlerin bu özelliği şöyle ifade edilmiştir:

Ve onlar, Rablerinin yüzünü (hoşnutluğunu) isteyerek sabrederler... (Rad Suresi, 22)

Müminler gönül rızasıyla, severek ve isteyerek sabrederler

Müminler sadece zorluklar karşısında değil aynı zamanda Kuran'ın tüm hükümlerini eksiksiz olarak yerine getirme ve her koşulda en mükemmel ahlakı gösterme konusunda da büyük bir sabır gösterirler. Onların bu ahlakı hayatlarının her anında gösterebilmelerinin bir sebebi de, bunu gönül rızasıyla ve şevkle yaşıyor olmalarıdır. Çünkü onlar için Allah'ın emirlerini yerine getirmekten daha önemli bir iş yoktur. Bu nedenle Kuran'da bildirilen tüm hükümlerde olduğu gibi, güzel ahlakı da isteyerek ve severek yaşarlar. Bunun sonucunda Rabbimiz'in sevgisini, rahmetini ve yardımını kazanacaklarını bilmek onların bu konuda karşılaştıkları her türlü zorluğu kolaylıkla aşmalarını ve her olayda sabır gösterebilmelerini sağlar.

Allah'ın bir ayette **"Rabbin için sabret"** ifadesiyle kullarını sabra davet etmiş olması da, onların her ne olursa olsun bu ahlakı hoşnutlukla yaşamalarını sağlar. Müminlerin gönül rızasıyla sabır göstermelerinin bir başka nedeni Allah'ın Kuran'da **"sabredenleri sevdiğini"** (Al-i İmran Suresi, 146) bildirmiş olmasıdır.

Yine Kuran'ın bir başka ayetinde de, **"Sabrettiğinize karşılık selam size. (Dünya) Yurdun(un) sonu ne güzel."** (Rad Suresi, 24) hükmüyle sabredenlerin ahirette güzel bir karşılıkla mükafatlandırılacağı bildirilmiştir.

İşte tüm bunlar Allah'ın, müminlerin sabrı büyük bir şevk ve istek ile yaşamalarını sağlayan müjdeleridir.

Müminlerin sabrı kişilere ya da şartlara göre değişmez

Allah korkusu ve imanı zayıf olan insanlar, kişilere, ortama ya da şartlara göre tavırlarını değiştirebilirler. Sözelimi menfaat elde edebilecekleri kişilere karşı güzel davranışlar sergilerken, tanımadıkları ya da herhangi bir sebepten dolayı küçük gördükleri insanlara karşı ters tavırlarda bulunabilirler. Örneğin dinden uzak toplumlarda bir mağaza sahibinin zengin bir müşteriye abartılı bir saygı ve ilgi göstermesi günlük hayatta sık rastlanan bir olaydır. Üstelik bu müşteri zorluk çıkaran, "kapris" yapan, karşısındaki kişiyi "aşağılayan" bir tavır gösterse de yaptığı bu çirkin davranışlar anlayışla karşılanır. Ama aynı mağaza sahibi orta halli olduğunu düşündüğü bir müşterinin haklı bir isteğine dahi hoşgörü göstermez, bir anda ters bir tavra girer. Bunun dışında dinden uzak insanlar, şartlar iyi olduğunda, karşılarındaki kimselerden güzel davranışlar gördüklerinde güzel ahlak gösterip, zor anlarda bambaşka bir karaktere bürünebilirler. Bir arkadaşları kendilerini eğlendirdiği, iyi imkanlar sunduğu sürece ona karşı çok iyi davranırlar. Ama günün birinde bu kişi zor bir duruma düşüp, onlarla ilgilenemeyince, istedikleri eğlence ortamını oluşturamayınca bir anda o kişiye karşı tahammülsüz bir tutum sergileyebilirler. Bu değişkenliğin sebebi, ahlak anlayışlarını en doğru ve en güzel tavırları bildiren

Kuran'a göre değil de, kendi cahiliye anlayışlarına ve çıkarlarına göre belirlemiş olmalarıdır. Müminler ise Allah'ın Kuran'da bildirdiği ahlaki yaşarlar. Temeli imana dayalı olan bu ahlaki sadece Allah'ın beğenisini ve rızasını kazanabilmek amacıyla yaşarlar. Bu yüzden de kişilere, ortama ya da şartlara göre tavırlarında bir değişiklik olmaz. Aynı şekilde güzel ahlakın bir yönü olan sabırları da her ne olursa olsun değişmez. Müminler, diğer insanlardan farklı olarak, zorluk ve sıkıntı anlarında da en güzel şekilde sabrederler.

Kuran'da onların bu üstün ahlakına şöyle dikkat çekilmiştir:

Yüzlerinizi doğuya ve batıya çevirmeniz iyilik değildir. Ama iyilik, Allah'a, ahiret gününe, meleklerle, Kitab'a ve peygamberlere iman eden; mala olan sevgisine rağmen, onu yakınlarla, yetimlere, yoksullara, yolda kalmışa, isteyip-dilenene ve kölelere (özgürlükleri için) veren; namazı dosdoğru kılan, zekatı veren ve ahidleştiklerinde ahidlerine vefa gösterenler ile zorda, hastalıkta ve savaşın kızıdığı zamanlarda sabredenler(in tutum ve davranışlarıdır). İşte bunlar, doğru olanlardır ve müttaki olanlar da bunlardır. (Bakara Suresi, 177)

Ayette görüldüğü gibi Allah, gerçek iyiliğin bir şartının da zorluk zamanlarında sabretmek olduğunu bildirmiştir. İşte müminler de Allah'ın bu emrine uyarlar ve yaşamları boyunca her türlü zorluk karşısında sebat gösterirler.

Müminlerin sabrı onlara güzel ahlakın yolunu açar

Müminler sabrı Allah için yapılan bir ibadet olarak değerlendirdikleri için, sabır onlara daha pek çok güzel özellik kazandırır. Bir ayette şöyle buyrulur:

Sabredenler, doğru olanlar, gönülden boyun eğenler, infak edenler ve 'seher vakitlerinde' bağışlanma dileyenlerdir. (Al-i İmran Suresi, 17)

Allah bir başka ayetinde müminleri, **"Onlar, bollukta da, darlıkta da infak edenler, öfkelerini yenenler ve insanlar(daki hakların)dan bağışlama ile (vaz)geçenlerdir..."** (Al-i İmran Suresi, 134) sözleriyle tanıtmıştır. Ayette bahsedilen tüm bu özellikler ancak gerçek sabır anlayışının kalbe yerleşmesiyle yaşanabilir.

Bir insanın öfkelendiği halde öfkesini yenebilmesi ve bu sükunetli halini uzun süre devam ettirebilmesi ancak sabır göstermesiyle mümkün olabilir. Yine aynı şekilde, insanın darlık ve yokluk içerisinde olduğu halde malından başkalarına verebilmesi de ancak Allah için yaşanan bir sabırla gerçekleştirilebilir. Çünkü bu kimse malından başkalarına da vererek belki de kendisini zor bir duruma sokacak, ama Allah rızası için bu duruma sabırla rıza gösterecektir. Bir insanın haklı olduğu durumda haksız olan bir kimseyi bağışlayabilmesi de yine ancak sabrın ona kazandırdığı bir özelliktir.

Bunun gibi, Allah'ın Kuran'da bildirdiği tüm emirlere uyulması ve yasaklardan sakınılması ancak sabır ile mümkün olabilmektedir. Mümin hayatının sonuna kadar fedakarlıkta, hoşgörüde, tevazuda, affedicilikte, dürüstlükte, sadakatte, sevgide kararlılık gösterir ve sabırla bu ahlak özelliklerini yaşamaya devam eder.

Görüldüğü gibi, sabır aynı zamanda müminlere Allah'ın razı olacağı güzel bir ahlakın yolunu açar. Bu ahlakı yaşamaları ise Allah'ın sonsuz rahmetini ve cennetini kazanmalarına vesile olur ki, müminler için bundan daha güzel bir kurtuluş yoktur.

Müminlerin sabrı akılcı bir sabırdır

Müminlerin sabrı, karşılaştıkları zorlukları ortadan kaldırmak ve sıkıntıları gidermek için hiçbir çaba harcamadan sadece beklemek şeklinde değildir. Böyle bir anlayış son derece yanlış olur. Aksine Allah müminlere akıllarını, vicdanlarını ve imkanlarını sonuna kadar kullanarak insanların huzurunu ve rahatını sağlayacak her türlü tedbiri almalarını da emretmiştir. Bu nedenle müminler bir yandan sıkıntılara gönül rızasıyla sabrederken, bir yandan da tüm güçleriyle sıkıntı oluşturan konuları ortadan kaldırmanın yollarını ararlar.

Örneğin acil olarak yapılması gereken bir işin yetişmemesi, sabır gösteremeyen insanların olumsuz tavırlar göstermelerine neden olur. Özellikle sonunda büyük bir kazanç sağlayacakken, bir insanın hatası sebebiyle bu kazançtan mahrum kalmak her olayda bir hayır olduğunu kavrayamayan insanları büyük bir öfkeye sürükler. İman eden insan ise mahrum kaldığı kazanç ne kadar yüksek olursa olsun tevekkül eder ve yine hoşgörülü bir tavır gösterir. Ama elbette bundan sonra oluşabilecek benzer bir olayı engellemek için de gereken tüm tedbirleri alır. Hata yapan kişiyi bu konuda uyarır, bir daha tekrarlama tehlikesini hissediyorsa bu durumda o kişiden daha faydalı olacak birini o işe yönlendirebilir veya şartlara bağlı olarak daha pek çok akılcı tedbir alabilir.

Kuran'da öğretilen sabır anlayışını bilmeyen kimseler sabrı, hiçbir çaba göstermeden, sadece "söylenerek" bekleme şeklinde algırlar. Hatta bu şekilde aciz bir tavır sergilemenin son derece erdemli bir davranış olduğuna da inanırlar. Oysa Allah Katında makbul olan sabır aklın, vicdanın ve maddi manevi tüm imkanların kullanılarak zorlukların ortadan kaldırılmasını teşvik

eder. Kuran'da müminlerin sabır ile birlikte gösterdikleri bu çabaya pek çok ayette dikkat çekilmiştir. Bunun bir örneğini de hicret eden kimselerin davranışlarında görmek mümkündür. Ayette şöyle buyrulmaktadır:

... sonra hicret edenlerin, ardından cehd edip (çaba harcayıp) sabredenlerin (destekçisidir). Şüphesiz senin Rabbin, bundan sonra da gerçekten bağışlayandır, esirgeyendir. (Nahl Suresi, 110)

Bunun yanında müminler bir yandan zorluklara karşı fiili bir mücadele verirken bir yandan dualarıyla da Allah'tan yardım isteyerek bu çabalarını sürdürürler. Kuran'da müminlerin zorluk anında Allah'tan sabır ve yardım talep ettikleri şöyle bildirilmiştir:

Onlar, Calut ve ordusuna karşı meydana (savaşa) çıktıklarında, dediler ki: "Rabbimiz, üzerimize sabır yağdır, adımlarımızı sabit kıl (kaydırma) ve kafirler topluluğuna karşı bize yardım et." (Bakara Suresi, 250)

Görüldüğü gibi, müminin sabrı akılcı bir sabırdır. Allah Kati'nda güzel bir karşılık görecektir olan tavır da budur.

Müminler sabırda sınır tanımaz, sabırda yarışır

Müminler, **"Hayır; gerçekten insan, azar. Kendini müstağni gördüğünden."** (Alak Suresi, 6-7) ayetleriyle bildirildiği gibi, insanın kendini herhangi bir konuda yeterli görmesinin onu azgınlığa ve büyüklenmeye yönelteceğini bilirler. Bu nedenle de en kusursuz şekilde uyguladıkları konularda bile kendilerini yeterli görmezler. Hayatlarının sonuna kadar hiçbir konuda sınır tanımadan kendilerini geliştirmeye ve daha güzel, daha iyi olan tavra ulaşmaya çalışırlar.

Müminlerin bu samimi çabalarının altında ise Rabbimize olan bağlılıkları, sevgileri ve Allah korkuları yatmaktadır. En büyük amaçları Rabbimizin sevgisini ve yakınlığını kazanmak olduğu için, Allah'ın kendilerine emrettiği gibi tüm Kuran hükümlerini yaşamaya çalışırlar. Ve bu konuda kendilerini hiçbir zaman yeterli görmez, daima daha fazlasını uygulayabilmek için çaba harcamaya devam ederler.

Zira ne kadar çaba gösterirlerse Allah Katında o kadar ecir kazanacaklarını ve Allah'ın rahmetine de o denli kolay kavuşabileceklerini bilirler. Allah bir ayetinde, **"Rabbinizden olan mağfiret ve eni göklerle yer kadar olan cennete (kavuşmak için) yarışın; o, muttakiler için hazırlanmıştır."** (Al-i İmran Suresi, 133) sözleriyle müminleri Allah'ın rızasını ve cennetini kazanabilecekleri konularda yarışmaya çağırmıştır. Bu konulardan biri de Allah'ın Kuran'da **"Ey iman edenler, sabredin ve sabırda yarışın..."** (Al-i İmran Suresi, 200) sözleriyle bildirdiği "sabır"dır. Müminler kendilerine Rabbimizin sevgisini ve yakınlığını kazandıracağını bildikleri böyle bir konuda, ellerinden gelen en güzel tavrı gösterebilmek için birbirleriyle yarışır. Allah'a iman eden bir insan başına ne gelirse gelsin sabırlı, Rabbimize güvenen tavrını değiştirmemekte kararlılık gösterir. Örneğin bir insanın karşısına dünyadaki imtihanın gereği olarak art arda çok fazla sorun çıkabilir. Hiç ummadığı bir anda evi yanabilir ve bu yüzden uzun bir süre alışık olmadığı şekilde, kötü şartlarda yaşaması gerekebilir. Böyle bir durumda iman eden kişi en ufak bir şikayette bulunmaz, asla "keşke böyle olmasaydı" gibi bir düşünceye kapılmaz. Süre ne kadar uzarsa uzasın güzel bir sabır gösterir. Allah'ın, onun karşısına eninde sonunda bir kolaylık çıkaracağı-

na kesin bir kanaati olur ve bunun getirdiği iç huzurunu yaşar. Böyle bir durumdayken kendisini daha da zorlayacak başka bir olayla karşılaşsa bile bu güzel tavrını devam ettirir. Kısacası ne kadar şiddetli zorluklarla karşı karşıya gelirse gelsin, sabır gösterme konusunda Allah'ın emrettiği gibi bir "yarış" içinde olur.

Müminler birbirlerine de sabrı tavsiye ederler

Allah, **"Sizden; hayra çağıran, iyiliği (marufu) emreden ve kötülükten (münkerden) sakındıran bir topluluk bulunsun. Kurtuluşa erenler işte bunlardır."** (Al-İmran Suresi, 104) ayetiyle müminlerin birbirlerine iyiliği emredip kötülükten sakındırmalarını ve birbirlerini hayırlı olan davranışlara yönleltmelerini emretmiştir. Allah'ın bu emri doğrultusunda müminler hayatlarının sonuna kadar birbirlerini Kuran'ın emirlerine eksiksizce uymaya çağırır ve Allah'ın yasakladığı konulardan da titizlikle sakındırmaya çalışırlar. İnananların Allah'ın bu emrini uygulayarak birbirlerini teşvik ettikleri konulardan biri de sabretmektir. Çünkü müminler, ancak Allah'ın beğendiği ahlakı yaşayanların cennete kavuşabileceğini, diğer insanların ise cehennem azabı ile karşılık göreceklerini bilirler. Bu gerçeğin şuurunda oldukları için de kendi adlarına sonsuz bir kurtuluşu ne kadar istiyorlarsa, diğer müminlerin cennete girmeye hak kazanmasını da o kadar isterler. Bu nedenle de onları tüm ibadetlerinde sabırlı davranmaya çağırırlar ve bunu da ömürleri boyunca sabırla uygularlar. Bu konuda Kuran'da verilen bir örnek Peygamberimiz (sav)'in bir mağarada yanındaki kişiye Allah'ı hatırlatarak, onu zorluğa karşı ümitvar olmaya davet etmesidir:

Siz O'na (peygambere) yardım etmezseniz, Allah O'na yardım etmiştir. Hani kafirler ikiden biri olarak O'nu (Mekke'den) çıkarmışlardı; ikisi mağarada olduklarında arkadaşına şöyle diyordu: "Hüzne kapılma, elbette Allah bizimle beraberdir." Böylece Allah O'na 'huzur ve güvenlik duygusunu' indirmişti... (Tevbe Suresi, 40)

Ayette görüldüğü gibi Peygamberimiz Hz. Muhammed (sav), son derece zor koşullar altında, kendisini belki de öldürmeye kalkışacak insanlardan saklanırken, yanındaki arkadaşına Allah'ın yardımını hatırlatmıştır. Peygamberimiz (sav)'in bu güzel tutumu kuşkusuz bütün Müslümanların örnek alması gereken bir davranıştır. Her ne şart altında olursa olsun inananların birbirlerine Allah'ın gücünü ve yardımını hatırlatarak, birbirlerini sabırlı olmaya yöneltmeleri, üstün bir ahlakın göstergesidir.

Kuran ayetlerinde böyle üstün ahlaka sahip kimseler **"Ashab-ı Meymene"** olarak adlandırılmıştır:

Biz ona 'iki yol-iki amaç' gösterdik.

Ancak o, sarp yokuşa göğüs germedi.

Sarp yokuşun ne olduğunu sana öğreten nedir?

Bir boynu çözmek (bir köleye özgürlük vermek)tir;

Ya da açlık gününde doyurmaktır,

Yakın olan bir yetimi,

Veya sürünen bir yoksulu.

Sonra iman edenlerden, sabrı birbirlerine tavsiye edenlerden, merhameti birbirlerine tavsiye edenlerden olmak.

İşte bunlar, sağ yanın adamlarıdır (Ashab-ı Meymene). (Beled Suresi 10-18)

MÜMİNLER NELERE SABREDERLER?

Sabredenler ve salih amellerde bulunanlar başka. İşte, bağışlanma ve büyük ecir bunlarındır. (Hud Suresi, 11)

Önceki bölümlerde Kuran'da sabrın nasıl tarif edildiğini, iman eden insanlar ile dinden uzak olan insanların sahip oldukları sabır anlayışının farklılığını tarif ettik. Bu bölümde ise müminlerin nelere sabır gösterdiklerini, iman etmeyen kişilerin olaylar karşısındaki tahammülsüzlükleriyle kıyaslayarak anlatacağız. Ancak bu konuyu detaylandırmadan önce önemle üzerinde durulması gereken bir nokta vardır: Allah dünyada dilediği zaman dilediği kuluna dilediği kadar zorluk vererek imtihan eder. Bu, bir anlık bir deneme de olabilir, uzun süreli bir deneme de olabilir. Bu konuda takdir Allah'ındır. Ancak kesin olan bir şey vardır ki, ahirette olduğu gibi dünyada da içinde bulundukları şartlar nasıl olursa olsun, en güzel hayat müminlerindir. Allah bu durumu bir ayette şöyle bildirmektedir:

Erkek olsun, kadın olsun, bir mü'min olarak kim salih bir amelde bulunursa, hiç şüphesiz Biz onu güzel bir hayatla yaşatırız ve onların karşılığını, yaptıklarının en güzeliyle muhakkak veririz. (Nahl Suresi, 97)

Müminler Allah'ın kendilerini denemek için yarattığı zorluklara karşı sabrederler ve bunun sonucunda da Allah bu zorluk-

ları giderir. Kendisi'ne iman edenlerin işlerini kolaylaştırır ve onları yardımıyla destekler. Kuran'da Allah'ın iman eden kullarına olan bu yardımı şöyle bildirilmiştir:

**... Allah Kendi (dini)ne yardım edenlere kesin olarak yardım eder. Şüphesiz Allah, güçlü olandır, aziz olan-
dır. (Hac Suresi, 40)**

İlerleyen sayfalarda Allah'ın desteklediği müminlerin yaşamları boyunca sabır gösterdikleri konulardan bahsedilecektir.

Hayatlarının sonuna kadar vicdanlarını kullanmakta sabır gösterirler

Allah insanın içinde her ne olursa olsun asla şaşmadan ve yalınmadan doğruyu söyleyen bir güç olarak vicdanı yaratmıştır. Vicdan, insanları, Allah'ın beğeneceği şekilde düşünmeye ve Allah'ın razı olacağı şekilde davranmaya çağırır. Her insanın içinde doğruyu söyleyen vicdanının yanı sıra bir de onu istek ve tutkularına yöneltmeye çalışan nefsi vardır. Ancak iman edenler yaşamları boyunca karşlarına çıkan tüm olaylarda nefislerine uymama ve vicdanlarına uyma konusunda kesin bir kararlılık gösterirler. Nefislerinin kendilerini çağırdığı şey daha çekici görünse ve hoşlarına gitse bile sabreder, doğru olanın vicdanlarının sözü olduğunu bildikleri için mutlaka ona uyarlar.

Müminler hayatları boyunca her an içlerinde bu yargılamayı yapar ve en doğru olan tavrı seçerler. Bu duruma Peygamber Efendimiz (sav)'in döneminde yaşamış olan salih Müslümanlardan örnek vermek mümkündür. Nur Suresi'ndeki örtünmeyle ilgili ayetler Hicretten sonraki dönemde indirilmiştir. Bu dönemdeki Müslüman kadınların güzel tavırları şöyle anlatılmaktadır:

“Şeybe kızı Safiye anlatıyor ve diyor ki: Biz Hz. Aişe’nin yanında iken bir kısım hanımlar Kureyşli kadınların durumunu ve faziletlerini anlatmışlardı. Bunun üzerine Hz. Aişe buyurdular ki; "muhakkak ki Kureyşli kadınların üstünlüğü vardır. Ama Allah’a yemin ederim ki, ben Ansar’ın kadınlarından daha çok Allah’ın Kitabını tasdik eden ve Kur’an’a inanan faziletli kimseler görmedim." Nur Suresi’ndeki “baş örtülerini yakalarının üzerlerine koysunlar” ayet-i kerimesi nazil olduğunda kocaları onların yanlarına gittiler ve kendilerine Allah (cc)’ın bu konuda inzal buyurduğu ayeti okudular. Her bir kişi karısına, kızına, bacısına ve yakınlarına bu ayeti okuyordu. İçlerinden hiçbir hanım baş örtüsünü yakaları üzerine koymaz olmadı. Allah’ın indirdiği kitabındaki hükmüne inandıklarından ve tasdik ettiklerinden örtülerine büründüler...” (İbn-i Kesir, Hadislerle Kuran-ı Kerim Tefsiri, cilt: I I, syf. 5880)

Peygamberimiz (sav) döneminde mümin kadınlar Cenab-ı Allah’ın tesettür konusundaki emrini işte böylesine büyük bir şevk ve istekle karşılamışlar, vicdanlarına uyarak hemen itaat etmişlerdi. Onlardan sonra gelen Müslümanlar da aynı şevk ve kararlılıkla bu emri yerine getirmişlerdir. Mümin kadınlar Yüce Allah’ın tesettür konusundaki emrine titizlik göstererek hem dünyada saygın, onurlu, huzurlu ve mutlu bir yaşam sürerler hem de ahirette Allah’tan güzel bir karşılık umarlar.

Müslümanların vicdanlarını kullanmalarıyla ilgili olarak günlük hayattan başka bir örnek daha verebiliriz. Sözelimi kimi zaman insanın nefsi onu bencilce davranmaya çağırırken, vicdanı da fedakarca bir tavır sergilemeye çağırabilir. İnsanın önemli bir işi varken ya da en yorgun olduğu anda daha acil ihtiyaç içerisinde bulunan bir kimseye yardım etmesi gerekebilir. Yine aynı şekilde, kendi ihtiyaç duyduğu bir şeyi daha fazla ihtiyacı olan biriyle paylaşması, hatta elindekilerin tamamını o kişiye

vermesi gerekebilir. Vicdanına uyan insan hiç tereddüt etmeden güzel olan tavrı gösterir, yani ihtiyaç içindeki kişilere elinden geldiğince yardım eder. Kuran'da Peygamberimiz (sav) döneminde yaşayan Müslümanların gösterdiği bu ahlakın bir örneği şöyle verilmiştir:

Kendilerinden önce o yurdu (Medine'yi) hazırlayıp imanı (gönüllerine) yerleştirenler ise, hicret edenleri severler ve onlara verilen şeylerden dolayı işlerinde bir ihtiyaç (arzusu) duymazlar. Kendilerinde bir açıklık (ihtiyaç) olsa bile (kardeşlerini) öz nefislerine tercih ederler. Kim nefsinin 'cimri ve bencil tutkularından' korunmuşsa, işte onlar, felah (kurtuluş) bulanlardır. (Haşr Suresi, 9)

İşte müminlerin Kuran'da örnek verilen bu tavrı, vicdana uyma konusunda gösterdikleri üstün sabrın bir sonucudur.

Şeytanın kışkırtmalarına kulak vermemekte sabır gösterirler

Allah ilk insanı, yani Hz. Adem'i yarattığında tüm meleklerden ona secde etmelerini istemiş, ancak bir tek İblis Allah'ın bu emrine başkaldırarak secde etmeyi reddetmiştir.

Şeytanın bu şekilde büyüklenmesine karşılık Allah onu cennetten çıkartmış ve din gününe kadar lanetlendiğini bildirmiştir. Ancak şeytan insanların diriltileceği hesap gününe kadar Allah'tan süre istemiş ve bu vakte kadar insanları kışkırtarak onları dünya hayatının süsleriyle oyalamaya çalışacağını söylemiştir. Allah şeytana bu konuda din gününe kadar izin vermiş ancak "muhlis", yani samimi olan kulları üzerinde hiçbir zorlayıcı gücünün olamayacağını da belirtmiştir:

Dedi ki: "Rabbim, beni kışkırttığın şeye karşılık, andolsun, ben de yeryüzünde onlara, (sana başkaldırmayı ve

dünya tutkularını) süsleyip-çekici göstereceğim ve onların tümünü mutlaka kışkırtıp-saptıracağım. Ancak onlardan muhlis olan kulların müstesna." (Allah) Dedi ki: "İşte bu, Bana göre dosdoğru olan yoldur." "Şüphesiz, kışkırtılıp-saptırılmışlardan sana uyanlar dışında, senin Benim kullarım üzerinde zorlayıcı hiçbir gücün yoktur." (Hicr Suresi, 39-42)

Görüldüğü gibi şeytan, Hz. Adem'in yaratılışıyla birlikte, insanlara karşı bir mücadele içerisine girmiş, onları kışkırtmak ve Allah yolundan saptırmak için çaba harcamaya yemin etmiştir. İşte insanın sabır göstermekle yükümlü olduğu konulardan biri de, şeytanın kurduğu bu tuzaklara karşı sonuna kadar uyanık olmak ve ondan gelen kışkırtmalara hiçbir şekilde aldırış etmemektir.

Şeytan, din gününe kadar yaşayacak olan tüm insanlara çeşitli kuruntu ve vesveselerle yaklaşmaya çalışır. İnsanlar günlük hayat içinde şeytanın bu etkileriyle sık sık karşılaşabilirler. Çünkü şeytan ummadıkları yerlerden onlara yaklaşır; boş kuruntular, korkular verir, unutkanlığa, üsengeçliğe, hayırlı işleri ertelemeye yönelik olarak insanlara telkinde bulunur. Örneğin bir insan Allah rızası için fakirlere yardım etmenin yollarını ararken, şeytan onu fakirlikle korkutabilir. "Sen elindekileri bu işe harcarsan sonra zor duruma düşersin" gibi telkinlerle bu hayrı engellemeye çalışabilir. Veya dine, Müslümanlara fayda getirecek bir işi yapmasını unutturmaya çalışabilir. Ancak unutmamak gerekir ki ayette bildirildiği gibi, **"... Hiç şüphesiz, şeytanın hileli-düzeni pek zayıftır."** (Nisa Suresi, 76)

Rabbimize tevekkül etmekte sabır gösterenler üzerinde şeytanın hiçbir etkisi olamayacaktır. Çünkü Allah şeytanın ancak kendisi gibi inkar eden kimseleri şaşırtıp saptırabileceğini bil-

dirmiştir. Kuran'da haber verdiği, **"Eğer sana şeytandan yana bir kışkırtma (vesvese veya iğva) gelirse, hemen Allah'a sığın. Çünkü O, işitendir, bilendir."** (Araf Suresi, 200) ayetiyle ise iman edenleri şeytanın kışkırtmalarından sakınmaları için Kendisi'ne sığınmaya çağırmıştır.

Allah'ın bu emrine uyan müminler hayatlarının sonuna kadar sabırla şeytanın oyunlarına, hilelerine karşı mücadele ederler. Onun hiç ara vermeden insanları cehenneme sürüklemek için faaliyet gösterdiğini asla akıllarından çıkarmazlar. Eğer hayır getirecek bir işi yapmaları gerekirken içlerinde bir "üşenme" hissederlerse hemen Allah'a sığınır, bunun şeytanın bir vesvesesi olduğunu bilir ve daha büyük bir şevkle o işi yapmaya koyulurlar. Bir ayette şöyle buyrulmaktadır:

(Allah'tan) Sakınanlara şeytandan bir vesvese eriştiğinde (önce) iyice düşünürler (Allah'ı zikredip-anarlar), sonra hemen bakarsın ki görüp bilmişlerdir. (Araf Suresi, 201)

Allah'ın **"Ey iman edenler, sabırla ve namazla yardım dileyin. Gerçekten Allah, sabredenlerle beraberdir."** (Bakara Suresi, 153) tavsiyesine uyarak sabırla şeytandan sakınmak için Rabbimizden yardım diler ve şeytanın kışkırtmalarından yüz çevirirler:

Ve de ki: "Rabbim, şeytanın kışkırtmalarından Sana sığınırım." "Ve onların benim yanımda bulunmalarından da Sana sığınırım Rabbim." (Müminun Suresi, 97-98)

Güzel ahlaki yaşamakta sabır gösterirler

Allah tüm insanları Kuran'a uymak, onda tarif edilen güzel ahlaki yaşamakla sorumlu kılmıştır. Dolayısıyla insanların hesap

günü sorgulanacakları konulardan biri de, Kuran ahlakını yaşayıp yaşamadıkları olacaktır. Dünya üzerinde gelmiş geçmiş insanların tümü bu konuda uyarılmış ve Allah'ın hoşnut olacağı ahlakı yaşamaya davet edilmişlerdir. Fakat Allah'ın bu çağrısına uyan kişiler yalnızca iman sahipleridir.

Din ahlakından uzak toplumlarda da Kuran'da tarif edilen güzel ahlakın bazı yönlerini yaşayan insanlar olabilir. Bu insanlar yeri geldiğinde fedakar, yumuşak huylu, merhametli, adaletli, yardımsever bir tavır gösterebilirler. Ancak söz konusu kişiler her ne kadar güzel ahlaklı olduklarını iddia etseler de bu ahlakta sabır gösteremedikleri anlar mutlaka oluşur. Örneğin acil bir iş toplantısına yetişmesi gereken bir kimse sabah saati bozulduğu için uyuyakalabilir. Ardından uyanıp büyük bir telaşla işe yetişmeye çalışırken çok sıkışık bir trafiğe girebilir. İşe geç kaldığını haber vermek için telefon etmek isterken bir türlü telefon hattını düşüremeyebilir. İşte tam bu sırada yanındaki arkadaşısı kendisine bir soru sorduğunda, o kişiye karşı ters bir ses tonuyla cevap verir. Hatta hiç cevap vermeden ters bir bakışla bakar. Söz edilen bu kişi kendince her zaman yardımsever ve anlayışlı görünen bir insan olduğunu iddia ettiği halde, böyle bir ortamda artık "sabrının tükendiğini" söyleyerek aksi ve insaniyetsiz bir tavır gösterir.

Kuran ahlakını yaşamayan insanların gün içinde bazı olaylar karşısında zaman zaman gereksiz bir öfkeye kapılırlar. Örneğin sekreteri kendisine çok önemli bir mesajı iletmeyi unutabilir, çocuğu evindeki en kıymetli eşyayı kırabilir, eşi yıllarca sahip olmak istediği yepyeni arabasıyla kaza yapabilir, bir akrabası çok yoğun iş olduğu bir dönemde onu ziyaret etmek isteyebilir... Kuşkusuz burada verilen örnek günlük hayatta insanların pek çok kez değişik şekilleriyle karşılaşılabildikleri olaylardır. Ve

Kuran ahlakını yaşamayan insanlar bu tarz durumların tümünde ya da bazılarında son derece çirkin davranışlar sergilerler. İşte tüm bunların sebebi, bu kişilerin Allah'ın emrettiği ahlaki yaşamakta sabır gösterememeleridir.

Kuran'ın emrettiği güzel ahlakı ise ancak sabır gösterebilen insanlar yaşayabilir. Bu insanların en önemli özelliklerinden biri kişilere, ortamlara, şartlara göre değişmemeleridir. Örneğin bir insan genel olarak çabuk öfkelenen bir karaktere sahip olabilir. Ama Allah'ın müminler için buyurduğu, **"... öfkelerini yenenler ve insanlar (daki hakların)dan bağışlama ile (vaz) geçenlerdir..."** (Al-i İmran Suresi, 134) ayetini öğrendiği anda, karşısına öfkeli olacak bir olay da çıksa bağışlayıcı bir yapı gösterir. Hatta hayatı boyunca üst üste en kızdırıcı davranışlarla da karşılaşsa bu tutumunu değiştirmez. Her ne olursa olsun iman eden kişi sabreder, güzel söz söylemekten, hoşgörülü olmaktan, öfkesini yenmekten ve Kuran'da emredilen diğer güzel ahlak özelliklerini göstermekten taviz vermez.

Nitekim insanın ahlakını asıl güzel hale getiren de onun bu ahlakını yaşamakta gösterdiği süreklilik ve sabırdır. Müminler yalnızca bağışlayıcılıkta değil, ihtiyaç içerisindeyken fedakarlıkta bulunmakta, tevazuda, merhamette, yumuşak başlılıkta, hoşgöründe, adalette, sevgide, saygıda, cesaretle, irade kullanmakta hayatlarının sonuna kadar süreklilik göstermeye çalışırlar. Çünkü Allah, **"Göklerin, yerin ve her ikisi arasındakilerin Rabbidir; şu halde O'na ibadet et ve O'na ibadette kararlı ol..."** (Meryem Suresi, 65) ayetiyle müminlere ibadetlerinde kararlı davranmalarını emretmiştir. Allah'ın bir başka emri de kötülüklerle güzellikle cevap vermektir. Nitekim Kuran'da müminlerin gösterdikleri sabır sayesinde kötülükleri en güzel şekilde uzaklaştırdıklarına da dikkat çekilmiştir:

İyilikle kötülük eşit olmaz. Sen, en güzel olan bir tarzda (kötülüğü) uzaklaştır; o zaman, (görürsün ki) seninle onun arasında düşmanlık bulunan kimse, sanki sıcak bir dost(un) oluvermiştir. Buna da, sabredenlerden başkası kavuşturulamaz. Ve buna, büyük bir pay sahibi olanlardan başkası da kavuşturulamaz. (Fussilet Suresi, 34-35)

Müminlerin güzel ahlaklarında gösterdikleri bu sabır ve kararlılığın sonunda ise Allah onları yaptıklarının en güzeliyle mukafatlandırarak ve cennetine sokacaktır. Bunu haber veren ayette şöyle buyrulur:

Sizin yanınızda olan tükenir, Allah'ın Katında olan ise kalıcıdır. Sabredenlerin karşılığını yaptıklarının en güzeliyle Biz muhakkak vereceğiz. (Nahl Suresi, 96)

Allah'tan başka hiçbir şeyden korkmamakta sabır gösterirler

Allah'ın gücünü ve büyüklüğünü kavrayamamış olan insanlar, yeryüzündeki canlı cansız herşeyden korku duymaya açıktırlar. Kimileri insanlardan korkarken, kimileri de karanlığın, sayıların ya da renklerin müstakil bir gücü olduğuna inanarak korku duyarlar.

Müminler ise gücün tek sahibinin Allah olduğunu ve O'nun izni olmadan kimsenin kimseye zarar veya yarar sağlayamayacağını bilirler. İnsanların ya da diğer varlıkların hiçbirinin Allah'tan bağımsız müstakil güçleri olamayacağını, her birinin Allah'ın kontrolü ile hayat bulduğunu unutmazlar. Eğer herhangi bir zorlukla karşılaşılırsa, bunu ancak Rabbimizin gidebileceğine gönülden iman ederler. Bu nedenle de Allah'tan başka hiç kimseden ve hiçbir şeyden korkmazlar. Allah bir aye-

tinde müminleri Kendisi'nden başka hiçbir şeyden korkmama-ları için şöyle uyarmıştır:

İşte bu şeytan, ancak kendi dostlarını korkutur. Siz on-lardan korkmayın, eğer mü'minlerseniz, Benden kor-kun. (Al-i İmran Suresi, 175)

Allah'a olan güçlü imanlarından ve O'na karşı duydukları gü-venden dolayı da karşılıklarına çıkan korkutucu ve yıldırıcı olay-ların hiçbirinde gevşekliğe kapılmazlar. İnsanlardan gelebilecek baskılar ya da kısıtlamalar onları Allah için yaşamak ve O'nun rızasını kazanmak için çaba harcamaktan hiçbir şekilde alıkoya-maz. Kuran'da müminlerin bu özellikleri şöyle anlatılmıştır:

Onlar, kendilerine insanlar: "Size karşı insanlar top-la(n)dılar, artık onlardan korkun" dedikleri halde iman-ları artanlar ve: "Allah bize yeter, O ne güzel vekildir" diyenlerdir. (Al-i İmran Suresi, 173)

Müminler zorlukla ya da korkunun her ne türüyle karşılaşır-larsa karşılaşsınlar Allah'tan başkasından korkmayan ve imanla-rından dönmeyip sabır gösterenlerdir. Allah gerçekten iman edenlerle imanı zayıf olanların veya iman etmeyenlerin ayırt edilebilmesi için insanları korkuyla imtihan edeceğini bildirmiş-tir. İmanlarında sabır gösterenleri ise şöyle müjdelemiştir:

Andolsun, Biz sizi biraz korku, açlık ve bir parça mallar-dan, canlardan ve ürünlerden eksiltmekle imtihan ede-ceğiz. Sabır gösterenleri müjdele. (Bakara Suresi, 155)

Mallarına herhangi bir zarar geldiğinde sabır gösterirler

Allah dünya hayatını çok çeşitli güzelliklerle süslemiş ve insa-nı da tüm bunlardan zevk alacak bir yapıda yaratmıştır. İnsan-

dan istenilen ise, kendisine verilen nimetleri en güzel şekilde kullanması, ancak hiçbir zaman kendisini bu güzelliklere tutkuyla kaptırmamasıdır. Çünkü dünya hayatında kazanılanlar yine bu dünyada kalacak ve insanlar Rabbimizin huzurunda bu nimetleri ne şekilde kullandıklarına dair hesap vereceklerdir. Tüm bunların Allah'ın kendilerine lütfu olduğunu bilerek O'na şükredenler kazançlı çıkacak, ahireti unutarak bu nimetleri elde etmek için hırs yapanlar ise hüsrana uğrayacaklardır.

Allah Kuran'da insanlara verilen bu nimetlerden bazılarını şöyle sıralamıştır:

Kadınlara, oğullara, kantar kantar yığılmış altın ve gümüşe, salma güzel atlara, hayvanlara ve ekinlere duyulan tutkulu şehvet insanlara 'süslü ve çekici' kılındı. Bunlar, dünya hayatının metaidir. Asıl varılacak güzel yer Allah Katında olandır. (Al-i İmran Suresi, 14)

İşte müminler Allah'ın kendilerine verdiği bu nimetleri en güzel şekilde kullanır, ama hiçbir zaman için bunlara bağlanmazlar. Dünyadaki herşey gibi insanlara verilen mal ve mülkün onların denenmesi için yaratılan imtihan ortamının bir parçası olduğunu bilirler. Tüm bunların geçici olduğunu ve asıl kaybolmayacak nimetlerin yerinin ahiret olduğunu düşünerek dünyaya yönelik bir hırs yaşamazlar.

Müminler dünya malına karşı bir hırs ya da tutku hissetmedikleri için, bu konuda karşılırlarına çıkabilecek olan zorluklarda da kolaylıkla sabır gösterebilirler. Sahip oldukları malları kaybettiklerinde veya bunlarda bir azalma olduğunda üzüntüye ya da sıkıntıya düşmezler. Bir insan yıllarca çalışıp pek çok mal elde etmiş olabilir. Sonra bir gün hiç beklemediği şekilde elindeki bu malları kaybedebilir; doğal bir afetle evi yıkılabilir, bağı, bahçesi bozulabilir. Veya yine ummadığı bir şekilde işleri kötü-

ye gidip iflas edebilir. Bunlar dünya hayatında insanların sık sık karşılaşabildikleri olaylardır. İşte bu tip durumlarla karşılaşan iman sahibi bir insan, başına gelen her olayda sabır göstererek Allah'a yönelir. Bunun Allah'ın sabır göstermesi ve tevekkül etmesi için özel olarak yarattığı bir deneme olduğunu bilir. Allah'ın kendisine mutlaka bir kolaylık vereceğini, yeni bir yol açacağını, mutlaka hayırla sonuçlandıracağını ve ahirette de sabrının karşılığını daha güzeliyle vereceğini bilmenin sağladığı rahatlığı yaşar.

Dünya hayatına tutkuyla bağlanan insanlar ise yıllarca emek vererek biriktirdikleri mallarına herhangi bir zarar gelmesi durumunda tevekkül edemez ve isyankar bir tavır sergilerler. Bu kimseler malın gerçek sahibinin Allah olduğunu, dilerse onlardan aldığından çok daha hayırlısını kendilerine geri verebileceğini unutmuşlardır. Bu nedenle Allah'ın kendilerini denemek için yarattığı bu olayda bir hayır olduğunu göremez ve bu duruma sabır gösteremezler.

İşte Allah'ın Kuran'da, **"Andolsun, mallarınızla ve canlarınızla imtihan edileceksiniz..."** (Al-i İmran Suresi, 186) ayetiyle haber verdiği bu durum neticesinde Allah için sabır gösteren müminler ile dünya hayatına ve mal hırsına kapılıp ahireti unutanlar arasındaki fark ortaya çıkar. Müminler mallarına gelen kayıptan dolayı üzülmezler çünkü onlar maddi manevi sahip oldukları herşeyi Allah'ın rızasını kazanmak için kullanmaya niyet etmiş ve tüm bunları zaten Allah'a adanmışlardır. Müminlerin Allah'a gösterdikleri bu sadakatin karşılığı ise Kuran'da şöyle bildirilmiştir:

Hiç şüphesiz Allah, mü'minlerden -karşılığında onlara mutlaka cenneti vermek üzere- canlarını ve mallarını satın almıştır. Onlar Allah yolunda savaşırlar, öldürürler

ve öldürölürler; (bu,) Tevrat'ta, İncil'de ve Kur'an'da O'nun üzerine gerçek olan bir vaaddir. Allah'tan daha çok ahbine vefa gösterecek olan kimdir? Şu halde yaptığınız bu alış-veriştten dolayı sevinip-müjdeleşiniz. İşte 'büyük kurtuluş ve mutluluk' budur. (Tevbe Suresi, 111)

Açlık ya da yoksulluk karşısında da sabır gösterirler

Önceki bölümlerde belirttiğimiz gibi, Allah insanları dünya hayatında korku, mallarında ya da yaptıkları ticaretle bir azalma, hastalık gibi konularla deneyecektir. İşte Kuran'da dikkat çekilen bu deneme konularından biri de **"açlık ya da yoksulluk"**tur.

Ancak bu noktada şunu belirtmek gerekir: Allah her insan için farklı bir imtihan ortamı yaratır. Bu nedenle Kuran'da bildirilen bu deneme konuları her insanın karşısına aynı şekilde ve aynı şartlar altında çıkmayabilir. Zaten imtihanın sırrı da burada gizlidir; Allah aynı konuyu insanlar için çok çeşitli şekillerde yaratır ve beklemedikleri bir yerden onları deneyebilir. Gerçekten iman edip tevekkül edenler, Kuran'da bildirilen bu zorluklar karşılıklarına her ne şekilde çıkarsa çıksın, hazırlıklı olurlar. Onları böyle bir duruma karşı hazırlıklı hale getiren ise, imanlarının ve Allah'a olan teslimiyetlerinin gücüdür.

İnkâr edenlerin böyle durumlarda gösterdikleri tavırlar ise tevekkülden çok uzaktır. Hayatları boyunca dünyada karşılaştıkları sayısız nimeti kendilerine verenin Allah olduğunu unuttur ve tüm bunlardan dolayı Rabbimize şükretmezler. Üstelik bu nimetlerden tek bir tanesi bile ellerinden alındığında hemen Allah'a karşı başkaldırıp nankörlük ederler. Din ahlakından uzak toplumlarda bunun örneklerine sıkça rastlamak mümkündür.

Zengin bir insan herhangi bir sebeple elindekileri kaybedip yokluk içinde kaldığında, daha önce Allah'ın kendisine verdiği pek çok nimetten mahrum kalır. Bundan önce sahip olduğu evlerin, arabaların, kıyafetlerin, çeşit çeşit yiyeceklerin, içeceklerin Yüce Allah'tan birer lütuf olduğunu düşünmemiş, hepsini kendine ait zannetmiştir. Yokluk içine düştüğünde ise bu yanlış zannından dolayı nankör bir tutum sergiler. İçine düştüğü durumdan ders alıp yeniden nimet vermesi için Allah'a dua etmez. Tevekkülsüzlüğü nedeniyle Allah'ın kendisini denemek için yarattığı bu fırsatı yine kendi aleyhinde kullanmış olur.

Oysa tüm bu gerçeklerin farkında olup güzel bir sabır gösterenler, varlıkta da yoklukta da, tok iken de aç iken de kendilerine nimet veren Rabbimizden hoşnut olanlar, mutlaka Allah'ın rahmetiyle karşılık bulacaklardır. Allah bir ayetinde, **"Rabbiniz şöyle buyurmuştu: "Andolsun, eğer şükrederseniz gerçekten size artırırım ve andolsun, eğer nankörlük ederseniz, şüphesiz, Benim azabım pek şiddetlidir."** (İbrahim Suresi, 7) sözleriyle şükreden kullarına nimetlerini artıracığını müjdelemiştir.

Kuran'da açlık ve yoksullukla imtihan edilen müminlerin durumu şöyle haber verilmiştir:

Yoksa sizden önce gelip-geçenlerin hali başınıza gelmeden cennete gireceğinizi mi sandınız? Onlara öyle bir yoksulluk, öyle dayanılmaz bir zorluk çattı ve öylesine sarsıldılar ki, sonunda elçi, beraberindeki mü'minlerle; "Allah'ın yardımı ne zaman?" diyordu. Dikkat edin. Şüphesiz Allah'ın yardımı pek yakındır. (Bakara Suresi, 214)

Allah bu kimselerin dayanılmaz bir zorluk ve yoksullukla karşılaştıklarını ve Allah'ın yardımına sığındıklarını bildirmektedir.

Ancak unutmamak gerekir ki, sabredip böyle bir imtihanı -her ne olursa olsun- güzellikle karşılayanlara, Allah yardımının pek yakında olduğunu da müjdelemiştir. Çünkü Allah kullarını bir zorluk ile imtihan ederken onlara mutlaka bir de kolaylık yaratacağını vaat eder. **"Demek ki, gerçekten zorlukla beraber kolaylık vardır."** (İnşirah Suresi, 5) ayetiyle haber verilen bu durum, müminlerin en zor anlarda bile Allah'ın verdikleriyle hoşnut olmalarını ve sabır göstermelerini sağlar.

Bunun en güzel örneklerinden birini Peygamberimiz (sav)'in yanındaki salih müminlerin tavırlarında görmek mümkündür. Allah'ın rızasını kazanabilmek amacıyla Allah yolunda susuzluk, yorgunluk ve dayanılmaz bir açlık çektiklerinde sabretmiş ve Peygamberimiz (sav)'le birlikte mücadeleye devam etmişlerdir. Dayanılmayacak kadar sıcak bir yer olan çöl ortamında Rabbimiz'in rızasını aramak için bu yorgunluğa, bitkinliğe, açlığa ve susuzluğa sabır gösteren müminlerin yaşadıkları üstün ahlakın kesin olarak karşılık bulacağı bir ayette şöyle bildirilmiştir:

Medine halkına ve çevresindeki bedevilere, Allah'ın elçisinden geri kalmaları, kendi nefislerini onun nefisine tercih etmeleri yakışmaz. Bu, gerçekten onların Allah yolunda bir susuzluk, bir yorgunluk, 'dayanılmaz bir açlık' (çekmeleri), kafirleri 'kin ve öfkeyle ayaklandıracak' bir yere ayak basmaları ve düşmana karşı bir başarı kazanmaları karşılığında, mutlaka onlara bununla salih bir amel yazılmış olması nedeniyledir. Şüphesiz Allah, iyilik yapanların ecrini kaybetmez. (Tevbe Suresi, 120)

Görüldüğü gibi, Allah müminlerin zorluklara karşı sabır göstermelerinin mutlaka karşılığının verileceğini, işledikleri hiçbir hayrın hesap günü göz ardı edilmeyeceğini haber vermektedir. Bir başka ayetinde de Allah Kendisi'ni, **"Ki O, kendilerini**

açlıktan (kurtarıp) doyuran ve korkudan güvenliğe kavuşturandır." (Kureyş Suresi, 4) hükmüyle tanıtılarak müminlere üzerlerindeki rahmetini bildirmiştir.

Hastalandıklarında sabır gösterirler

Kuran ahlakının yaşanmadığı toplumlarda insanların şartlara göre tavırlarını da değiştirmeleri son derece olağan karşılanır. Bu kimseler şartlar iyi olduğunda, yani maddi manevi her türlü ihtiyaçları ve rahatları sağlandığında güzel bir tavır gösterebilirler. Ancak rahatlarına dokunabilecek en küçük bir sıkıntıyla karşılaştıkları anda bambaşka bir karaktere bürünürler. Başlarına gelen sıkıntı, geçici bir durumdan ibaret olsa bile, buna karşı sabır gösteremezler. Bu kimselerin yaşadığı tevekkülsüzlüğün en net olarak ortaya çıktığı durumlardan biri de kuşkusuz hastalıklardır.

Oysa ki bir insanın gerçekten güzel bir ahlaka sahip olup olmadığını ortaya çıkarabilecek olan ortamlar hastalık, açlık, yorgunluk gibi sıkıntıların yaşandığı durumlardır. Dolayısıyla aslında zor anlar insanın kendini ispatlayabilmesi, Rabbimize olan sadakatini, bağlılığını ve güvenini ortaya koyabilmesi için çok kıymetli zamanlardır. Allah gerçek güzel ahlakın ve gerçek iyiliğin şartlarından birinin de zorda ve hastalıkta sabrederek, bu anlarda güzel tavırlar göstermek olduğunu bildirmiştir. (Bakara Suresi, 177)

Müminlerin hastalık gibi bir zorluk karşısında tevekküllü ve sabırlı davranabilmelerinin en önemli sebebi de Allah'a olan derin bağlılıkları ve imanlarıdır. Kuran'da bir ayette Hz. İbrahim'in bu gerçeği "**Hastalandığım zaman bana şifa veren O'dur;**" (Şuara Suresi, 80) sözleriyle dile getirdiği bildirilmiştir. Hz. İbrahim gibi tüm müminler de Allah'ın hastalığı yarattı-

ğı gibi, şifayı da yaratan olduğunu bildikleri için hastalandıklarında telaşa kapılmazlar. Aksine onları yıllarca sağlıklı bir şekilde yaşatan Rabbimize şükrederler. Sağlıklı bir yaşamın ancak Allah'ın lütfu sayesinde gerçekleştiğini gördükleri için de hastalandıklarında da şükredici tavırlarını sürdürürler.

Hastalıkların yanı sıra kaza, sakatlanma gibi olaylarla karşılaşmalarında da son derece itidalli ve tevekküllü bir tavır gösterirler. Başlarına gelen zorluklara güzel bir sabır gösterdikleri için Allah'ın onları cennette dünyadaki bedenleri ile kıyaslanmayacak kadar güzel bir suret ile yeniden yaratmasını umarlar. Bu nedenle de dünyada bir konuda kayba uğramış gibi görünseler de aslında ahirette büyük bir karşılık alacaklarını unutmazlar.

İman etmeyenler ise dünya hayatına bağılıklarından dolayı böyle bir olay karşısında sabır gösteremedikleri gibi, bir yandan da büyük bir umutsuzluğa ve hüsrana kapılırlar. Örneğin bacağı ya da kolu sakatlanan bir insan böyle yaşamak yerine ölmeyi tercih ettiğini söyler, hatta aralarında intihar etmeye kalkışanlar bile olur. Yaşayacakları tek hayatın bu dünyadaki olduğunu düşündükleri için, bazı kusur ve eksikliklerle yaşamının anlamsız olduğunu düşünürler. İntihara kalkışmasalar bile, son derece ters ve aksi bir karakter geliştirip, çevrelerindeki insanları da sıkıntı içine sokmaya çalışırlar. Oysa bu insanlar tevekkül etseler de etmeseler de başlarına gelen bu olayı geri çevirme imkanları yoktur. Tevekkül ettiklerinde sonsuz bir cennet hayatını ve yepyeni bir yaratılışla yaratılmış kusursuz ve asla bozulmayacak, zarara uğramayacak yepyeni bir bedeni kazanmayı umabilirler. Ancak tevekkül etmedikleri için hem dünya hayatlarını yıkım içerisinde geçirirler, hem de ahiret hayatlarını. Çünkü başlarına gelen olayların Allah'tan olduğunu bilme-

meleri ve isyankar bir tavır göstermelerinden dolayı cehennemde yaşatılacaklardır.

Kuran ahlakını yaşayan bir insanın tavrı ise bu kişilerinkinden tamamen ayırdır. Bir mümin bir kaza sonucu veya herhangi bir sebeple sakatlandığında, herhangi bir organını kaybettiğinde asla karakterinde bir değişiklik olmaz. Bunun da Allah'tan gelen bir imtihan olduğunu, sonunun mutlaka hayır olduğunu bilerek sabreder. Yine elindeki tüm imkanlarla Allah'ın rızasını kazanmaya çalışır, bunun için yapması gereken herşeyi yapar. Eğer fiziksel olarak bir çaba gösterme imkanı olmasa bile, her an insanlara fayda getirecek, onları ahirete yönletecek fikirler geliştirmeye çalışır.

Hastalandıkları veya sakatlandıkları için Allah'tan yüz çevirenler, nasıl büyük bir yanılgı içerisine düştüklerinin farkında değildirler. Çünkü Allah'tan başka şifa verebilecek, onları hastalıktan kurtarabilecek bir güç yoktur. Tüm doktorlar, tüm ilaçlar ve uygulanan tüm tedaviler ancak Allah'ın izni ile şifa verebilmektedir. İşte müminler bu gerçeğin farkında oldukları için hastalığı sabırla karşıladıkları gibi şifayı da sabırla Allah'tan isterler. Onlar da doktorların, ilaçların ve tedavilerin sunduğu imkanlardan en iyi şekilde faydalanır, ama tüm bunların Allah dilerse işe yarayacağını da hiçbir zaman unutmazlar.

Kuran'da müminlerin hastalık karşısında nasıl sabırla Allah'a sığındıklarına örnek olarak Hz. Eyüb'ün durumu anlatılmıştır. Hz. Eyüp, Allah'ın **"... Gerçekten, Biz onu sabredici bulduk. O, ne güzel kuldu. Çünkü o, (daima Allah'a) yönelip-dönen biriydi"** (Sad Suresi, 44) sözleriyle ahlakından övgüyle söz ettiği bir peygamberdir. Hz. Eyüb'ün sabrı ve Allah'a yönelişi başka ayetlerde şöyle anlatılmıştır:

Eyüp de; hani o Rabbine çağrıda bulunmuştu: "Şüph-

siz bu dert (ve hastalık) beni sarıverdi. Sen merhametlilerin en merhametli olanısın." Böylece onun duasına icabet ettik. Kendisinden o derdi giderdik; ona Katımızdan bir rahmet ve ibadet edenler için bir zikir olmak üzere ailesini ve onlarla birlikte bir katını daha verdik. (Enbiya Suresi, 83-84)

Eyüp Peygamberin böyle bir durum karşısında gösterdiği üstün ahlakı Allah'a olan samimi duasından da anlamak mümkündür. Dert ve hastalık içerisinde olduğu halde Allah'ın rahmetinin ve şefkatinin üzerinde olduğunu bir an bile unutmadan, Allah'ın herşeye güç yetireceğini bilerek, tevekkül ve sabırla O'na yönelmiştir. Allah böyle bir ahlaka karşılık onun duasını kabul etmiş, hastalığını gidermiş ve üzerindeki rahmetini arttırmıştır.

Görüldüğü gibi, her konuda olduğu gibi zorlukta ve hastalıkta da Allah yine sabredenlerin yardımcısıdır. Bir ayette Allah'ın sabredenlere olan bu desteği şöyle ifade edilmiştir:

... Sabredin. Şüphesiz Allah, sabredenlerle beraberdir. (Enfal Suresi, 46)

Haksızlığa karşı sabır gösterirler

Kuran ahlakını yaşamayan kimseler, gerçek bir adalet gösteremezler. Dünyada iken küçük büyük demeden yaptıkları her tavrın ahirette karşılıklarına çıkacağını düşünmedikleri için bu konuda bir titizlik göstermeye gerek duymazlar. Dahası vicdanlarıyla değil, nefisleriyle hareket ettikleri için, akılcı değil, fevri kararlar alırlar. Öfkelendiklerinde öfkelerine hemen yenilir ve intikam alma arzusuyla hareket ederler. Çıkarlarıyla çatışan bir durum söz konusu olduğunda, kendi menfaatlerini koruma

amacıyla karşı tarafa haksızlık yapmaktan çekinmezler. Gazetelerde, televizyonlarda bu konuyla ilgili haberlere çok sık rastlanır. Kendisini işinden kovan patronuna saldırıda bulunan, bir işini engelleyen kişiye kin güderek iftira atan, kendisini terk eden nişanlısı hakkında olmadık dedikodular yayan, kendisine hakaret eden kişiye daha ciddi bir hakaretle karşılık veren kişilere her zaman rastlarız. Bu insanlar kendilerine yapılan bir kötülüğe ya da haksızlığa da yine aynı şekilde, Kuran ahlakından tamamen uzak bir tavırla karşılık verirler. Hatta kimi zaman çok aşırı giderek bir çıkarlarına engel olan, öfke duydukları bir insanı öldürmeye bile kalkışabilirler.

Müminler de imtihanın bir gereği olarak hayatları boyunca bu tür insanların adaletsiz tavırlarıyla karşı karşıya kalabilirler. Ancak onlar, yukarıda örnek verdiğimiz kişilerde olduğu gibi adaletsizliğe adaletsizlikle, haksızlığa haksızlıkla karşılık vermezler. Ancak şunu da belirtmek gerekir ki, kendilerine yapılan haksızlıklara hiçbir müdahalede bulunmadan seyirci de kalmazlar. Fakat her zaman içlerindeki tevekkülün sağladığı itidal ile hareket ederler.

Müminlerin bir haksızlıkla karşılaştıklarında içlerinde yaşadıkları sabır ve tevekkül, tüm olayların Allah'ın kontrolünde olduğunu, Allah'ın sonsuz adalet sahibi olduğunu bilmelerinden kaynaklanmaktadır. Zira Allah ahiret günü tüm insanların, tek bir zerre ağırlığınca dahi haksızlığa uğramadan tüm yaptıklarının karşılığını alacaklarını bildirmiştir. Dolayısıyla dünyada iken hiç düşünmeden haksızlıkta bulunan, adaletsiz tavırlar gösteren kimseler ahiret günü yaptıklarının karşılığını mutlaka göreceklerdir. Kuran'da Allah'ın sonsuz adaleti şöyle bildirilmiştir:

Biz ise, kıyamet gününe ait duyarlı teraziler koyarız da artık, hiçbir nefis hiçbir şeyle haksızlığa uğramaz. Bir

hardal tanesi bile olsa ona (teraziye) getiririz. Hesap görücüler olarak Biz yeteriz. (Enbiya Suresi, 47)

Yol, ancak insanlara zulmeden ve yeryüzünde haksız yere 'tecavüz ve haksızlıkta bulunanların' aleyhinedir. İşte bunlara acıklı bir azap vardır. (Şura Suresi, 42)

Allah'a döneceğiniz günden sakının. Sonra herkese kazandığı eksiksizce ödenecek ve onlara haksızlık yapılmayacaktır. (Bakara Suresi, 281)

İşte Allah'ın bu kanununu bilen müminler, içlerindeki güven duygusuyla haksızlıklara karşı da sabrederler. Allah bu sabırlarına karşılık, onlara kesin olarak yardım edeceğini şöyle vaat etmiştir:

"... Allah Kendi (dini)ne yardım edenlere kesin olarak yardım eder. Şüphesiz Allah, güçlü olandır, aziz olandır." (Hac Suresi, 40)

Kuran'da Hz. Yusuf'un hayatı boyunca pek çok haksızlıkla karşı karşıya kaldığı, ancak tevekkülü ve sabrı dolayısıyla Allah'ın kendisine yardım ettiği ve ona güç verdiği bildirilmektedir. Hz. Yusuf'un çocukluk yıllarından itibaren başına gelen olaylar hem Hz. Yusuf'un hem de babası Hz. Yakub'un sabır konusunda denenmeleri için özel olarak yaratılmıştır. Hz. Yusuf önce kendisini kıskanan kardeşleri tarafından bir kuyunun dibine bırakılmış, sonra bir kervan tarafından bulunup köle olarak satılmıştır. Kuran'da babası Hz. Yakub'un bu olay karşısında güzel bir sabır ile sabrettiğinden ve çocuklarının kurduğu bu tuzağa karşılık Allah'tan yardım istediğinden bahsedilmiştir:

Ve üzerine yalandan kan (sürülmüş) olan gömleğini getirdiler. "Hayır" dedi. Nefsiniz, sizi yanıltıp (böyle) bir işe sürüklemiş. Bundan sonra (bana düşen) güzel bir sabırdır. Sizin bu düzüp-uydurduklarınıza karşı (Kendisi'nden) yardım istenecek olan Allah'tır." (Yusuf Suresi, 18)

Hız. Yusuf tüm bunların ardından da kendisini satın alan Mısırlı bir vezirin karısı tarafından iftiraya uğramıştır. Bu olayda, Hız. Yusuf'un suçsuz olduğu çok açık bir biçimde anlaşıldığı halde, yine de onu zindana atmaktan vazgeçmemişlerdir. Hız. Yusuf uzun yıllar haksız yere zindanda kalmış, ancak hiçbir zaman için Allah'ın tüm bunları özel bir deneme olarak yarattığını aklından çıkarmamıştır. Allah'a sığınmış, O'ndan yardım dilemiş ve güzel bir sabırla sabretmiştir. Allah'ın inkar edenlerin tuzaklarını kesin olarak boşa çıkaracağını, iman edenleri mutlaka kurtuluşa erdireceğini kesinlikle unutmamış ve Allah'a tevekkül etmiştir. Allah bu sabrı karşılığında ona hem dünyada hem de ahirette hoşnut olacağı nimetler vermiştir:

Hükümdar dedi ki: "Onu bana getirin, onu kendime bağı kılalım." Onunla konuştuğunda da (şöyle) dedi: "Sen bugün bizim yanımızda (artık) önemli bir yer sahibisin, güvenilir (bir danışman-yönetici)sin." (Yusuf) Dedi ki: "Beni (bu) yerin (ülkenin) hazineleri üzerinde (bir yönetici) kıl. Çünkü ben, (bunları iyi) bir koruyucuyum, (yönetim işlerini de) bilenim. "İşte böylece Biz yeryüzünde Yusuf'a güç ve imkan (iktidar) verdik. Öyle ki, orada (Mısır'da) dilediği yerde konakladı. Biz kime dilersek rahmetimizi nasib ederiz ve iyilik yapanların ecrini kayba uğratmayız. Ahiretin karşılığı ise, iman edenler ve takvada bulunanlar için daha hayırlıdır. (Yusuf Suresi, 54-57)

Tüm bu olayların ardından Allah Hız. Yusuf'u yıllar sonra kendisine tuzak kuran kardeşleriyle karşılaştırmıştır. Hız. Yusuf, uğradığı haksızlıklar karşısında Allah'a olan güvenini ve O'nun kendi üzerindeki rahmetini şöyle dile getirmiştir:

"Sen gerçekten Yusuf musun, sensin öyle mi?" dediler.

"Ben Yusuf'um" dedi. "Ve bu da kardeşimdir. Doğrusu Allah bize lütufda bulundu. Gerçek şu ki, kim sakınır ve sabrederse, şüphesiz Allah, iyilikte bulunanların karşılığını boşa çıkarmaz." (Yusuf Suresi, 90)

Kuran'da Hz. Yusuf ile ilgili tüm bu anlatılanlar müminlerin sabrın hikmetlerini görebilmeleri açısından önemli bir örnek oluşturur. Çünkü Allah'ın Hz. Yusuf'a olan yardımı aslında tüm inananlar için de geçerlidir. Allah müminlere karşı kurulan tu-zakları bozan, yapılan haksızlıklara kesin olarak karşılık verendir.

İnkâr edenlerin iftiralarına ve incitici sözlerine karşı sabrederler

Allah müminlerin karşılaşabileceği imtihanlardan birinin de inkâr edenlerin inananlar hakkında sarf edecekleri sıkıntı verici konuşmalar olduğunu şöyle bildirmiştir:

... sizden önce kendilerine kitap verilenlerden ve şirk koşmakta olanlardan elbette çok eziyet verici (sözler) işiteceksiniz. Eğer sabreder ve sakınırsanız (bu) emirlerle olan azimdendir. (Al-i İmran Suresi, 186)

Tarih boyunca yaşamış olan tüm peygamberler gönderilmiş oldukları kavimlerin çeşitli iftira ve suçlamalarıyla karşı karşıya kalmışlardır. Özellikle de bu kavimlerin inkarcı önde gelenleri bu tarz tavırların öncülüğünü yaparak kavimlerini iman edenlere karşı kıskırtmaya çalışmışlardır. Bunun en önemli sebebi ise kuşkusuz ki hak dinin bu kimselerin haksız yoldan elde ettikleri birtakım dünyevi menfaatleri zedeleyebilecek bir ahlak yapısı sunuyor olmasıdır. Bu kimseler yaşadıkları topluluklarda zenginlik, makam ve itibar açısından üstün konumda oldukları için halkı kolaylıkla sömürebilmekte, adaletsizliği, haksızlığı in-

sanlara makul gösterebilmektedirler.

Kuran ahlakı ise insanlara dürüstlüğü, adaleti, yoksul olanın hakkını korumayı emretmektedir. İşte dinin bu özelliklerini kendi dünyevi menfaatleri açısından bir tehlike olarak gören bu kimseler, din ahlakının yayılmasını isteyen müminleri karalamak ve başarısızlığa uğratmak istemişlerdir.

Bu durumun en açık örneklerinden birini İsrailoğullarını köle olarak çalıştıran ve çeşitli eziyetlere uğratan Firavun'un tavırlarında görmek mümkündür. Çok ağır şartlar altında çalıştırılarak Firavun tarafından sömürülen bu insanlara Allah kurtarıcı olarak Hz. Musa'yı göndermiştir. Hak dinin İsrailoğullarına karşı adil, merhametli ve vicdanlı bir tavır göstermesini emrettiğini fark eden Firavun, Hz. Musa ve beraberindekileri halkın gözünde etkisiz hale getirmek istemiştir. Böylece peygamberin anlattığı dine kimsenin itibar etmeyeceğini ve kendi menfaatlerine yönelik bu tehlikeyi atlatmış olacağını düşünmüştür. Bir yandan da atılan iftiraların inananların morallerini bozup yıldıracağını ve dinin yayılması için gösterdikleri çabadan vazgeçebileceklerini ummuştur. Bu amaçla attığı iftiralardan bazıları Kuran'da şöyle aktarılmıştır:

Andolsun, Biz Musa'yı ayetlerimizle ve apaçık bir delille gönderdik; Firavun'a, Haman'a ve Karun'a. Ama onlar: (Bu,) Yalan söyleyen bir büyücüdür" dediler. (Mümin Suresi, 23-24)

Fakat o, 'bütün kişisel ve askeri gücüyle' yüz çevirdi ve: "(Bu,) Ya bir büyücü veya bir delidir" dedi. (Zariyat Suresi, 39)

Firavun ve onun yakın çevresinin Hz. Musa'ya söyledikleri bu sözler sadece onlara has bir davranış değildir. Tarih boyunca Allah'ın, din ahlakını anlatmakla görevlendirdiği tüm elçilere

aynı suçlamalar yapılmıştır. Hepsi de yalancılıkla, büyücükle, mecnun ya da şair olmakla, çıkar sağlamaya çalışmakla itham edilmişlerdir. İman edenlerin her dönemde bu tür iftira içerikli sözlerle karşılaşmaları ise kesinlikle bir tesadüf değil, aksine Allah'ın müminlerin sabır ve tevekküllerini denemek için yarattığı özel olaylardır.

Kuran'da bunun eskiden beri süregelen bir durum olduğu şöyle bildirilir:

İşte böyle; onlardan öncekiler de bir elçi gelmeyiversin, mutlaka: "Büyücü ve cinlenmiş" demişlerdir. (Zariyat Suresi, 52)

Allah Peygamberimiz Hz. Muhammed (sav)'e ve beraberindeki müminlere de bu yönde çeşitli iftiralar atıldığını haber vermiştir:

Ve (yine) onlara: "İnsanların iman ettiği gibi siz de iman edin" denildiğinde: "Düşük akıllıların iman ettiği gibi mi iman edelim?" derler. Bilin ki, gerçekten asıl düşük-akıllılar kendileridir; ama bilmezler. (Bakara Suresi, 13)

Kavminden, ileri gelen inkarcılar: "Biz seni yalnızca bizim gibi bir beşerden başkası görmüyoruz; sana, sığ görüşlü olan en aşağılıklarımızdan başkasının uyduğunu görmüyoruz ve sizin bize bir üstünlüğünüzü de görmüyoruz. Aksine, biz sizi yalancılar sanıyoruz" dedi. (Hud Suresi, 27)

İçlerinden kendilerine bir uyarıcının gelmesine şaşılar. Kafirler dedi ki: "Bu, yalan söyleyen bir büyücüdür." (Sad Suresi, 4)

İnkâr edenlerin tüm bu iftiralarına karşılık Allah'ın elçilerinin ve salih müminlerin tavrı ise güzel bir sabır göstererek Allah'a sığınmak ve O'ndan yardım dilemek olmuştur. Bunun bir ör-

neği Kuran'da şöyle bildirilir:

(Resulullah) Dedi ki: "Rabbim, hak ile hükmet. Bizim Rabbimiz, sizin her türlü nitelendirmelerinize karşı yardımına sığınılan Rahman (olan Allah)'dır." (Enbiya Suresi, 112)

Allah, inkar edenlerin peygambere eziyet vermeyi amaçlayan bu tavırlarına Kuran'da şöyle yanıt vermiştir:

Şu halde sen, öğüt verip-hatırlat; çünkü sen, Rabbinin nimetiyle ne kahinsin, ne mecnun. (Tur Suresi, 29)

Kafirlerle ve münafıklara itaat etme, eziyetlerine aldırma ve Allah'a tevekkül et. Vekil olarak Allah yeter. (Ahzab Suresi, 48)

Allah'ın ayette belirttiği gibi, müminin üzerine düşen sorumluluk her ne zorlukla karşılaşırsa karşılaşsın, Kuran ahlakını yaşamaya ve insanlara da bu yönde öğüt verip hatırlatmaya devam etmesidir. Bu nedenle müminler, inkar edenlerin bu tür tavırlarına aldırış etmez, tevekkül ve sabır ile doğru bildikleri yolda ilerlerler. Dahası inkar edenler, bu tavırlarıyla farkında olmadan inananların imanlarının ve din ahlakına karşı duydukları şevk ve heyecanın da artmasına sebep olurlar.

Din ahlakını tebliğ etme konusunda sabır gösterirler

Allah peygamberlerin hayatları boyunca gösterdikleri sabrı Kuran ayetleriyle bizlere bildirerek, bu üstün ahlakı hayata nasıl geçirilebileceğimizi göstermiştir. Kuşkusuz bu, inanan ve Allah'a yakınlaşmakta yol arayanlar için büyük bir nimettir.

Kuran'da peygamberlerin yaşamları boyunca çevrelerinde bulunan insanlara, içinde yaşadıkları kavme Allah'ın dinini tebliğ ettikleri haber verilir. Ancak her peygamber kavmini doğruya

davet etmesine karşılık mutlaka birtakım düşmanlar kazanmış, biraz önce de söz ettiğimiz gibi onların sözlü veya fiili saldırılarına maruz kalmıştır. Fakat inkarcıların bu çabaları Allah'ın elçilerini asla gevşekliğe sürüklememiş, aksine onlar tüm yaşamlarını din ahlakını tebliğ etme konusunda örnek bir sabır ve kararlılık göstererek geçirmişlerdir.

Kuran'da yaşamından örnekler verilen bu elçilerden biri de Hz. İbrahim'dir. İbrahim Peygamber hayatı boyunca sabır gerektiren çeşitli olaylarla denenmiştir. Allah'ın karşısına çıkarttığı tüm bu olaylara karşı o da tevekkül, teslimiyet ve güzel bir sabır göstermiştir. Peygamberin karşılaştığı olaylardan biri, taştan oydukları putlara tapınan kavmini hak dine ve tek bir Allah'a iman etmeye çağırması neticesinde kavmi tarafından yakılmak istenmesi olmuştur. Kuran'da Hz. İbrahim'in bu imtihanı şöyle anlatılmaktadır:

"Kendisine İbrahim denilen bir gencin bunları diline doladığını işittik" dediler. Dediler ki: "Öyleyse, onu insanların gözü önüne getirin ki ona (nasıl bir ceza vereceğimize) şahid olsunlar." (Enbiya Suresi, 60-61)

Dediler ki: "Onun için (yüksekçe) bir bina inşa edin de onu çılgınca yanan ateşin içine atın." Böylelikle ona bir tuzak hazırlamak istediler. Oysa Biz, onları alçaltılmışlar kıldık. (İbrahim) Dedi ki: "Şüphesiz ben, Rabbime gidiciyim; O, beni hidayete erdirecektir." (Saffat Suresi, 97-99)

Ayetlerde bildirildiği gibi, kavmi Hz. İbrahim'i ateşe atmak istemiş ancak Allah, sabır göstermesi ve tevekkül etmesine karşılık İbrahim Peygamberi rahmeti altına almış ve ateşe "soğuk ve esenlik" olmasını emretmiştir:

Biz de dedik ki: "Ey ateş, İbrahim'e karşı soğuk ve esen-

lik ol." Ona bir düzen (tuzak) kurmak istediler, fakat Biz onları daha çok hüsrana uğrayanlar kıldık. (Enbiya Suresi, 69-70)

Kuşkusuz Hz. İbrahim'in yaşadığı bu olay, Allah'ın sabreden ve tevekkül eden kullarına olan bir yardımudur. Ve Rabbimiz'in samimi Müslümanlara, sabretmelerine karşılık olarak ne kadar büyük nimetler verebileceğinin de en güzel örneklerinden biridir.

Kuran'da bize aktarılan, Hz. İbrahim'in sabır ve tevekkül gösterdiği tek olay bu değildir. İbrahim Peygamber hayatının sonuna kadar insanlara Allah'ın varlığını anlatmış ve onları hak dini yaşamaya davet etmiştir. Ancak onlar putlara tapmaktan vazgeçmemiş ve dini kabul etmemişlerdir. Kavminden hiç kimsenin imanı kabul etmemesine rağmen Hz. İbrahim dini anlatmaktan vazgeçmemiş ve bu konuda da büyük bir sabır göstermiştir. Allah'ın emri olduğunu bildiği böyle bir konuda kararlılıkla çaba harcamaya ve insanları dine çağırmaya devam etmiştir. Din ahlakını anlatma konusundaki bu samimiyetini babasına olan tebliğinde de görmek mümkündür:

Hani babasına demişti: "Babacığım, ıstırmeyen, görmeyen ve seni herhangi bir şeyden bağımsızlaştırmayan şeylere niye tapıyorsun? "Babacığım, gerçek şu ki, bana, sana gelmeyen bir ilim geldi. Artık bana tabi ol, seni düzgün bir yola ulaştırayım." "Babacığım, şeytana kulluk etme, kuşkusuz şeytan, Rahman (olan Allah)'a başkaldırandır." "Babacığım, gerçekten ben, sana Rahman tarafından bir azabın dokunacağından korkuyorum, o zaman şeytanın velisi olursun." (Babası) Demişti ki: "İbrahim, sen benim ilahlarımdan yüz mü çeviriyorsun? Eğer (bu tutumuna) bir son vermeyecek olur-

san, andolsun, seni taşla tutarım; uzun bir süre benden uzaklaş, (bir yerlere) git." (Meryem Suresi, 42-46)

Allah'ın tebliğ konusunda sabır ve azimle çaba harcayan bir elçisi de Hz. Nuh'tur. Hz. Nuh, kavmine Allah'ın hak dinini anlatmak için büyük bir gayret ve kesin bir sabır göstermiştir. Her seferinde yüz çevirmelerine rağmen, onlara çok çeşitli ve çok farklı yollardan yaklaşmayı denemiş ancak kavmi iman etmemiştir. Hz. Nuh'un kavmi, iman etmediği gibi peygamberi yıldırma için onu baskı altına alıp faaliyetlerini engellemeye de çalışmışlardır. Hz. Nuh sabrı ve Allah'a olan tevekkülü dolayısıyla onların bu baskılarından hiçbir şekilde etkilenmemiştir. Hz. Nuh'un dini anlatma konusunda gösterdiği bu üstün sabır örneği Kuran'da şöyle ifade edilmiştir:

Kendilerinden önce Nuh kavmi de yalanlamıştı; böylece kulumuz (Nuh)u yalanladılar ve: "Delidir" dediler. O 'baskı altına alınıp engellenmişti.' (Kamer Suresi, 9)

Dedi ki: "Rabbim, gerçekten kavmimi gece ve gündüz davet edip-durdum." "Fakat davet etmem, bir kaçıştan başkasını artırmadı." "Doğrusu ben, onları bağışlayan için her davet edişimde, onlar parmaklarını kulaklarına tıkadılar, örtülerini başlarına çektiler ve büyüklük tasladıkça büyüklük gösterip-direttiler." "Sonra onları açıktan açığa davet ettim." "Daha sonra (davamı) onlara açıkça ilan ettim ve kendilerine gizli gizli yollarla yaşamak istedim." (Nuh Suresi, 5-9)

Elbette geçmiş peygamberlerin hayatlarından aktarılan bu örnekler tüm Müslümanlar için ders alınacak konulardır. Allah Kuran'da bu kıssaları bizlere aktararak, sabır gösterme konusunda asla yılmayan bir kararlılık gösteren peygamberlerini örnek almamızı emretmiştir:

Artık sen sabret; Resullerden azim sahiplerinin sabrettikleri gibi... (Ahkaf Suresi, 35)

İman eden insanlar için, geçmiş kavimlerde olduğu gibi bugün veya gelecekte de benzer durumlarla, dini bilmeyen, inkar eden, kavrayış yeteneği kısıtlı olan insanlarla karşılaşmak mümkündür. Her dönemde Allah'ın varlığını, ahireti inkar eden insanlar olabilir. Müslümanların yapması gereken asla yılmadan Allah'ın dinini, yaratılış gerçeğini insanlara anlatmaktır. Müslümanların karşısına "ben ateistim, Allah'ın varlığını reddediyorum" diyen, kendilerine anlatılan tüm gerçekleri, bilimsel delilleri anlamazlıktan gelen insanlar çıkabilir. Veya içinde yaşadıkları cahiliye toplumunun olumsuz etkilerinden bir türlü kurtulamayan, kavrama yeteneği eksik olduğu için anlatılan gerçekleri görmekte zorlanan kişiler de olabilir. Kimi zaman bir insana son derece açık olan bir gerçeği anlatmak haftalar, aylar, yıllar süren bir çalışmayı gerektirebilir. Böyle bir durumda, Hz. Nuh gibi her türlü yolu deneyerek, Hz. İbrahim gibi her türlü tehdidi göze alarak tebliğ konusunda sabır göstermek kuşkusuz çok önemli bir ibadettir. Çünkü dini anlatma konusundaki keskin sabır, din ahlakından uzak pek çok insanın gerçekleri görmesine ve ahiretlerinin kurtulmasına vesile olacaktır.

İman eden insanlar bu güzel hizmeti hiçbir karşılık beklemeden, yalnızca karşılarındaki kişilerin ahiretlerine faydalı olabilmek niyetiyle ve büyük bir sabırla yerine getirirler. Elbette Müslümanların bu samimi çabası, ne kadar engel olmak isteyen olsa da, ne dünyada, ne de ahirette karşılıksız kalmayacaktır. Burada yaptıkları tebliğe tek bir kişi icabet etmese bile, Allah gösterdikleri sabırdan dolayı onlara dünyada güzellik ve huzur verecektir. Ve bu insanlar ahirette de büyük bir ecirle karşılık göreceklerdir.

SABRIN İNSANA KAZANDIRDIKLARI

Gerçekten insan, ziyandadır. Ancak iman edip salih amellerde bulunanlar, birbirlerine hakkı tavsiye edenler ve birbirlerine sabrı tavsiye edenler başka. (Asr Suresi, 2-3)

Allah'ın Asr Suresi'nde bildirdiği gibi, sabrı ve hakkı birbirine tavsiye eden insanlar kazanç içindedirler. Sabır, insanı pek çok yönden geliştiren, ona üstün bir ahlak kazandıran, dinden uzak insanlarla kıyaslanmayacak derecede güzel ve huzurlu bir yaşam sunan bir özelliktir. Ayrıca iman eden insanların gösterdikleri sabrın karşılığını ahirette kat kat artırılmış olarak alacakları vaat edilmiştir. Dünyada ve ahirette yaşadıkları bu güzelliklerin ve üstünlüklerin bazılarını şöyle sıralamak mümkündür:

Sabrın kazandırdığı büyük bir nimet: Akıl

İnsanların akılcı davranmalarını engelleyen en önemli sebeplerden biri, sabırsızlıkları neticesinde ortaya çıkan fevri düşünceleri ve fevri tavırlarıdır. Ani bir öfke ya da ani bir hırsa kapılmak akli kapatır ve insanı bir anda hiç düşünmeden hareket etmeye itebilir. Aynı şekilde korku, alınganlık, dargınlık gibi tavırlar da, insanın mantıklı ve akılcı düşünmesini engelleyebilir. İşte Kuran'ın kazandırdığı sabır anlayışını yaşamayan kimseler,

hayatlarının büyük bölümünde bu tür duygularına yenik düşer ve akılcılıktan tamamen uzaklaşırlar.

Müminler ise Allah'ın emrine uyarak sabretmeleri sonucunda, akıl gibi çok büyük bir nimete kavuşmuş olurlar. Sabırlı bir insan, bu özelliği sayesinde karşılaştığı olayları ani bir heyecan, korku, duygusallık içerisinde değil, sakin ve itidalli bir biçimde değerlendirebilme imkanına sahip olur. Olayları derinlemesine ve çok yönlü düşünerek, olabilecek en akılcı sonuçlara varıp en faydalı kararları alabilir.

Daha da önemlisi mümin, sabrı neticesinde Kuran'ın tüm emirlerini en güzel şekilde uygulayabilir. Sabırlı davrandığı için hayatının her aşamasında, olayları Kuran'daki hatırlatmalarla değerlendirdikten sonra harekete geçme fırsatını yakalar. Kuran'a uyanları Allah doğru yola ve en mükemmel tavırlara, en akılcı düşüncelere yöneltir. Dolayısıyla sabreden bir insan, Kuran'ı en güzel şekilde uygulamakla bir yandan da Kuran'a uyma-nın getirdiği üstün akli kazanmış olur.

Sabır, ince düşünemeyi ve incelikleri görebilmeyi sağlar

Sabrın önemli bir başka özelliği de, insanlara ilk anda göremedikleri detayları gösterebilme ve bu yönde akıl yürütebilme fırsatı kazandırmasıdır. Sabırsız insanlar, herşeyin bir an önce halledilmesini hedef edinir ve bunun dışındaki detaylarla pek ilgilenmezler. Dolayısıyla belki de kendileri için son derece önemli olan ayrıntıları kaçıır ve yanlış kararlar alırlar. Yine aynı şekilde karşılarındaki insanların içerisinde bulunduğu durumu da göremez, onların ihtiyaçlarını fark edemez ve bu nedenle de düşüncesiz ve insaniyetsiz tavırlar sergilerler.

Müminler ise sabırlı davranabildikleri için, bir konuyu çözüme ulaştırırken gereksiz bir telaşa kapılmazlar. Zira telaş insanın aklını kapatan, doğru düşünebilmesini, incelikleri görebilmesini, isabetli kararlar alabilmesini engelleyen en önemli unsurlardan biridir. Sabırlı insan, telaşlanmadan aklını kullanarak hareket eder. Bu nedenle de akılcı hareket eder ve olayların belki de kimsenin fark etmediği girift noktalarını kolaylıkla görür ve bu detaylar doğrultusunda en doğru tavırları gerçekleştirir.

Sabır, iyilik yapabilmeyi sağlar

Sabır, insanın nefsinin pek çok kötü özelliğinin üstesinden gelebilmesini ve böylece güzel davranışlarda bulunabilmesini sağlar. Ancak unutmamak gerekir ki, bu, sadece iman edenlere has bir özelliktir. Allah'tan korkmayan ve gösterdiği ahlakın ahirette karşılık bulacağını unutan kimseler nefislerinin kötü bir özelliğini yenmek için çaba sarf etmezler. Karşılığında dünyevi bir menfaat sunulmadığı sürece, canlarının istediği gibi davranmak için bir sebep görmezler. Örneğin bir kişinin eşinin annesi hastalandığı için onların evine yerleşir ve onun da bu yaşlı kişiye bakması gerekir. Bu, bir insan için elbette sabırla yerine getirilmesi gereken bir hayırdır. Ancak Kuran'da emredilen sabır anlayışını kavrayamayan bir insan buna ancak kısa süre tahammül gösterebilir. Az bir süre içinde söylenmeye, ardından da "bir bakımevine verelim, ben bakamayacağım" demeye başlar. Veya din ahlakından uzak bir insanın eşi kaza geçirip yatalak olur, ciddi bir tedaviye ve bakıma ihtiyaç duyar. Böyle bir durumda belki çevreden tepki görmemek için veya başka sebeplerle bir süre bu görevi üstlenir, ama yine bu sınırlı bir süre için geçerli olur. Bir süre sonra zorluğa, fedakarlık göstermeye sab-

redemediği için bakıma muhtaç olan eşini rahatlıkla terk edebilir. Müminler ise Allah'tan içli bir korkuyla korkarlar ve Allah için her yaptıklarının ahirette güzellik ve iyilik olarak karşılığını çıkacağını bilirler. Bu nedenle de iyi davranışlarda bulunma konusunda kararlı bir sabır gösterir ve ciddi bir çaba harcarlar. Bu sayede nefislerinin tüm kötü yönlerinden arınıp bunları iyiliklere çevirme imkanını elde etmiş olurlar.

Sabır, adaletli davranabilmeyi sağlar

Allah Kuran'da, **"Şüphesiz Allah, size emanetleri ehline (sahiplerine) teslim etmenizi ve insanlar arasında hükmettiğinizde adaletle hükmetmenizi emrediyor. Bununla Allah, size ne güzel öğüt veriyor!.. Doğrusu Allah, işitendir, görendir."** (Nisa Suresi, 58) ayetiyle müminlere adaleti emrettiğini bildirmiştir.

Müminler, sonuçta kendilerinin ya da bir yakınlarının çıkarlarına uygun olmasa bile Allah'ın bu emri dolayısıyla dürüstlükten ve adaletten kesinlikle taviz vermezler. Onların, bu üstün ahlakı yaşayabilmelerindeki en büyük yardımcıları yine Kuran'a uymakla kazandıkları bir özellik olan sabırdır.

Bir insanın adaleti sağlayabilmesi için kişisel düşüncelerine, duygularına kapılmaması, öfkesine yenilmemesi, kin ve intikam gibi hislerle hareket etmemesi gerekmektedir. Bunların oluşacağı bir ortamla karşılaştığında ise ciddi bir sabır gösterebilmesi şarttır.

Allah bu konuyu Kuran'da şöyle bildirmiştir:

Ey iman edenler, adil şahidler olarak, Allah için, hakkı ayakta tutun. Bir topluluğa olan kininiz, sizi adaletten alıkoymasın. Adalet yapın. O, takvaya daha yakındır.

Allah'tan korkup-sakının. Şüphesiz Allah, yapmakta olduklarınızdan haberi olandır. (Maide Suresi, 8)

Sabır, inananlara güvenilir bir karakter kazandırır

Gelmiş geçmiş tüm elçiler gönderildikleri kavimlere şu sözü söylemişlerdir:

Gerçek şu ki, ben size gönderilmiş güvenilir bir elçiyim. (Şuara Suresi, 143)

Elçilerin kendilerini öncelikli olarak bu özellikleriyle tanıtmaları güvenilir olmanın insanlar için ne kadar önemli bir vasıf olduğunu bilmelerinden kaynaklanmaktadır. Elçilerin bu özelliğini diğer müminlerde de görmek mümkündür. Çünkü Kuran'ın getirdiği üstün ahlak ve sabır anlayışı, müminlere güvenilir olmanın gerektirdiği tüm özellikleri kazandırır. Sabır gösterebilen insanlar önceki bölümlerde de belirtildiği gibi, aynı zamanda da akıllı, doğru sözlü, dürüst, adil, itidalli, kinden, öfkeden ve yalandan uzak, dengeli bir karakter gösterirler. Ne zaman ne yapacakları, hangi olaylara karşı nasıl tepkiler verecekleri bellidir. İman etmeyen insanlar karşılaştıkları olaylarda hiç beklenmedik, şaşırtıcı, tedirgin edici tepkiler gösterip, umulmadık bir karaktere bürünürlerken, müminler asla böyle bir tavra girmezler. Güvenilirliklerinin bir sebebi de budur.

En önemlisi de, her konuda sabır gösterebildikleri için bu güzel özelliklerini sürdürmede de hayatlarının sonuna kadar kararlı davranırlar. Dünyevi çıkarlar uğruna Allah'ın hoşnut olacağı ahlaktan taviz vermezler. Tüm bu vasıfları hem birarada hem de süreklilikle yaşamaları, müminleri insanlar arasında en güvenilir kimseler haline getirir.

Sabır, insana neşeli ve huzurlu bir karakter kazandırır

Allah'a iman etmeyen insanlar için üzülmek, sıkılmak veya huzursuz olmak son derece olağan olaylardır. Çünkü bu insanlar, Allah'ın canlı cansız her varlığın hakimi olduğunu, tüm olayları bir hikmet üzerine yarattığını ve dilediği an kullarının dualarına dilediği şekilde cevap verebileceğini, herşeyi hakimiyeti altında tuttuğunu düşünmezler. Bu nedenle de dış görünüşte ters giden ya da aksilik gibi görünen bir olay olduğunda hemen ümitsizliğe ve sıkıntıya kapılırlar. Kuran'da inkar edenlerin bu özelliğine şöyle değinilmiştir:

Biz insanlara bir rahmet taddırdığımız zaman, onunla sevinirler; kendi ellerinin takdim ettiği dolayısıyla onlara bir kötülük isabet ettiğinde, hemen umutsuzluğa kapılırlar. (Rum Suresi, 36)

Müminler ise inkar edenlerin tam tersine Allah'tan hiçbir zaman hiçbir şekilde umutlarını kesmezler. Çünkü Allah sonsuz güç sahibidir ve evrendeki herşeyin hakimidir. O, iman edenlerin dostu, Velisi ve yardımcısıdır. Kendisi'ne sığınanları koruyan, kollayan ve rahata kavuşturandır.

İşte Rabbimizin büyüklüğünü ve üzerlerindeki sonsuz rahmetini takdir edebilen müminler, her ne zorlukla ya da aksilik gibi görünen bir olayla karşılaşırsa karşılaşsınlar sabırla ve tevekkülle Allah'a sığınır. Bundan dolayı da en zor anlarda bile neşelerinden, huzurlarından en ufak bir şey kaybetmezler. Dahası sabrettikleri bu zorluklara karşılık cennette, Rabbimizden güzel bir mükafat göreceklerini bilmekten dolayı da çok yoğun bir şevk ve heyecan içinde yaşamlarını sürdürürler.

Dünyada başlarına gelen zorluklara sabır göstermeyenler ise sadece dünya hayatını mutsuzlukla geçirmekle kalmazlar. Allah

onların ahirette de mutsuz olacaklarına dikkat çekmiştir. Dünyadaki imtihana sabır gösterebilen üstün ahlaklı insanlarla, sabır gösteremeyen isyankar inkarcıların ahirette görecekleri karşılık arasındaki fark ayetlerde şöyle haber verilmiştir:

(Kıyametin) Geleceği günde, O'nun izni olmaksızın, hiç kimse söz söyleyemez. Artık onlardan kimi 'bedbaht ve mutsuz', (kimi de) mutlu ve bahtiyardır. Mutsuz olanlar ateştedirler, onlar için orada (kahırla ve acıyla) nefes alıp vermeler vardır. Onlar, Rabbinin dilemesi dışında gökler ve yer sürüp gittikçe, orada süresiz kalacaklardır. Çünkü Rabbin, gerçekten dilediğini yapandır. Mutlu olanlar da, artık onlar cennettedirler. Rabbinin dilemesi dışında gökler ve yer sürüp gittikçe, orada süresiz kalacaklardır. (Bu) kesintisi olmayan bir ihsandır. (Hud Suresi, 105-108)

Allah'ın sabredenlere vaat ettiği güzel hayat

Kitap boyunca bahsettiğimiz gibi müminler, hayatları boyunca Allah'ın özel olarak yarattığı pek çok olayla denenişler, ancak bu onların zor ve sıkıntılı bir hayat yaşadıkları anlamına gelmez. Aksine dünya hayatında en güzel hayatı yaşayan kişiler müminlerdir. Çünkü Allah onların kalplerine, sabrın ve tevekkülün getirdiği huzur ve güven duygusunu yerleştirmiştir. Bu, insanların ne parayla, ne itibarla, ne de dünyanın herhangi başka bir imkanıyla elde edemeyecekleri, sadece müminlere has çok büyük bir nimettir. Refah içerisinde gibi görünen nice insanlar, dünyanın tüm servetini ortaya koysalar da, tüm imkanlarını seferber etseler de Allah'ın sabredenlere verdiği bu huzur ve güven duygusunu yaşayamazlar. Çünkü Allah yalnızca müminlerin kalplerine bu hisleri verir:

Mü'minlerin kalplerine, imanlarına iman katıp-artırsınlar diye, 'güven duygusu ve huzur' indiren O'dur. Göklerin ve yerin orduları Allah'ındır: Allah bilendir, hüküm ve hikmet sahibidir. (Fetih Suresi, 4)

İşte müminler kalplerindeki bu huzur ve güven duyguları nedeniyle her ne zorlukla karşılaşırlarsa karşılaşınsınlar, hiçbir şekilde üzüntüye, sıkıntıya ya da mutsuzluğa kapılmazlar.

Onların bu kayıtsız şartsız teslimiyetlerine, sabretmelerine ve Rabbimizden gelen her türlü şeyden hoşnut olmalarına karşılık Allah onları dünyada güzel bir hayat ile yaşatacağını bildirmiştir:

Erkek olsun, kadın olsun, bir mü'min olarak kim salih bir amelde bulunursa, hiç şüphesiz Biz onu güzel bir hayatla yaşatırız ve onların karşılığını, yaptıklarının en güzeliyle muhakkak veririz. (Nahl Suresi, 97)

... Kim sakınır ve sabrederse, şüphesiz Allah, iyilikte bulunanların karşılığını boşa çıkarmaz. (Yusuf Suresi, 90)

(Allah'tan) Sakınanlara: "Rabbiniz ne indirdi?" dediğinde, "Hayır" dediler. Bu dünyada güzel davranışlarda bulunanlara güzellik vardır; ahiret yurdu ise daha hayırlıdır. Takva sahiplerinin yurdu ne güzeldir. (Nahl Suresi, 30)

De ki: "Ey iman eden kullarım, Rabbinizden sakının. Bu dünyada iyilik edenler için bir iyilik vardır. Allah'ın arzı geniştir. Ancak sabredenlere ecirleri hesapsızca ödenir." (Zümer Suresi, 10)

Müminlerin sabrının karşılığı: Cennet

Allah'a gönülden bağlı olan insanlar, dünya hayatında mallarını, canlarını, kısacası sahip oldukları herşeyi Rabbimize adanmış

ve O'nun rızasını kazanabilmek için iyi zamanlarda da, zor anlarda da sabretmişlerdir. Ne karşılaştıkları sıkıntılar, ne inkar edenlerin baskıları, ne de dünya hayatında yaşadıkları birtakım zorluklar onları Allah'ın dinini yaşamaktan vazgeçirememiştir. Çünkü onlar kesin bir imanla Rabbimize yönelmiş ve hayatlarının sonuna kadar da bu imanlarında sabır ve kararlılık göstermişlerdir.

Hayatlarını böylesine üstün bir sabırla geçiren müminlere ahirette alabilecekleri en güzel karşılık olarak Rabbimizin sevgisi, hoşnutluğu ve rızası vardır:

Allah, mü'min erkeklere ve mü'min kadınlara içinde ebedi kalmak üzere, altından ırmaklar akan cennetler ve Adn cennetlerinde güzel meskenler vaatetmiştir. Allah'tan olan hoşnutluk ise en büyüktür. İşte büyük kurtuluş ve mutluluk budur. (Tevbe Suresi, 72)

Rableri onlara Katından bir rahmeti, bir hoşnutluğu ve onlar için, kendisinde sürekli bir nimet bulunan cennetleri müjdeler. (Tevbe Suresi, 21)

Rableri Katında onların ödülleri, içinde ebedi kalıcılar olmak üzere altından ırmaklar akan Adn cennetleridir. Allah, onlardan razı olmuştur, kendileri de O'ndan razı (hoşnut, memnun) kalmışlardır. İşte bu, Rabbinden 'içi titreyerek korku duyan kimse' içindir. (Beyyine Suresi, 8)

Allah'ın sabırlı kulları, sonsuz güzellikteki cennette, meleklerin selam sözleriyle ve esenlik dilekleriyle karşılanacak ve sonsuza dek oradan asla ayrılmayacaklardır. Melekler, bu sonsuz nimetin müminlerin sabırlarının bir karşılığı olduğunu şöyle haber verir:

Onlar, Adn cennetlerine girerler. Babalarından, eşle-

rinden ve soylarından 'salih davranışlarda' bulunanlar da (Adn cennetlerine girer). Melekler onlara her bir kapıdan girip (şöyle derler:) "Sabrettiğinize karşılık selam size. (Dünya) Yurdun(un) sonu ne güzel." (Rad Suresi, 23-24)

Allah dünyadaki yaşamları boyunca güzel ahlaki yaşamakta, zor zamanlarda tevekkül etmekte, Kendisi'nin hoşnut olacağı en güzel davranışları göstermekte büyük bir sebat gösteren bu insanlara karşılıklarını kat kat olarak verir:

İşte onlar; sabretmeleri dolayısıyla ecirleri iki defa verilir... (Kasas Suresi, 54)

Cennete layık görülmüş kullar orada nefislerinin arzu ettiği herşeyi bulacak ve göz alıcı köşklerde, çarpıcı güzellikteki tahtlar ve döşekler üzerinde konaklayacak, sonsuza kadar peygamberlerle ve salih müminlerle birlikte olacaklardır. İşte bu, Allah'ın sabretmelerine karşılık müminlere vaat ettiği kesin bir gerçektir. Bu nedenledir ki Allah **"Rabbinizden olan mağfiret ve eni göklerle yer kadar olan cennete (kavuşmak için) yarışın; o, muttakiler için hazırlanmıştır."** (Al-i İmran Suresi, 133) ayetiyle kullarını dünya hayatındayken Allah'ın rızasını ve cennetini kazanmak için yarışmaya çağırmıştır. Ve başka ayetlerinde müminleri şöyle müjdelemiştir:

İşte onlar, sabretmelerine karşılık (cennetin en gözde yerinde) odalarla ödüllendirilirler ve orada esenlik dileği ve selamla karşılanırlar. (Furkan Suresi, 75)

"Bugün Ben, gerçekten onların sabretmelerinin karşılığını verdim. Şüphesiz onlar, 'kurtuluşa ve mutluluğa' erenlerdir." (Müminun Suresi, 111)

SABRIN SIRLARI...

... Sabredin. Şüphesiz Allah, sabredenlerle beraberdir. (Enfal Suresi, 46)

Kuran insanlara "bilmediklerini öğreten" ve onları kayıtsız şartsız "kurtuluşa ulaştıran" yegane yol göstericidir. Dünya hayatının ve ahiretin tüm sırları, insanlara bu kitap vasıtasıyla bildirilmiştir. İnsanın ancak Kuran'dan öğrenebileceği sırlardan biri de "**sabır**"dır. Sabır sadece güzel ahlakın bir parçası değil, aynı zamanda da müminleri Allah'ın rahmetine ulaştıran önemli bir yoldur.

Allah, Kendi rızası için başlarına gelen zorluklara göğüs germe, Kuran ahlakını eksiksiz olarak yaşama, Rabbimizin emirlerini yerine getirme konusunda sabır gösteren kullarına ummadıkları yönlerden de nimetler verir.

Kuran'da, sabır gösteren Müslümanlara Allah'ın vermeyi vaat ettiği nimetler şöyle haber verilmektedir:

Sabır gösterildiğinde az sayıdaki topluluklar, Allah'ın izni ile çok sayıdaki toplulukları yenebilirler

Talut, orduyla birlikte ayrıldığında dedi ki: "**Doğrusu Allah sizi bir ırmakla imtihan edecektir. Kim bundan içerse, artık o benden değildir ve kim de -eliyle bir avuç alanlar hariç- onu tadmazsa Bendendir. Küçük bir kısmı hariç (hepsi sudan) içti. O, kendisiyle beraber iman eden-**

lerle (ırmağı) geçince onlar (geride kalanlar): "Bugün bizim Calut'a ve ordusuna karşı (koyacak) gücümüz yok" dediler. (O zaman) Muhakkak Allah'a kavuşacaklarını umanlar (şöyle) dediler: "Nice küçük topluluk, daha çok olan bir topluluğa Allah'ın izniyle galip gelmiştir; Allah sabredenlerle beraberdir." (Bakara Suresi, 249)

Kurulan tuzaklar, sabreden ve sakınan kimselere hiçbir şekilde zarar veremez

Size bir iyilik dokununca tasalanırlar, size bir kötülük isabet ettiğindeyse buna sevinirler. Eğer siz sabreder ve sakınırsanız, onların 'hileli düzenleri' size hiçbir zarar veremez. Şüphesiz, Allah, yapmakta olduklarını kuşatandır. (Al-i İmran Suresi, 120)

Allah, sabredip sakınan müminlere melekleriyle yardım edeceğini vaat etmiştir

Evet, eğer sabrederseniz, sakınırsanız ve onlar da aniden üstünüze çullanıverirlerse, Rabbiniz size meleklerden nişanlı beş bin kişiyle yardım ulaştıracaktır. (Al-i İmran Suresi, 125)

Allah sabredenlerin gücünü kat kat artırır

Ey peygamber, mü'minleri savaşa karşı hazırlayıp-teşvik et. Eğer içinde sabreden yirmi (kişi) bulunursa, iki yüz (kişiyi) mağlup edebilirler. Ve eğer içinizden yüz (sabırlı kişi) bulunursa, kafirlerden binini yener. Çünkü onlar (gerçeği) kavramayan bir topluluktur. Şimdi,

Allah sizden (yükünüzü) hafifletti ve sizde bir za'f olduğunu bildi. Sizden yüz sabırlı (kişi) bulunursa, (onların) iki yüzünü bozguna uğratır; eğer sizden bin (kişi) olursa, Allah'ın izniyle (onların) iki binini yener. Allah, sabredenlerle beraberdir. (Enfal Suresi, 65-66)

Allah, sabredenlere vaat ettiği sözü kesin olarak yerine getirir

Kendisine bereketler kıldığımız yerin doğusuna da, batısına da o hor kılınıp-zayıf bırakılanları (müstaz'afı) mirasçılar kıldık. Rabbinin İsrailoğullarına olan o güzel sözü (vaadi), sabretmeleri dolayısıyla tamamlandı (yerine geldi). Firavun ve kavminin yapmakta oldukları ve yükselttiklerini (köşklerini, saraylarını) da yerle bir ettik. (Araf Suresi, 137)

MÜMİNLERİN SABIR DUALARI

Musa kavmine: "Allah'tan yardım dileyin ve sabredin. Gerçek şu ki, arz Allah'ındır; ona kullarından dilediğini mirasçı kılar. En güzel sonuç muttakiler içindir." dedi. (Araf Suresi, 128)

Allah bir ayette, **"Kullarım Beni sana soracak olursa, muhakkak ki Ben (onlara) pek yakınım. Bana dua ettiği zaman dua edenin duasına cevap veririm. Öyleyse, onlar da Benim çağrıma cevap versinler ve Bana iman etsinler. Umulur ki irşad (doğru yolu bulmuş) olurlar."** (Bakara Suresi, 186) diyerek müminleri istedikleri her konuda Kendisine dua etmeye çağırmıştır. Çünkü Allah kullarını çok seven, çok esirgeyen ve merhamet edendir. Kullarının sıkıntıya düştüğü bir konuda onlara kolaylık sağlayan ve huzura kavuşturandır. Kuran'da Allah'ın müminlere olan bu yardımı şöyle ifade edilmiştir:

O'dur ki, sizi karanlıklardan nura çıkarmak için size rahmet etmekte; melekleri de (size dua etmektedir). O, mü'minleri çok esirgeyicidir. (Ahzab Suresi, 43)

Sabrın Kuran ahlakını yaşamada ve Allah'ın hükümlerini yerine getirebilmede ne kadar önemli bir yeri olduğunu kavrayan müminler ise, her konuda olduğu gibi sabır konusunda da Rab-bimizden yardım dilerler. Sabrın dünya hayatında karşılaşacak-

ları her türlü zorluğu açan, doğruya yönelten ve en önemlisi de insana Allah'ın sevgisini ve cennetini kazandıran bir nimet olduğunu bilirler.

Kuran'da müminlerin, Allah'tan sabır istediklerini bildiren dualarına yer verilmiştir. Bu dualarda müminlerin Rabbimizden "üzerlerine sabır yağdırmasını" istedikleri belirtilerek, sabrın insanlar için ne kadar büyük bir ihtiyaç olduğuna da dikkat çekilmiştir:

"Oysa sen, yalnızca, bize geldiğinde Rabbimizin ayetlerine inanmamızdan başka bir nedenle bizden intikam almıyorsun. Rabbimiz, üstümüze sabır yağdır ve bizi Müslüman olarak öldür." (Araf Suresi, 126)

"Onlar, Calut ve ordusuna karşı meydana (savaşa) çıktıklarında, dediler ki: "Rabbimiz, üzerimize sabır yağdır, adımlarımızı sabit kıl (kaydırma) ve kafirler topluluğuna karşı bize yardım et." (Bakara Suresi, 250)

Kuran'da yer alan müminlerin sabır duaları, aynı zamanda da, bu konuda Allah'tan ne kadar çok yardım dilememiz gerektiğini bize hatırlatan bir uyarıdır. Kitabın başından bu yana üzerinde durduğumuz gibi, Allah sabreden ve sabır ile O'ndan yardım dileyenlere kesin olarak yardım edeceğini, nimetlerini artıracığını vaat etmiştir. O halde insanın hayatı boyunca karşılaştığı her güçlükte, her zorlukta ve sıkıntıda ihtiyaç duyacağı en önemli özelliklerden biri sabırdır. Bu özellik kazanıldığında, şartlar ne kadar zor olursa olsun, içlerinde yaşadıkları imanın şevki ve Allah'ın rızasını kazanmanın heyecanı ile Allah'ın izniyle mutlaka üstün gelir ve mutlaka başarılı olurlar. Allah sabrın bu sırrını müminlere vermiş ve sabretmelerini, sabır için dua etmelerini ve sabır göstermede yarışmalarını emretmiştir.

SONUÇ

Allah bir ayette inananları, **"Ki onlar, sözü işitirler ve en güzeline uyarlar. İşte onlar, Allah'ın kendilerini hidayete erdirdiği kimselerdir ve onlar, temiz akıl sahipleridir."** (Zümer Suresi, 18) sözleriyle tanımlamıştır. Gerçekten de iman edenler akıl sahipleri olmaları dolayısıyla sözü işitir ve en güzeline uyarlar.

İşte biz de kitabın başından bu yana Kuran'dan çeşitli örnekler vererek sabrın, güzel ahlakın temelini oluşturan en önemli konulardan biri olduğunu ve insana dünyada ve ahirette sayısız nimetin kapısını açtığını hatırlattık. Ve bu yolla tüm akıl sahiplerini sözün en güzeline uymaya davet ettik. Dahası her ne zorlukla karşılaşırsa karşılaşsın Allah'ın rızasını kazanmak için bu ahlakından taviz vermeyen ve Rabbimiz için güzel bir sabırla sabredenleri dünyada ve ahirette alacakları güzel karşılıkla müjdeledik.

Şimdi ise tüm bu anlatılanların ardından bir kez daha hatırlatmakta fayda görüyoruz: Bir insanın dünyada ve ahirette alabileceği en güzel karşılık Allah'ın rızasını kazanabilmek, O'nun rahmetine ve cennetine kavuşabilmektir. Tüm bunlar dünyanın hiçbir zevki ve hiçbir nimeti ile kıyaslanmayacak güzelliklerdir. Allah'ın sevgisini kazanmanın bir yolu ise dünya hayatında yaratılan her olayı, söylenen her sözü, yapılan her tavrı Allah'ın hikmet ve hayırla yarattığını bilmek ve Allah'a güvenmektir.

Çünkü Kuran'da Allah'ın Kendisi'ne güvenerek her konuda sabır gösterenleri sevdiği bildirilmiştir:

Nice peygamberle birlikte birçok Rabbani (bilgin)ler savaşa girdiler de, Allah yolunda kendilerine isabet eden (güçlük ve mihnet)den dolayı ne gevşeklik gösterdiler, ne boyun eğdiler. Allah, sabredenleri sever. (Al-i İmran Suresi, 146)

İşte bu nedenledir ki, Allah bir ayette, **"Ey iman edenler, sabredin ve sabırda yarışın, (sınırlarda) nöbetleşin. Allah'tan korkun. Umulur ki kurtulursunuz."** (Al-i İmran Suresi, 200) sözleriyle müminlerin bu ahlakı kazanmak için yarış içerisine girmelerini bildirmiştir.

Bir hadisinde Peygamber Efendimiz (sav) sabırla ilgili olarak şöyle buyurmuştur:

Sabır imanın yarısı, yakın de imanın tamamıdır. (Hz. İbni Mes'ud r.a) Ramuz El-hadis s.217)

Dünya hayatı bu ahlakı yaşayanlar için de, yaşamayanlar için de aynı hızla geçip gitmektedir. Altmış-yetmiş yıllık bir hayatın içerisinde Allah'ın insanları denemek için yarattığı olaylara sabır yerine tahammülsüzlük gösteren, bunları isyanla karşılayan, güzel ahlakında, Allah'ın iman edenlere farz kıldığı 5 vakit namaz, oruç, tesettür, zekat gibi ibadetlerinde süreklilik göstermeyen kişi de bir gün mutlaka ölecek ve cennet ile cehennem karşısında bulacaktır. Kadere teslim olup sabrı tercih edenler, Allah'a olan güvenleri sayesinde dünya hayatını en güzel şekilde yaşamalarının yanında ahirette de cenneti kazanacaklardır. Dünya hayatını sabır göstermeden sıkıntı ve zorluklara şikayet ederek geçirenler ise, dünyada dinsizliğin karanlığı için-

de yaşadıkları gibi ahirette de kendilerini cehennemin karanlığı içinde bulacak ve kısa bir ömür için sonsuz bir hayatı kaybettiklerini anlayacaklardır.

İşte bu kitabın amacı da o gün gelmeden ve insanlar pişmanlıkla **"... Eğer dinlemiş olsaydık ya da akıl etmiş olsaydık, şu çılgınca yanan ateşin halkı arasında olmayacaktık"** (Mülk Suresi, 10) demeden önce onları uyarmak ve insanları tüm güzelliklerin yolunu açan sabrı yaşamaya ve bu ahlakta yarışmaya davet etmektir.

DARWINİZM'İN ÇÖKÜŞÜ

Darwinizm, yani evrim teorisi, yaratılış gerçeğini reddetmek amacıyla ortaya atılmış, ancak başarılı olamamış bilim dışı bir safsatadan başka bir şey değildir. Canlılığın, cansız maddelerden tesadüfen oluştuğunu iddia eden bu teori, evrende ve canlılarda çok mucizevi bir düzen bulunduğunun bilim tarafından ispat edilmesiyle çürümüştür. Böylece Allah'ın tüm evreni ve canlıları yaratmış olduğu gerçeği, bilim tarafından da kanıtlanmıştır. Bugün evrim teorisini ayakta tutmak için dünya çapında yürütülen propaganda, sadece bilimsel gerçeklerin çarpıtılmasına, taraflı yorumlanmasına, bilim görüntüsü altında söylenen yalanlara ve yapılan sahtekarlıklara dayalıdır.

Ancak bu propaganda gerçeği gizleyememektedir. Evrim teorisinin bilim tarihindeki en büyük yanılgı olduğu, son 20-30 yıldır bilim dünyasında giderek daha yüksek sesle dile getirilmektedir. Özellikle 1980'lerden sonra yapılan araştırmalar, Darwinist iddiaların tamamen yanlış olduğunu ortaya koymuş ve bu gerçek pek çok bilim adamı tarafından dile getirilmiştir. Özellikle ABD'de, biyoloji, biyokimya, paleontoloji gibi farklı alanlardan gelen çok sayıda bilim adamı, Darwinizm'in geçersizliğini görmekte, canlıların kökenini artık yaratılış gerçeğiyle açıklamaktadırlar. Bugün bilimsel gelişmeler, evreni ve tüm canlıları Allah'ın yaratmış olduğu gerçeğini gözler önüne sermektedir.

Evrin teorisinin çöküşünü ve yaratılışın delillerini diğer pek çok çalışmamızda bütün bilimsel detaylarıyla ele aldık ve alma-

ya devam ediyoruz. Ancak konuyu, taşıdığı büyük önem nedeniyle, burada da özetlemekte yarar vardır.

Darwin'i Yıkan Zorluklar

Evrim teorisi, tarihi eski Yunan'a kadar uzanan bir öğreti olmasına karşın, kapsamlı olarak 19. yüzyılda ortaya atıldı. Teoriyi bilim dünyasının gündemine sokan en önemli gelişme, Charles Darwin'in 1859 yılında yayınlanan *Türlerin Kökeni* adlı kitabıydı. Darwin bu kitapta dünya üzerindeki farklı canlı türlerini Allah'ın ayrı ayrı yarattığı gerçeğine karşı çıkıyordu. Darwin'e göre, tüm türler ortak bir atadan geliyorlardı ve zaman içinde küçük değişimlerle farklılaşmışlardı.

Darwin'in teorisi, hiçbir somut bilimsel bulguya dayanmıyordu; kendisinin de kabul ettiği gibi sadece bir "mantık yürütme" idi. Hatta Darwin'in kitabındaki "Teorinin Zorlukları" başlıklı uzun bölümde itiraf ettiği gibi, teori pek çok önemli soru karşısında açık veriyordu.

Darwin, teorisinin önündeki zorlukların gelişen bilim tarafından aşılabileceğini, yeni bilimsel bulguların teorisini güçlendireceğini umuyordu. Bunu kitabında sık sık belirtmişti. Ancak gelişen bilim, Darwin'in umutlarının tam aksine, teorinin temel iddialarını birer birer dayanaksız bırakmıştır.

Darwinizm'in bilim karşısındaki yenilgisi, üç temel başlıkta incelenebilir:

1) Teori, hayatın yeryüzünde ilk kez nasıl ortaya çıktığını asla açıklayamamaktadır.

2) Teorinin öne sürdüğü "evrim mekanizmaları"nın, gerçekte evrimleştirici bir etkiye sahip olduğunu gösteren hiçbir bilimsel bulgu yoktur.

3) Fosil kayıtları, evrim teorisinin öngörülerinin tam aksine bir tablo ortaya koymaktadır.

Bu bölümde, bu üç temel başlığı ana hatları ile inceleyeceğiz.

Aşılamayan İlk Basamak:

Hayatın Kökeni

Evrim teorisi, tüm canlı türlerinin, bundan yaklaşık 3.8 milyar yıl önce ilkel dünyada ortaya çıkan tek bir canlı hücreden geldiklerini iddia etmektedir. Tek bir hücrenin nasıl olup da milyonlarca kompleks canlı türünü oluşturduğu ve eğer gerçekten bu tür bir evrim gerçekleşmişse neden bunun izlerinin fosil kayıtlarında bulunamadığı, teorinin açıklayamadığı sorulardandır. Ancak tüm bunlardan önce, iddia edilen evrim sürecinin ilk basamağı üzerinde durmak gerekir.

Sözü edilen o "ilk hücre" nasıl ortaya çıkmıştır?

Evrim teorisi, yaratılışı reddettiği, hiçbir doğaüstü müdahaleyi kabul etmediği için, o "ilk hücre"nin, hiçbir tasarım, plan ve düzenleme olmadan, doğa kanunları içinde rastlantısal olarak meydana geldiğini iddia eder. Yani teoriye göre, cansız madde tesadüfler sonucunda ortaya canlı bir hücre çıkarmış olmalıdır. Ancak bu, bilinen en temel biyoloji kanunlarına aykırı bir iddiadır.

"Hayat Hayattan Gelir"

Darwin, kitabında hayatın kökeni konusunda hiç söz etmemişti. Çünkü onun dönemindeki ilkel bilim anlayışı, canlıların çok basit bir yapıya sahip olduklarını varsayıyordu. Ortaçağ'dan beri inanılan "spontane jenerasyon" adlı teoriye göre, cansız maddelerin tesadüfen biraraya gelip, canlı bir varlık oluşturabileceklerine inanılıyordu. Bu dönemde böceklerin ye-

mek artıklarından, farelerin de buğdaydan oluştuğu yaygın bir düşünceydi. Bunu ispatlamak için de ilginç deneyler yapılmıştı. Kirli bir paçavranın üzerine biraz buğday konmuş ve biraz beklendiğinde bu karışımdan farelerin oluşacağı sanılmıştı.

Etlerin kurtlanması da hayatın cansız maddelerden türeyebileğine bir delil sayılıyordu. Oysa daha sonra anlaşılabilecekti ki, etlerin üzerindeki kurtlar kendiliklerinden oluşmuyorlar, sineklerin getirip bıraktıkları gözle görülmeyen larvalardan çıkıyorlardı.

Darwin'in Türlerin Kökeni adlı kitabını yazdığı dönemde ise, bakterilerin cansız maddeden oluşabildikleri inancı, bilim dünyasında yaygın bir kabul görüyordu.

Oysa Darwin'in kitabının yayınlanmasından beş yıl sonra, ünlü Fransız biyolog Louis Pasteur, evrime temel oluşturan bu inancı kesin olarak çürüttü. Pasteur yaptığı uzun çalışma ve deneyler sonucunda vardığı sonucu şöyle özetlemişti:

"Cansız maddelerin hayat oluşturabileceği iddiası artık kesin olarak tarihe gömülmüştür." (Sidney Fox, Klaus Dose, Molecular Evolution and The Origin of Life, New York: Marcel Dekker, 1977, s. 2)

Evrin teorisinin savunucuları, Pasteur'ün bulgularına karşı uzun süre direndiler. Ancak gelişen bilim, canlı hücresinin karmaşık yapısını ortaya çıkardıkça, hayatın kendiliğinden oluşabileceği iddiasının geçersizliği daha da açık hale geldi.

20. Yüzyıldaki Sonuçsuz Çabalar

20. yüzyılda hayatın kökeni konusunu ele alan ilk evrimci, ünlü Rus biyolog Alexander Oparin oldu. Oparin, 1930'lu yıllarda ortaya attığı birtakım tezlerle, canlı hücresinin tesadüfen

meydana gelebileceğini ispat etmeye çalıştı. Ancak bu çalışmalar başarısızlıkla sonuçlanacak ve Oparin şu itirafı yapmak zorunda kalacaktı:

"Maalesef hücrenin kökeni, evrim teorisinin tümünü içine alan en karanlık noktayı oluşturmaktadır." (Alexander I. Oparin, *Origin of Life*, (1936) New York, Dover Publications, 1953 (Reprint), s.196)

Oparin'in yolunu izleyen evrimciler, hayatın kökeni konusunu çözüme kavuşturacak deneyler yapmaya çalıştılar. Bu deneylerin en ünlüsü, Amerikalı kimyacı Stanley Miller tarafından 1953 yılında düzenlendi. Miller, ilkel dünya atmosferinde olduğunu iddia ettiği gazları bir deney düzeneğinde birleştirerek ve bu karışıma enerji ekleyerek, proteinlerin yapısında kullanılan birkaç organik molekül (aminoasit) sentezledi. O yıllarda evrim adına önemli bir aşama gibi tanıtılan bu deneyin geçerli olmadığı ve deneyde kullanılan atmosferin gerçek dünya koşullarından çok farklı olduğu, ilerleyen yıllarda ortaya çıkacaktı. ("*New Evidence on Evolution of Early Atmosphere and Life*", *Bulletin of the American Meteorological Society*, c. 63, Kasım 1982, s. 1328-1330)

Uzun süren bir sessizlikten sonra Miller'in kendisi de kullandığı atmosfer ortamının gerçekçi olmadığını itiraf etti. (Stanley Miller, *Molecular Evolution of Life: Current Status of the Prebiotic Synthesis of Small Molecules*, 1986, s. 7)

Hayatın kökeni sorununu açıklamak için 20. yüzyıl boyunca yürütülen tüm evrimci çabalar hep başarısızlıkla sonuçlandı. San Diego Scripps Enstitüsü'nden ünlü jeokimyacı Jeffrey Bada, evrimci Earth dergisinde 1998 yılında yayınlanan bir makalede bu gerçeği şöyle kabul eder:

Bugün, 20. yüzyılı geride bırakırken, hala, 20. yüzyıla girdiğimizde sahip olduğumuz en büyük çözülmemiş problemle karşı karşıyayız: Hayat yeryüzünde nasıl başladı? (Jeffrey Bada, Earth, Şubat 1998, s. 40)

Hayatın Kompleks Yapısı

Evrim teorisinin hayatın kökeni konusunda bu denli büyük bir açmazla girmesinin başlıca nedeni, en basit sanılan canlı yapıların bile inanılmaz derecede karmaşık yapılara sahip olmasıdır. Canlı hücresi, insanoğlunun yaptığı bütün teknolojik ürünlerden daha karmaşıktır. Öyle ki bugün dünyanın en gelişmiş laboratuvarlarında bile cansız maddeler biraraya getirilerek canlı bir hücre üretilmemektedir.

Bir hücrenin meydana gelmesi için gereken şartlar, asla rastlantılarla açıklanamayacak kadar fazladır. Hücrenin en temel yapı taşı olan proteinlerin rastlantısal olarak sentezlenme ihtimali; 500 aminoasitlik ortalama bir protein için, 10^{950} 'de 1'dir. Ancak matematikte 10^{50} 'de 1'den küçük olasılıklar pratik olarak "imkansız" sayılır. Hücrenin çekirdeğinde yer alan ve genetik bilgiyi saklayan DNA molekülü ise, inanılmaz bir bilgi bankasıdır. İnsan DNA'sının içerdiği bilginin, eğer kağıda dökülmeye kalkılsa, 500'er sayfadan oluşan 900 ciltlik bir kütüphane oluşturacağı hesaplanmaktadır.

Bu noktada çok ilginç bir ikilem daha vardır: DNA, yalnız birtakım özelleşmiş proteinlerin (enzimlerin) yardımı ile eşlebilir. Ama bu enzimlerin sentezi de ancak DNA'daki bilgiler doğrultusunda gerçekleşir. Birbirine bağımlı olduklarından, eşlemenin meydana gelebilmesi için ikisinin de aynı anda var olmaları gerekir. Bu ise, hayatın kendiliğinden oluştuğu senaryo-

sunu çıkmaza sokmaktadır. San Diego California Üniversitesi'nden ünlü evrimci Prof. Leslie Orgel, *Scientific American* dergisinin Ekim 1994 tarihli sayısında bu gerçeği şöyle itiraf eder:

Son derece kompleks yapılara sahip olan proteinlerin ve nükleik asitlerin (RNA ve DNA) aynı yerde ve aynı zamanda rastlantısal olarak oluşmaları aşırı derecede ihtimal dışıdır. Ama bunların birisi olmadan diğerini elde etmek de mümkün değildir. Dolayısıyla insan, yaşamın kimyasal yollarla ortaya çıkmasının asla mümkün olmadığı sonucuna varmak zorunda kalmaktadır. (Leslie E. Orgel, The Origin of Life on Earth, Scientific American, c. 271, Ekim 1994, s. 78)

Kuşkusuz eğer hayatın doğal etkenlerle ortaya çıkması imkansız ise, bu durumda hayatın doğaüstü bir biçimde "yaratıldığını" kabul etmek gerekir. Bu gerçek, en temel amacı yaratılışı reddetmek olan evrim teorisini açıkça geçersiz kılmaktadır.

Evrimin Hayali Mekanizmaları

Darwin'in teorisini geçersiz kılan ikinci büyük nokta, teorisinin "evrim mekanizmaları" olarak öne sürdüğü iki kavramın da gerçekte hiçbir evrimleştirici güce sahip olmadığına anlaşılmış olmasıdır. Darwin, ortaya attığı evrim iddiasını tamamen "doğal seleksiyon" mekanizmasına bağlamıştı. Bu mekanizmaya verdiği önem, kitabının isminden de açıkça anlaşılıyordu: Türlerin Kökeni, Doğal Seleksiyon Yoluyla...

Doğal seleksiyon, doğal seçme demektir. Doğadaki yaşam mücadelesi içinde, doğal şartlara uygun ve güçlü canlıların hayatta kalacağı düşüncesine dayanır. Örneğin yırtıcı hayvanlar tarafından tehdit edilen bir geyik sürüsünde, daha hızlı koşabilen geyikler hayatta kalacaktır. Böylece geyik sürüsü, hızlı ve

güçlü bireylerden oluşacaktır. Ama elbette bu mekanizma, ge-yikleri evrimleştirmez, onları başka bir canlı türüne, örneğin atlara dönüştürmez.

Dolayısıyla doğal seleksiyon mekanizması hiçbir evrimleştirici güce sahip değildir. Darwin de bu gerçeğin farkındaydı ve Türlerin Kökeni adlı kitabında "Faydalı değişiklikler oluşmadığı sürece doğal seleksiyon hiçbir şey yapamaz" demek zorunda kalmıştı. (*Charles Darwin, The Origin of Species: A Facsimile of the First Edition, Harvard University Press, 1964, s. 189*)

Lamarck'ın Etkisi

Peki bu "faydalı değişiklikler" nasıl oluşabilirdi? Darwin, kendi döneminin ilkel bilim anlayışı içinde, bu soruyu Lamarck'a dayanarak cevaplamaya çalışmıştı. Darwin'den önce yaşamış olan Fransız biyolog Lamarck'a göre, canlılar yaşamları sırasında geçirdikleri fiziksel değişiklikleri sonraki nesle aktarıyorlar, nesilden nesile biriken bu özellikler sonucunda yeni türler ortaya çıkıyordu. Örneğin Lamarck'a göre zürafalar ceylanlardan türemişlerdi, yüksek ağaçların yapraklarını yemek için çabalar-ken nesilden nesile boyunları uzamıştı.

Darwin de benzeri örnekler vermiş, örneğin Türlerin Köke-ni adlı kitabında, yiyecek bulmak için suya giren bazı ayıların za-manla balinalara dönüştüğünü iddia etmişti. (*Charles Darwin, The Origin of Species: A Facsimile of the First Edition, Harvard Uni-versity Press, 1964, s. 184*)

Ama Mendel'in keşfettiği ve 20.yüzyılda gelişen genetik bili-miyle kesinleşen kalıtım kanunları, kazanılmış özelliklerin son-raki nesillere aktarılması efsanesini kesin olarak yıktı. Böylece doğal seleksiyon "tek başına" ve dolayısıyla tümüyle etkisiz bir

mekanizma olarak kalmış oluyordu.

Neo-Darwinizm ve Mutasyonlar

Darwinistler ise bu duruma bir çözüm bulabilmek için 1930'ların sonlarında, "Modern Sentetik Teori"yi ya da daha yaygın ismiyle neo-Darwinizm'i ortaya attılar. Neo-Darwinizm, doğal seleksiyonun yanına "faydalı değişiklik sebebi" olarak mutasyonları, yani canlıların genlerinde radyasyon gibi dış etkiler ya da kopyalama hataları sonucunda oluşan bozulmaları ekledi.

Bugün de hala dünyada evrim adına geçerliliğini koruyan model neo-Darwinizm'dir. Teori, yeryüzünde bulunan milyonlarca canlı türünün, bu canlıların, kulak, göz, akciğer, kanat gibi sayısız kompleks organlarının "mutasyonlara", yani genetik bozukluklara dayalı bir süreç sonucunda oluştuğunu iddia etmektedir. Ama teoriyi çaresiz bırakan açık bir bilimsel gerçek vardır: Mutasyonlar canlıları geliştirmezler, aksine her zaman için canlılara zarar verirler.

Bunun nedeni çok basittir: DNA çok kompleks bir düzene sahiptir. Bu molekül üzerinde oluşan herhangi rastgele bir etki ancak zarar verir. Amerikalı genetikçi B. G. Ranganathan bunu şöyle açıklar:

Mutasyonlar küçük, rasgele ve zararlıdır. Çok ender olarak meydana gelirler ve en iyi ihtimalle etkisizdirler. Bu üç özellik, mutasyonların evrimsel bir gelişme meydana getiremeyeceğini gösterir. Zaten yüksek derecede özelleşmiş bir organizmada meydana gelebilecek rastlantısal bir değişim, ya etkisiz olacaktır ya da zararlı. Bir kol saatinde meydana gelecek rasgele bir değişim kol saatini geliştirmeyecektir. Ona büyük ihtimalle zarar verecek veya en iyi

ihhtimalle etkisiz olacaktır. Bir deprem bir şehri geliştirmez, ona yıkım getirir. (B. G. Ranganathan, Origins?, Pennsylvania: The Banner Of Truth Trust, 1988.)

Nitekim bugüne kadar hiçbir yararlı, yani genetik bilgiyi geliştiren mutasyon örneği gözlemlenmedi. Tüm mutasyonların zararlı olduğu görüldü. Anlaşıldı ki, evrim teorisinin "evrim mekanizması" olarak gösterdiği mutasyonlar, gerçekte canlıları sadece tahrip eden, sakat bırakan genetik olaylardır. (İnsanlarda mutasyonun en sık görülen etkisi de kanserdir.) Elbette tahrip edici bir mekanizma "evrim mekanizması" olamaz. Doğal seleksiyon ise, Darwin'in de kabul ettiği gibi, "tek başına hiçbir şey yapamaz." Bu gerçekte bizlere doğada hiçbir "evrim mekanizması" olmadığını göstermektedir. Evrim mekanizması olmadığına göre de, evrim denen hayali süreç yaşanmış olamaz.

Fosil Kayıtları: Ara Formlardan Eser Yok

Evrım teorisinin iddia ettiği senaryonun yaşanmamış olduğunun en açık göstergesi ise fosil kayıtlarıdır.

Evrım teorisine göre bütün canlılar birbirlerinden türemişlerdir. Önceden var olan bir canlı türü, zamanla bir diğerine dönüşmüş ve bütün türler bu şekilde ortaya çıkmışlardır. Teoriye göre bu dönüşüm yüz milyonlarca yıl süren uzun bir zaman dilimini kapsamış ve kademe kademe ilerlemiştir.

Bu durumda, iddia edilen uzun dönüşüm süreci içinde sayısız "ara türler"nin oluşmuş ve yaşamış olmaları gerekir.

Örneğin geçmişte, balık özelliklerini taşımalarına rağmen, bir yandan da bazı sürünge özellikleri kazanmış olan yarı balık-yarı sürünge canlılar yaşamış olmalıdır. Ya da sürünge özel-

liklerini taşıırken, bir yandan da bazı kuş özellikleri kazanmış sürüngen-kuşlar ortaya çıkmış olmalıdır. Bunlar, bir geçiş sürecinde oldukları için de, sakat, eksik, kusurlu canlılar olmalıdır. Evrimciler geçmişte yaşamış olduklarına inandıkları bu teorik yaratıklara "ara-geçiş formu" adını verirler.

Eğer gerçekten bu tür canlılar geçmişte yaşamışlarsa bunların sayılarının ve çeşitlerinin milyonlarca hatta milyarlarca olması gerekir. Ve bu ucube canlıların kalıntılarına mutlaka fosil kayıtlarında rastlanması gerekir. Darwin, *Türlerin Kökeni*'nde bunu şöyle açıklamıştır:

Eğer teorim doğruysa, türleri birbirine bağlayan sayısız ara-geçiş çeşitleri mutlaka yaşamış olmalıdır... Bunların yaşamış olduklarının kanıtları da sadece fosil kalıntıları arasında bulunabilir. (Charles Darwin, The Origin of Species: A Facsimile of the First Edition, Harvard University Press, 1964, s. 179)

Darwin'in Yıkılan Umutları

Ancak 19. yüzyılın ortasından bu yana dünyanın dört bir yanında hummalı fosil araştırmaları yapıldığı halde bu ara geçiş formlarına rastlanamamıştır. Yapılan kazılarda ve araştırmalarda elde edilen bütün bulgular, evrimcilerin beklediklerinin aksine, canlıların yeryüzünde birdenbire, eksiksiz ve kusursuz bir biçimde ortaya çıktıklarını göstermiştir.

Ünlü İngiliz paleontolog (fosil bilimci) Derek W. Ager, bir evrimci olmasına karşın bu gerçeği şöyle itiraf eder:

Sorunumuz şudur: Fosil kayıtlarını detaylı olarak incelediğimizde, türler ya da sınıflar seviyesinde olsun, sürekli olarak aynı gerçekle karşılaşırız; kademeli evrimle gelişen değil, aniden yeryüzünde

oluşan gruplar görürüz. (Derek A. Ager, "The Nature of the Fossil Record", Proceedings of the British Geological Association, c. 87, 1976, s. 133)

Yani fosil kayıtlarında, tüm canlı türleri, aralarında hiçbir geçiş formu olmadan eksiksiz biçimleriyle aniden ortaya çıkmaktadırlar. Bu, Darwin'in öngörülerinin tam aksidir. Dahası, bu canlı türlerinin yaratıldıklarını gösteren çok güçlü bir delildir. Çünkü bir canlı türünün, kendisinden evrimleştiği hiçbir atası olmadan, bir anda ve kusursuz olarak ortaya çıkmasının tek açıklaması, o türün yaratılmış olmasıdır. Bu gerçek, ünlü evrimci biyolog Douglas Futuyma tarafından da kabul edilir:

Yaratılış ve evrim, yaşayan canlıların kökeni hakkında yapılabilecek yegane iki açıklamadır. Canlılar dünya üzerinde ya tamamen mükemmel ve eksiksiz bir biçimde ortaya çıkmışlardır ya da böyle olmamıştır. Eğer böyle olmadıysa, bir değişim süreci sayesinde kendilerinden önce var olan bazı canlı türlerinden evrimleşerek meydana gelmiş olmalıdırlar. Ama eğer eksiksiz ve mükemmel bir biçimde ortaya çıkmışlarsa, o halde sonsuz güç sahibi bir akıl tarafından yaratılmış olmaları gerekir. (Douglas J. Futuyma, Science on Trial, New York: Pantheon Books, 1983. s. 197)

Fosiller ise, canlıların yeryüzünde eksiksiz ve mükemmel bir biçimde ortaya çıktıklarını göstermektedir. **Yani "türlerin kökeni", Darwin'in sandığının aksine, evrim değil yaratılıştır.**

İnsanın Evrimi Masalı

Evrin teorisini savunanların en çok gündeme getirdikleri konu, insanın kökeni konusudur. Bu konudaki Darwinist iddia, bugün yaşayan modern insanın maymunu birtakım yaratıklar-

dan geldiğini varsayar. 4-5 milyon yıl önce başladığı varsayılan bu süreçte, modern insan ile ataları arasında bazı "ara form"ların yaşadığı iddia edilir. Gerçekte tümüyle hayali olan bu senaryoda dört temel "kategori" sayılır:

- 1- Australopithecus
- 2- Homo habilis
- 3- Homo erectus
- 4- Homo sapiens

Evrimciler, insanların sözde ilk maymunu atalarına "güney maymunu" anlamına gelen "Australopithecus" ismini verirler. Bu canlılar gerçekte soyu tükenmiş bir maymun türünden başka bir şey değildir. Lord Solly Zuckerman ve Prof. Charles Oxnard gibi İngiltere ve ABD'den dünyaca ünlü iki anatomistin Australopithecus örnekleri üzerinde yaptıkları çok geniş kapsamlı çalışmalar, bu canlıların sadece soyu tükenmiş bir maymun türüne ait olduklarını ve insanlarla hiçbir benzerlik taşımadıklarını göstermiştir. (Solly Zuckerman, *Beyond The Ivory Tower*, New York: Toplinger Publications, 1970, s. 75-94; Charles E. Oxnard, "The Place of Australopithecines in Human Evolution: Grounds for Doubt", *Nature*, c. 258, s. 389)

Evrimciler insan evriminin bir sonraki safhasını da, "homo" yani insan olarak sınıflandırır. İddiaya göre homo serisindeki canlılar, Australopithecuslar'dan daha gelişmişlerdir. Evrimciler, bu farklı canlılara ait fosilleri ardı ardına dizerek hayali bir evrim şeması oluştururlar. Bu şema hayalidir, çünkü gerçekte bu farklı sınıfların arasında evrimsel bir ilişki olduğu asla ispatlanamamıştır. Evrim teorisinin 20. yüzyıldaki en önemli savunucularından biri olan Ernst Mayr, "Homo sapiens'e uzanan zincir gerçekte kayıptır" diyerek bunu kabul eder. (J. Rennie,

"Darwin's Current Bulldog: Ernst Mayr", *Scientific American*, Aralık 1992)

Evrimsiler "Australopithecus > Homo habilis > Homo erectus > Homo sapiens" sıralamasını yazarken, bu türlerin her birinin, bir sonrakinin atası olduğu izlenimini verirler. Oysa paleoantropologların son bulguları, Australopithecus, Homo habilis ve Homo erectus'un dünya'nın farklı bölgelerinde aynı dönemlerde yaşadıklarını göstermektedir. (Alan Walker, *Science*, c. 207, 1980, s. 1103; A. J. Kelso, *Physical Anthropology*, 1. baskı, New York: J. B. Lipincott Co., 1970, s. 221; M. D. Leakey, *Olduvai Gorge*, c. 3, Cambridge: Cambridge University Press, 1971, s. 272)

Dahası Homo erectus sınıflamasına ait insanların bir bölümü çok modern zamanlara kadar yaşamışlar, Homo sapiens neandertalensis ve Homo sapiens sapiens (modern insan) ile aynı ortamda yan yana bulunmuşlardır. (*Time*, Kasım 1996)

Bu ise elbette bu sınıfların birbirlerinin ataları oldukları iddiasının geçersizliğini açıkça ortaya koymaktadır. Harvard Üniversitesi paleontologlarından Stephen Jay Gould, kendisi de bir evrimci olmasına karşın, Darwinist teorinin içine girdiği bu çıkmazı şöyle açıklar:

*Eğer birbiri ile paralel bir biçimde yaşayan üç farklı hominid (insanımsı) çizgisi varsa, o halde bizim soy ağacımıza ne oldu? Açık-tır ki, bunların biri diğerinden gelmiş olamaz. Dahası, biri diğeriy-le karşılaştırıldığında evrimsel bir gelişme trendi göstermemektedirler. (S. J. Gould, *Natural History*, c. 85, 1976, s. 30)*

Kısacası, medyada ya da ders kitaplarında yer alan hayali birtakım "yarı maymun, yarı insan" canlıların çizimleriyle, yani sırf propaganda yoluyla ayakta tutulmaya çalışılan insanın evrimi

senaryosu, hiçbir bilimsel temeli olmayan bir masaldan ibarettir.

Bu konuyu uzun yıllar inceleyen, özellikle *Australopithecus* fosilleri üzerinde 15 yıl araştırma yapan İngiltere'nin en ünlü ve saygın bilim adamlarından Lord Solly Zuckerman, bir evrimci olmasına rağmen, ortada maymunlu canlılardan insana uzanan gerçek bir soy ağacı olmadığı sonucuna varmıştır.

Zuckerman bir de ilginç bir "bilim skalası" yapmıştır. Bilimsel olarak kabul ettiği bilgi dallarından, bilim dışı olarak kabul ettiği bilgi dallarına kadar bir yelpaze oluşturmuştur. Zuckerman'ın bu tablosuna göre en "bilimsel" -yani somut verilere dayanan- bilgi dalları kimya ve fiziktir. Yelpazede bunlardan sonra biyoloji bilimleri, sonra da sosyal bilimler gelir. Yelpazenin en ucunda, yani en "bilim dışı" sayılan kısımda ise, Zuckerman'a göre, telepati, altıncı his gibi "duyum ötesi algılama" kavramları ve bir de "insanın evrimi" vardır! Zuckerman, yelpazenin bu ucunu şöyle açıklar:

Objektif gerçekliğin alanından çıkıp da, biyolojik bilim olarak var sayılan bu alanlara -yani duyum ötesi algılamaya ve insanın fosil tarihinin yorumlanmasına- girdiğimizde, evrim teorisine inanan bir kimse için herşeyin mümkün olduğunu görürüz. Öyle ki teorilerine kesinlikle inanan bu kimselerin çelişkili bazı yargıları aynı anda kabul etmeleri bile mümkündür. (Solly Zuckerman, Beyond The Ivory Tower, New York: Toplinger Publications, 1970, s. 19)

İşte insanın evrimi masalı da, teorilerine körü körüne inanan birtakım insanların buldukları bazı fosilleri ön yargılı bir biçimde yorumlamalarından ibarettir.

Darwin Formülü!

Şimdiye kadar ele aldığımız tüm teknik delillerin yanında, isterseniz evrimcilerin nasıl saçma bir inanışa sahip olduklarını bir de çocukların bile anlayabileceği kadar açık bir örnekle özetleyelim.

Evrin teorisi canlılığın tesadüfen oluştuğunu iddia etmektedir. Dolayısıyla bu iddiaya göre cansız ve şuursuz atomlar biraraya gelerek önce hücreyi oluşturmuşlardır ve sonrasında aynı atomlar bir şekilde diğer canlıları ve insanı meydana getirmişlerdir. Şimdi düşünelim; canlılığın yapıtaşı olan karbon, fosfor, azot, potasyum gibi elementleri biraraya getirdiğimizde bir yığın oluşur. Bu atom yığını, hangi işlemten geçirilirse geçirilsin, tek bir canlı oluşturamaz. İsterseniz bu konuda bir "deney" tasarlayalım ve evrimcilerin aslında savundukları, ama yüksek sesle dile getiremedikleri iddiayı onlar adına "Darwin Formülü" adıyla inceleyelim:

Evrinciler, çok sayıda büyük varilin içine canlılığın yapısında bulunan fosfor, azot, karbon, oksijen, demir, magnezyum gibi elementlerden bol miktarda koysunlar. Hatta normal şartlarda bulunmayan ancak bu karışımın içinde bulunmasını gerekli gördükleri malzemeleri de bu varillere eklesinler. Karışımların içine, istedikleri kadar amino asit, istedikleri kadar da (bir tekinin bile rastlantısal oluşma ihtimali 10^{-950} olan) protein doldursunlar. Bu karışımlara istedikleri oranda ısı ve nem versinler. Bunları istedikleri gelişmiş cihazlarla karıştırınsınlar. Varillerin başına da dünyanın önde gelen bilim adamlarını koysunlar. Bu uzmanlar babadan oğula, kuşaktan kuşağa aktararak nöbetleşe milyarlarca, hatta trilyonlarca sene sürekli varillerin başın-

da beklesinler. Bir canlının oluşması için hangi şartların var olması gerektiğine inanılıyorsa hepserbest olsun. Ancak, ne yaparlarsa yapsınlar o varillerden kesinlikle bir canlı çıkartamazlar. Zürafaları, aslanları, arıları, kanaryaları, bülbülleri, papağanları, atları, yunusları, gülleri, orkideleri, zambakları, karanfilleri, muzları, portakalları, elmaları, hurmaları, domatesleri, kavunları, karpuzları, incirleri, zeytinleri, üzümeleri, şeftalileri, tavus kuşlarını, sülünleri, renk renk kelebekleri ve bunlar gibi milyonlarca canlı türünden hiçbirini oluşturmazlar. Değil burada birkaçını saydığımız bu canlı varlıkları, bunların tek bir hücre-sini bile elde edemezler.

Kısacası, bilinçsiz atomlar biraraya gelerek hücreyi oluşturmazlar. Sonra yeni bir karar vererek bir hücreyi ikiye bölüp, sonra art arda başka kararlar alıp, elektron mikroskopunu bulan, sonra kendi hücre yapısını bu mikroskop altında izleyen profesörleri oluşturmazlar. Madde, ancak Allah'ın üstün yaratmasıyla hayat bulur. Bunun aksini iddia eden evrim teorisi ise, akla tamamen aykırı bir safsatadır. Evrimcilerin ortaya attığı iddialar üzerinde biraz bile düşünmek, üstteki örnekte olduğu gibi, bu gerçeği açıkça gösterir.

Göz ve Kulaktaki Teknoloji

Evrım teorisinin kesinlikle açıklama getiremeyeceği bir diğer konu ise göz ve kulaktaki üstün algılama kalitesidir.

Gözle ilgili konuya geçmeden önce "Nasıl görürüz?" sorusuna kısaca cevap verelim. Bir cisimden gelen ışınlar, gözde retinaya ters olarak düşer. Bu ışınlar, buradaki hücreler tarafından elektrik sinyallerine dönüştürölür ve beynin arka kısmındaki görme merkezi denilen küçücük bir noktaya ulaşır. Bu elekt-

rik sinyalleri bir dizi işlemten sonra beyindeki bu merkezde görüntü olarak algılanır. Bu bilgiden sonra şimdi düşünelim:

Beyin ışığa kapalıdır. Yani beynin içi kapkaranlıktır, ışık beynin bulunduğu yere kadar giremez. Görüntü merkezi denilen yer kapkaranlık, ışığın asla ulaşmadığı, belki de hiç karşılaşmadığınız kadar karanlık bir yerdir. Ancak siz bu zifiri karanlıkta ışıklı, pırıl pırıl bir dünyayı seyretmektensiniz.

Üstelik bu o kadar net ve kaliteli bir görüntüdür ki 21. yüzyıl teknolojisi bile her türlü imkana rağmen bu netliği sağlayamamıştır. Örneğin şu anda okuduğunuz kitaba, kitabı tutan ellerinize bakın, sonra başınızı kaldırın ve çevrenize bakın. Şu anda gördüğünüz netlik ve kalitedeki bu görüntüyü başka bir yerde gördünüz mü? Bu kadar net bir görüntüyü size dünyanın bir numaralı televizyon şirketinin ürettiği en gelişmiş televizyon ekranı dahi veremez. 100 yıldır binlerce mühendis bu netliğe ulaşmaya çalışmaktadır. Bunun için fabrikalar, dev tesisler kurulmakta, araştırmalar yapılmakta, planlar ve tasarımlar geliştirilmektedir. Yine bir TV ekranına bakın, bir de şu anda elinizde tuttuğunuz bu kitaba. Arada büyük bir netlik ve kalite farkı olduğunu göreceksiniz. Üstelik, TV ekranı size iki boyutlu bir görüntü gösterir, oysa siz üç boyutlu, derinlikli bir perspektifi izlemektensiniz.

Uzun yıllardır on binlerce mühendis üç boyutlu TV yapmaya, gözün görme kalitesine ulaşmaya çalışmaktadırlar. Evet, üç boyutlu bir televizyon sistemi yapabildiler ama onu da gözlük takmadan üç boyutlu görmek mümkün değil, kaldı ki bu suni bir üç boyuttur. Arka taraf daha bulanık, ön taraf ise kağıttan dekor gibi durur. Hiçbir zaman gözün gördüğü kadar net ve kaliteli bir görüntü oluşmaz. Kamerada da, televizyonda da

mutlaka görüntü kaybı meydana gelir.

İşte evrimciler, bu kaliteli ve net görüntüyü oluşturan mekanizmanın tesadüfen oluştuğunu iddia etmektedirler. Şimdi biri size, odanızda duran televizyon tesadüfler sonucunda oluştu, atomlar biraraya geldi ve bu görüntü oluşturan aleti meydana getirdi dese ne düşünürsünüz? Binlerce kişinin biraraya gelip yapamadığını şuursuz atomlar nasıl yapsın?

Gözün gördüğünden daha ilkel olan bir görüntüyü oluşturan alet tesadüfen oluşamıyorsa, gözün ve gözün gördüğü görüntünün de tesadüfen oluşamayacağı çok açıktır. Aynı durum kulak için de geçerlidir. Dış kulak, çevredeki sesleri kulak kepçesi vasıtasıyla toplayıp orta kulağa iletir; orta kulak aldığı ses titreşimlerini güçlendirerek iç kulağa aktarır; iç kulak da bu titreşimleri elektrik sinyallerine dönüştürerek beyne gönderir. Aynen görmede olduğu gibi duyma işlemi de beyindeki duyma merkezinde gerçekleşir.

Gözdeki durum kulak için de geçerlidir, yani beyin, ışık gibi sese de kapalıdır, ses geçirmez. Dolayısıyla dışarı ne kadar gürültülü de olsa beyin içi tamamen sessizdir. Buna rağmen en net sesler beyinde algılanır. Ses geçirmeyen beyninizde bir orkestranın senfonilerini dinlersiniz, kalabalık bir ortamın tüm gürültüsünü duyarsınız. Ama o anda hassas bir cihazla beyninizin içindeki ses düzeyi ölçülse, burada keskin bir sessizliğin hakim olduğu görülecektir.

Net bir görüntü elde edebilmek ümidiyle teknoloji nasıl kullanılıyorsa, ses için de aynı çabalar onlarca yıldır sürdürülmektedir. Ses kayıt cihazları, müzik setleri, birçok elektronik alet, sesi algılayan müzik sistemleri bu çalışmalardan bazılarıdır. Ancak, tüm teknolojiye, bu teknolojiye çalışan binlerce mühendi-

se ve uzmana rağmen kulağın oluşturduğu netlik ve kalitede bir sese ulaşamamıştır. En büyük müzik sistemi şirketinin ürettiği en kaliteli müzik setini düşünün. Sesi kaydettiğinde mutlaka sesin bir kısmı kaybolur veya az da olsa mutlaka parazit oluşur veya müzik setini açtığınızda daha müzik başlamadan bir cızırtı mutlaka duyarsınız. Ancak insan vücudundaki teknolojinin ürünü olan sesler son derece net ve kusursuzdur. Bir insan kulağı, hiçbir zaman müzik setinde olduğu gibi cızırtılı veya parazitli algılamaz; ses ne ise tam ve net bir biçimde onu algılar. Bu durum, insan yarattığı günden bu yana böyledir.

Şimdiye kadar insanoğlunun yaptığı hiçbir görüntü ve ses cihazı, göz ve kulak kadar hassas ve başarılı birer algılayıcı olamamıştır. Ancak görme ve işitme olayında, tüm bunların ötesinde, çok büyük bir gerçek daha vardır.

Beynin İçinde Gören ve Duyan Şuur Kime Aittir?

Beynin içinde, ıslıl ıslıl renkli bir dünyayı seyreden, senfonileri, kuşların cıvıltılarını dinleyen, gülü koklayan kimdir?

İnsanın gözlerinden, kulaklarından, burnundan gelen uyarılar, elektrik sinyali olarak beyne gider. Biyoloji, fizyoloji veya biyokimya kitaplarında bu görüntünün beyinde nasıl oluştuğuna dair birçok detay okursunuz. Ancak, bu konu hakkındaki en önemli gerçeğe hiçbir yerde rastlayamazsınız: Beyinde, bu elektrik sinyallerini görüntü, ses, koku ve his olarak algılayan kimdir? Beynin içinde göze, kulağa, burna ihtiyaç duymadan tüm bunları algılayan bir şuur bulunmaktadır. Bu şuur kime aittir?

Elbette bu şuur beyni oluşturan sinirler, yağ tabakası ve sinir hücrelerine ait değildir. İşte bu yüzden, herşeyin maddeden

ibaret olduğunu zanneden Darwinist-materyalistler bu sorulara hiçbir cevap verememektedirler. Çünkü bu şuur, Allah'ın yaratmış olduğu ruhtur. Ruh, görüntüyü seyretmek için göze, sesi duymak için kulağa ihtiyaç duymaz. Bunların da ötesinde düşünmek için beyne ihtiyaç duymaz.

Bu açık ve ilmi gerçeği okuyan her insanın, beynin içindeki birkaç santimetreküplük, kapkaranlık mekana tüm kainatı üç boyutlu, renkli, gölgeli ve ışıklı olarak sığdıran Yüce Allah'ı düşünüp, O'ndan korkup, O'na sığınması gerekir.

Materyalist Bir İnanç

Buraya kadar incelediklerimiz, evrim teorisinin bilimsel bulgularla açıkça çelişen bir iddia olduğunu göstermektedir. Teorinin hayatın kökeni hakkındaki iddiası bilime aykırıdır, öne sürdüğü evrim mekanizmalarının hiçbir evrimleştirici etkisi yoktur ve fosiller teorinin gerektirdiği ara formların yaşamadıklarını göstermektedir. Bu durumda, elbette, evrim teorisinin bilime aykırı bir düşünce olarak bir kenara atılması gerekir. Nitekim tarih boyunca dünya merkezli evren modeli gibi pek çok düşünce, bilimin gündeminden çıkarılmıştır. Ama evrim teorisini ısrarla bilimin gündeminde tutulmaktadır. Hatta bazı insanlar teorinin eleştirilmesini "bilime saldırı" olarak göstermeye bile çalışmaktadırlar. Peki neden?..

Bu durumun nedeni, evrim teorisinin bazı çevreler için, kendisinden asla vazgeçilemeyecek dogmatik bir inanış oluşudur. Bu çevreler, materyalist felsefeye körü körüne bağlıdırlar ve Darwinizm'i de doğaya getirilebilecek yegane materyalist açıklama olduğu için benimsemektedirler.

Bazen bunu açıkça itiraf da ederler. Harvard Üniversitesi'nden ünlü bir genetikçi ve aynı zamanda önde gelen bir evrimci olan Richard Lewontin, "önce materyalist, sonra bilim adamı" olduğunu şöyle itiraf etmektedir:

Bizim materyalizme bir inancımız var, 'a priori' (önceden kabul edilmiş, doğru varsayılmış) bir inanç bu. Bizi dünyaya materyalist bir açıklama getirmeye zorlayan şey, bilimin yöntemleri ve kuralları değil. Aksine, materyalizme olan 'a priori' bağlılığımız nedeniyle, dünyaya materyalist bir açıklama getiren araştırma yöntemlerini ve kavramları kurguluyoruz. Materyalizm mutlak doğru olduğuna göre de, İlahi bir açıklamanın sahneye girmesine izin veremeyiz. (Richard Lewontin, "The Demon-Haunted World", The New York Review of Books, 9 Ocak 1997, s. 28)

Bu sözler, Darwinizm'in, materyalist felsefeye bağlılık uğruna yaşatılan bir dogma olduğunun açık ifadeleridir. Bu dogma, maddeden başka hiçbir varlık olmadığını varsayar. Bu nedenle de cansız, bilinçsiz maddenin, hayatı yarattığına inanır. Milyonlarca farklı canlı türünün; örneğin kuşların, balıkların, zürafaların, kaplanların, böceklerin, ağaçların, çiçeklerin, balinaların ve insanların maddenin kendi içindeki etkileşimlerle, yani yağın yağmurla, çakan şimşekle, cansız maddenin içinden oluştuğunu kabul eder. Gerçekte ise bu, hem akla hem bilime aykırı bir kabuldür. Ama Darwinistler kendi deyimleriyle "İlahi bir açıklamanın sahneye girmemesi" için, bu kabulü savunmaya devam etmektedirler.

Canlıların kökenine materyalist bir ön yargı ile bakmayan insanlar ise, şu açık gerçeği göreceklerdir: Tüm canlılar, üstün bir güç, bilgi ve akla sahip olan bir Yaratıcının eseridirler. Yaratıcı, tüm evreni yoktan var eden, en kusursuz biçimde dü-

zenleyen ve tüm canlıları yaratıp şekillendiren Allah'tır.

Evrım Teorisi Dünya Tarihinin En Etkili Büyüsüdür

Burada şunu da belirtmek gerekir ki, ön yargısız, hiçbir ideolojinin etkisi altında kalmadan, sadece aklını ve mantığını kullanan her insan, bilim ve medeniyetten uzak toplumların hurafelerini andıran evrim teorisinin inanılması imkansız bir iddia olduğunu kolaylıkla anlayacaktır.

Yukarıda da belirtildiği gibi, evrim teorisine inananlar, büyük bir varilin içine birçok atomu, molekülü, cansız maddeyi dolduran ve bunların karışımından zaman içinde düşünen, akleden, buluşlar yapan profesörlerin, üniversite öğrencilerinin, Einstein, Hubble gibi bilim adamlarının, Frank Sinatra, Charlton Heston gibi sanatçıların, bunun yanı sıra ceylanların, limon ağaçlarının, karanfillerin çıkacağına inanmaktadırlar. Üstelik, bu saçma iddiaya inananlar bilim adamları, profesörler, kültürlü, eğitilmiş insanlardır. Bu nedenle evrim teorisi için "dünya tarihinin en büyük ve en etkili büyü" ifadesini kullanmak yerinde olacaktır. Çünkü, dünya tarihinde insanların bu derece aklını başından alan, akıl ve mantıkla düşüncelerine imkan tanımayan, gözlerinin önüne sanki bir perde çekip çok açık olan gerçekleri görmelerine engel olan bir başka inanç veya iddia daha yoktur.

Bu, Afrikalı bazı kabilelerin totemlere, Sebe halkının Güneş'e tapmasından, Hz. İbrahim'in kavminin elleri ile yaptıkları putlara, Hz. Musa'nın kavminin altından yaptıkları buzağıya tapmalarından çok daha vahim ve akıl almaz bir körlüktür. Gerçekte bu durum, Allah'ın Kuran'da işaret ettiği bir akılsızlıktır. Allah,

bazı insanların anlayışlarının kapanacağını ve gerçekleri görmekten aciz duruma düşeceklerini birçok ayetinde bildirmektedir. Bu ayetlerden bazıları şöyledir:

Şüphesiz, inkar edenleri uyarsan da, uyarman da, onlar için fark etmez; inanmazlar. Allah, onların kalplerini ve kulaklarını mühürlemiştir; gözlerinin üzerinde perdeler vardır. Ve büyük azab onlarıdır. (Bakara Suresi, 6-7)

... Kalpleri vardır bununla kavrayıp-anlamazlar, gözleri vardır bununla görmezler, kulakları vardır bununla işitmezler. Bunlar hayvanlar gibidir, hatta daha aşağılıktırlar. İşte bunlar gafil olanlardır. (Araf Suresi, 179)

Allah Hicr Suresi'nde ise, bu insanların mucizeler görseler bile inanmayacak kadar büyülendiklerini şöyle bildirmektedir:

Onların üzerlerine gökyüzünden bir kapı açsak, ordan yukarı yükselseler de, mutlaka: "Gözlerimiz döndürüldü, belki biz büyülenmiş bir topluluğuz" diyeceklerdir. (Hicr Suresi, 14-15)

Bu kadar geniş bir kitlenin üzerinde bu büyü'nün etkili olması, insanların gerçeklerden bu kadar uzak tutulmaları ve 150 yıldır bu büyü'nün bozulmaması ise, kelimelerle anlatılamayacak kadar hayret verici bir durumdur. Çünkü, bir veya birkaç insanın imkansız senaryolara, saçmalık ve mantıksızlıklarla dolu iddialara inanmaları anlaşılabilir. Ancak dünyanın dört bir yanındaki insanların, şuursuz ve cansız atomların ani bir kararla biraraya gelip; olağanüstü bir organizasyon, disiplin, akıl ve şuur gösterip kusursuz bir sistemle işleyen evreni, canlılık için uygun olan her türlü özelliğe sahip olan Dünya gezegenini ve sayısız kompleks sistemle donatılmış canlıları meydana getirdiğine inanmasının, "büyü"den başka bir açıklaması yoktur.

Nitekim, Allah Kuran'da, inkarcı felsefenin savunucusu olan bazı kimselerin, yaptıkları büyülerle insanları etkilediklerini Hz. Musa ve Firavun arasında geçen bir olayla bizlere bildirmektedir. Hz. Musa, Firavun'a hak dini anlattığında, Firavun Hz. Musa'ya, kendi "bilgin büyücüleri" ile insanların toplandığı bir yerde karşılaşmasını söyler. Hz. Musa, büyücülerle karşılaştığında, büyücülere önce onların marifetlerini sergilemelerini emreder. Bu olayın anlatıldığı ayet şöyledir:

(Musa:) "Siz atın" dedi. (Asalarını) atıverince, insanların gözlerini büyüleyiverdiler, onları dehşete düşürdüler ve (ortaya) büyük bir sihir getirmiş oldular. (Araf Suresi, 116)

Görüldüğü gibi Firavun'un büyücüleri yaptıkları "aldatmacalar"la -Hz. Musa ve ona inananlar dışında- insanların hepsini büyüleyebilmişlerdir. Ancak, onların attıklarına karşılık Hz. Musa'nın ortaya koyduğu delil, onların bu büyüsünü, Kuran'da ki ifadeyle "uydurduklarını yutmuş" yani etkisiz kılmıştır:

Biz de Musa'ya: "Asanı fırlatıver" diye vahyettik. (O da fırlatıverince) bir de baktılar ki, o bütün uydurduklarını derleyip-toparlayıp yutuyor. Böylece hak yerini buldu, onların bütün yapmakta oldukları geçersiz kaldı. Orada yenilmiş oldular ve küçük düşmüşler olarak tersyüz çevrildiler. (Araf Suresi, 117-119)

Ayetlerde de bildirildiği gibi, daha önce insanları büyüleyerek etkileyen bu kişilerin yaptıklarının bir sahtekarlık olduğunun anlaşılması ile, söz konusu insanlar küçük düşmüşlerdir. Günümüzde de bir büyü'nün etkisiyle, bilimsellik kılıfı altında son derece saçma iddialara inanan ve bunları savunmaya hayat-

larını adayanlar, eğer bu iddialardan vazgeçmezlerse gerçekler tam anlamıyla açığa çıktığında ve "büyü bozulduğunda" küçük duruma düşeceklerdir. Nitekim, yaklaşık 60 yaşına kadar evrimi savunan ve ateist bir felsefeci olan, ancak daha sonra gerçekleri gören Malcolm Muggeridge evrim teorisinin yakın gelecekte düşeceği durumu şöyle açıklamaktadır:

Ben kendim, evrim teorisinin, özellikle uygulandığı alanlarda, geleceğin tarih kitaplarındaki en büyük espri malzemelerinden biri olacağına ikna oldum. Gelecek kuşak, bu kadar çürük ve belirsiz bir hipotezin inanılmaz bir saflıkla kabul edilmesini hayretle karşılayacaktır. (Malcolm Muggeridge, The End of Christendom, Grand Rapids: Eerdmans, 1980, s.43)

Bu gelecek, uzakta değildir aksine çok yakın bir gelecekte insanlar "tesadüfler"in ilah olamayacaklarını anlayacaklar ve evrim teorisi dünya tarihinin en büyük aldatmacası ve en şiddetli büyüğü olarak tanımlanacaktır. Bu şiddetli büyü, büyük bir hızla dünyanın dört bir yanında insanların üzerinden kalkmaya başlamıştır. Artık evrim aldatmacasının sırrını öğrenen birçok insan, bu aldatmacaya nasıl kandığını hayret ve şaşkınlıkla düşünmektedir.

Dediler ki: "Sen Yücesin, bize öğrettiğinden başka bizim hiçbir bilgimiz yok. Gerçekten Sen, herşeyi bilen, hüküm ve hikmet sahibi olansın." (Bakara Suresi, 32)
